

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő: **Dr. PAP ZOLTÁN**
Szerkesztő: **EÖTVÖS KÁROLY**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 82.
TELEFON-SZÁM: 700.
Szerkesztőség 700. Kiadóhivatal 700.

Országos szervezkedés.

Budapest, október 31.

Az egész országban megkezdődtek a törvényhatósági bizottsági választások. Ha hosszú ideig vitás kérdés lehetett is, hogy Magyarországon a centralizmusnak vagy a municipalizmusnak kell-e a közigazgatás szervezésében előnyt biztosítani, a legutóbbi esztendő tanulságaiból okulhatunk, s ma már kétségtelen, hogy mint mindenben, ebben a kérdésben is Kossuth Lajos a jövőbe látott, s hogy igazában ő jelölte meg azt az utat, amely az ország boldoguláshoz vezet.

A negyvennyolcz előtti idők nagy harcrai elnémultak s ha akkor a centralista párt nem is tudott a municipális párt felett elhatározó győzelmet aratni, annyi kétségtelen, hogy a megyei önkormányzatnak régi hatalma és terjedelme nem maradt meg, s még Kossuth Lajos is azt hitte, hogy a független felelős minisztérium megalakulása részben feleslegessé teszi azt a védbástyát, melyet alkotmányunkért vívott harcaink közt a megyék képviseltek.

Már az első magyar minisztérium sorsa azonban felnyitotta az ország szemét. A hosszú abszolútizmus és provizórium alatt pedig egyenesen a törvényhatóságok voltak, amelyek az országot

a jövő számára megmentették. Mi sem természetesebb tehát, mint hogy mindjárt hatvanhét után a hatalom az alkotmányosság leple alatt neki esett a megyei önkormányzat megnyirbálásának. Rajner Pál nevéhez fűződik az első kísérlet erre, Tisza Kálmánéhoz a második s végre Szapáry Gyula volt az, aki azt hitte, hogy az idő elérkezett arra, hogy a közigazgatásban a kormányhatalom az önkormányzat fölött teljes diadalt üljön, mert abban a véleményben volt, hogy a szabadelvű pártnak tizenöt éves uralma már eléggé meggyengítette annak falait s csak egy elhatározott támadás kell, hogy az önkormányzat egész épülete romokban heverjen.

Szapáry azonban megfeledkezett arról, hogy a huszonhárom év óta tartó hatvanhetes uralomnak szomorú tapasztalatai után a nemzet inkább ragaszkodik a megyékhez, mint az alkotmány visszaállítására óta bármikor s a közigazgatás átalakítása helyett kénytelen volt egy egy-szakaszos törvénnyel megelégedni, mely a kormánynak és a hatalomnak nem használt s az országnak nem ártott.

Az utána következett kormányok alatt azonban még mindig kísértett a közigazgatás államosítása. A Bánffy-kormány is, a Széll-kormány is dolgoztatt ki törvénytervezeteket s ha a Fejér-

váry-korszak eseményei közbe nem jöttek volna, valószínű, hogy mint a házszabályrevízió, a közigazgatás államosítása is újból napirendre került volna.

Ma természetesen szó sem lehet erről többé, aminek bizonyosságául Andrassy Gyula belügyminiszter még a lex Szapáryánát is kitéríteti a magyar törvénykönyvből. És az önkormányzat nagy alkotmánybiztosító jelentőségét mi sem igazolja jobban, mint az a körülmény, hogy akik tizenhat évvel ezelőtt még az ellenzék hatalmas ellenállásának letörése aran is keresztül akarták vinni a közigazgatás államosítását, azok most mind az önkormányzat erősítésén munkálkodnak.

A Fejérváry korszak alatt az önkormányzat nemcsak, hogy a tűzpróbát kiállta, hanem azt lehet mondani, egyenesen megmentette az országot attól, hogy felette a nyers erőszak győzedelmeskedjék. Az ország alkotmányos jogainak, szabadságának és jövőjének biztosítékát tehát ezentúl még inkább látja az ország a törvényhatóságokban, mint eddig.

Ezért nemcsak helyi, hanem országos jelentőségű az, hogy a most megkezdődő törvényhatósági bizottsági választások hogyan folynak le s a függetlenségi pártnak elsőrangú hazafias kötelessége arra törekedni, hogy mint a képviselőházban, ugy a törvényhatósági

Édes anyám halálakor.

Vége lett, vége lett,
Annak is vége lett,
A ki még engem itt
Igazán szeretett.
Elég árva voltam
Eddig e világon,
De csak most igazi
Az én árvaságom!

Koporsóban fekszik
Az én édes anyám,
Nem mosolyog többé
A pillantása rám;
Nem törődik ő már
E földön semmivel,
Más világokat néz
Lezárt szemével.

Fél századig viselt
Fekete gyászfiátolt,
Sohasem mulatott,
Örökké csak gyászolt,
Míg gyásza megőszült
S fehér lett belőle:
Fekete koporsó
Fehér szemfedője.

Vigyétek ki szegényt
A temetőkertbe,
S tegyétek pihenni
Csendes nyugvóhelyre;
Ki annyit fáradott
És annyit szenvedett:
Megérdemli ő a
Csendes nyugvóhelyet.

Tudom én, gondja lesz
Az Istennek rája,
Nem marad ő mindég
Hűség sirba zárva:
Az ítéletnapon
Ő lesz a legelső,
Ki halottaiból
Új életre feljő.

De azt is tudom, hogy
A feltámadáskor,
Mihelyt e világra
Kilép a halálból:
A kit egykor olyan
Igazán szerete,
Engem fog keresni
Első tekintete.

Jakab Ödör.

Gina bolondja.

Irta: Fényes Samu.

(Utánnövés títos.)

— Azt hiszem, az egész világ azt fogja mondani, amit most maga gondol, hogy ugyanis nagy bolond vagyok, ha én magát el akarom venni s még nagyobb bolond, ha valósággal el is veszem . . .

— De kérem . . .

— Ugyan hagyja! Akármit mond, tudom én azt s ha nem is gondol most reá, mégis csak igaz. Teljes husz évvel vagyok idősebb magánál. Nem vagyok szép, a hátam is görnyedt egy kicsit és unalmas ember vagyok. A gyöngédségem is olyan atyás, professzoros, a kedélyem ölmos, folyton a nehézség szellemével birkózom. Maga meg fiatal, ragyogó, minden ifjunak a vágját fel-

keltő, kívánatos és olyan, mint egy szeszélyes júniusi nap, ború és ragyogó aranyos derű hirtelen váltakozik benne és ha mosolygását látja az ember, meg merne rá esküdni, hogy örökös lesz ez a derű, amíg a sok bárányfellegből egyszerre csak felhő kerekedik.

— Hát egész komolyan megkéri a kezem?

— Várjon csak, ha a feleségem lesz, nem bánom, ha soha szóhoz nem kerülök, de most még egyszer s talán utoljára ki akarom magam beszélni. Szóval, mi lehetőleg nem hasonlítunk egymáshoz. Hisz talán épp ez csábít engem annyira . . . meglehet, hogy maga is kívánczik ilyen ellentétekre, de ne gondolja, hogy ez változtat valamit ezen a bolond helyzeten. A természet ravasz, azt a legravaszabb fickó se tudja becsapni. Én vén vagyok magához, mert én vénebb vagyok a koromnál, maga meg fiatalabb a magáénál. Ma még, . . . hiszen ma még . . . de tiz esztendő múlva én ötven éves aggastyán leszek, maga meg harmincz éves szerelemre éhes, szép, hódító asszony. Az igaz, hogy kényelmes, tán fényes jólétet biztosíthatok, de mindez, higgye el, nem kárpótol az ifju korban és vén korában már ugyis özvegy lesz . . .

— Hallja, ne peroráljon annyit professzor uram, nem a kathedráján van. Engem csábít a vénsége és el nem ijeszti a vagyona, — én elmegek magához.

— Holhó, csak egy feltétel altt. Ezt meg kell hallgatnia és el kell fogadnia.

— Mit, még maga szab feltételeket? Halljuk!

— Tudja, én a bolondoknak nem ahhoz a fajtajához tartozom, akik azt sem tudják, hogy bolondok, hanem ahhoz a még bolondabbjához, kik így szólnak: Ezt a gyönyörűséget csak egy bolondság árán szerezhetjük meg? Rajta, kövessünk el mindjárt kettőt! Én nem akarom Arguskép el-

gyűléstermekben is megszerezze a maga számára a többséget és a vezető szerepet.

Bécs nem fogja a harcztot semmiesetre sem feladni s ha ideig-óráig kénytelenségből beletörődik is abba, hogy Magyarország sorsát a függetlenségi és negyvennyolczas párt tartsa kezében, semmiesetre sem fog felhagyni a kísérettel abban az irányban, hogy egy új hatvanhetes pártot restauráljon a régi szabadelvű párt szellemében. Azért a függetlenségi pártnak szárazon kell tartania a puskaporát. Okulva a legközelebbi multnak tapasztalatain, arra kell törekednie, hogy a törvényhatósági bizottságokban most elhatározó többségbe jusson. Meglehet, hogy egy új Nyíri Sándor és egy új Fabriczius újból szuronyokkal fogja szétkergetni a parlamentet, s hogy az egész alkotmányos küzdelem újból a törvényhatósági gyűléstermekben összpontosul. Minden eshetőségre készen kell lenni s a védelmi pozíciókat már most el kell foglalni. A régi szabadelvű pártnak is az volt az erőssége, hogy a törvényhatósági bizottságokban tulsúlyban volt s azért kellett olyan gigászi harcztot folytatni, míg végre szét lehetett verni. Tanuljunk ellenségeinktől. Minthogy azt láttuk, hogy végeredményében mindig azé a párté a győzelem az országos ügyekben, amely a törvényhatóságokban is a vezető, a függetlenségi pártnak kötelessége a maga és az ország érdekében, hogy a mostani törvényhatósági bizottsági választásokban a függetlenségi zászlót az egész vonalon diadalra vinni igyekezzenek.

Budapest, október 31.

A képviselőház ülésének meghosszabbítása. A koalíció tegnapi értekezletén hozott határozat értelmében Ugron Gábor a képviselőház mai ülésén indítványt adott be, hogy az indennitás tárgyalásának

zárni, mert örökösen szeretném hallani ezt a csilingelő kacagását, ez pedig csak szabad lelkek sajátja. Aztán meg hiába is a féltés, ha eljön az ideje, a legféltékenyebb férjet csalja meg legelőször a felesége. Oh, ne beszéljen! maga tán elég kis hős lenne, hogy inkább elepedjen, hogy elsorvassza magát s feláldozza magát a hűségért. De én azt nem akarom. Én abban az ugynevezett becsületben nem hiszek és különösen nem tartom a férfi becsületének azt, hogy egy fiatal, életöröme vágyó nő elsorvadion érte. Ez nem becsület, hanem gázság, az egyetlen bűn, mert a természet elleni bűn. Viszont nevétséges sem akarok lenni, no nem a magam személye mián, hanem maga miatt. Egy férj, akit a felesége megcsal, mindig nevétséges, de a férfi nevétséges volta mindig lealázó a nőre. Az ilyen asszony veszt a becsébről, kész préda a kalandoroknak, a tisztátalan mohóknak, a szívkufárokknak, a pákosztosoknak. Az ilyen asszony sem az idilli, se a tragikus, hanem a leggyakrabban a kalandorszerellemnek esik zsákmányává. Az ilyen szerelmekbe aztán az olyan derűs lelkek, mint amilyen a magáé, belepusztulnak, vagy belesivároznak. Gyönyörben lesz talán része, de örömben nem. Pedig hát mégis az öröm az, ami tartalmat ad az életnek.

— A feltételét, a feltételét! . . .

— Nagyon egyszerű. Se rabomul, se áldozatomul nem akarom, se nevétségesem nem akarok lenni. De az, hogy a szive ki ne nyíljon, hogy vágyódás, valami ismeretlen utáni epedés el ne fogja, se az én akaratomon nem mulik, sem a magáén. Mert van valami erősebb minden erőnél, szentebb minden jognál, erkölcsösebb minden erkölcsnél — az ifjuságnak ifjuság utáni vágya. Az ön ifjusága is megnyilatkozik és ifjuságra áhitozik majd . . . Az én feltételem tehát az, hogy bármikor elfogja ez az epedés, bármikor érzi, hogy megdobbant a szive, legyen őszinte hozzám, te-

időjére az üléseket egy órával hosszabbítsák meg. A képviselőház holnap és holnapután az ünnep miatt szünetet tart és így Ugron indítványa fölött a hétfői ülésen fognak szavazni. Keddtől kezdve tehát a képviselőház ülései délután három óráig fognak tartani.

Politikai körökben különben ma este hirt, hogy a kormány a nemzetiségi képviselőkkel tárgyalásokat folytat, hogy a nemzetiségek ne kezdjenek obstrukciót, hanem tegyék lehetővé, hogy a képviselőház az indennitást megszavazhassa. A hirt a nemzetiségi képviselők nem csáfolják meg, hanem azt mondják, hogy hétfői tisztázódní fog a helyzet.

Obstrukciós szelek.

Budapest, október 31.

Zajos, időpocsékló harcztok kellemetlen emléke borzongott végig a házon ma délelőtt, amikor Justh Gyula jelentést tett arról, hogy Ugron Gábor az üléseknek egy órával való meghosszabbítása iránt tett indítványt. Az öt órás ülésekhez önként kapcsolódik az obstrukció fogalma, mindazzal együtt, ami ebben benne foglalatik: hosszú unalommal, felesleges szószaporitással, feldúlással a parlament rendjének és az állami élet szokott folyásának. És ez indítvány nyomán harag és elkeseredés kelt a horvátok és nemzetiségek iránt. Ők azok, akik a nemzeti uralom kormányra lépése óta állandó kerékkötői a parlamenti munkának. Alig volt vége a hosszú válságnak, alig nyílt meg az ifju, tetterős Ház, a normális törvényhozói tevékenység máris az ő időlopásukba ütközött. S másfél év óta mindig ők okoznak minden bajt, az ő jóvolutukból lett hol nyílt, hol burkolt formában állandó betegsége a magyar parlamentnek az egymást váltogató horvát és nemzetiségi obstrukció.

Ezuttal, ugy látszik, a perüdebb fajta parlamenti lázadáshoz, a titkolt obstrukcióhoz van szerencsénk. Dehogy vallanak be, hogy ők akadályozni akarják a képviselőház munkáját. Ők csak normális keretekben ki-

kintsen engem a barátjának, mondja el nekem és én . . .

— És maga? Mit fog tenni maga?

— Ki fogom eszelni a módját, hogy mikép lehet meg a boldogságát anélkül, hogy zsákmányul dobná oda kaczagó kis szivét, női becsét s anélkül, hogy engem nevétségesebbé tegyen, mint amennyire ép muszáj.

— Hogyan? . . . maga képes volna engem esetleg egy más férfi karjaiba . . .

— Miért ne? Okosabb és erkölcsösebb, ha én is hozzá segítem a boldogságához, mintha a tudtom nélkül maga keresi egyedül. Ne lássa bennem soha a férjet, hanem a barátot, a pajtást. Megigéri?

Gina belesapott a Klódius professzor tenyerébe és a felesége lett . . .

A házasság első két éve nyugodtan folyt, hisz akármilyen unalmas is volt a professzor, az új helyzetnek mégis volt varázsa: egy gyermekcsöjök is született, az is érdekes volt eleinte, de a vége mégis az lett, hogy Gina unatkozni kezdett. Az unalom az a kapu, amelyen az ördög a legkényelmesebben besétál. Az unalom elűzője a zajos élet. Hetenként négyezer-öttször éjszakáztak, mert persze a férjnek együtt kelle menni az asszonnyal.

Egy ilyen mulatságról hajnal felé hazamenőben gyönyörűen, amolyan csábító lilásfényvel világított a hold s Gina erőnek-erejével gyalog akart hazamenni, az idő enyhességével okolva meg kérését, némán kísérték egymást. Gina ábrándozott, Klódius tépelődött. Ha az unalom a nyitott kapu, de a kapu mögött be van zárva az ördög is.

— Gina, — szólalt meg Klódius, maga hűtelen lett — az ígéréthez. Maga ábrándozik, a múlt hónapban még unatkozott, most meg só-

vánnak élni szólásjogukkal, de egy nap Supiló, másnap Lukács, azután ismét egy horvát, vagy nemzetiségi ur átfecsegi az egész ülést s vagyunk ott, ahol eddig voltunk, a hazug nemzetiségi sérelmek szószában nyakig fürdik a Ház. A képviselőház lelkiismeretesebb része ideges, mert látja a felhalmozódott töméntelen teendőt; sietve szeretné megadni az állam legsürgősebb szükségleteit, hogy rátérhessen az alkotó munkára, de nem lehet, mert Surmin György, vagy egy másik ur délszláv bölcseséggel traktálja az urakat s kétszázadikszor újra előről kezdí, hogy a Dráva-Száva közén nem boldog a haza.

A megáradt szöözön gyorsabb lefolyásának akar szélesebb medret vágni az Ugron-féle indítvány. Annál szükségesebbnek látszik ez, mert az obstrukciós jelenségek ezuttal az eddigieknel is veszedelmesebb arányokban mutatkoznak. Eddig ha a nemzetiségek léptek akcióba, a horvátok megmaradtak jóindulatu télen semlegességben és viceversa. Most azonban, mintha mind a két csoportot ugyanaz az ördög bujtoatná, egyszerre az egész vonalon gyanus mozgólódás kél s látszat szerint az eddigi töredék helyett egy nyolczvan főnyi kompakt ellenzékkel kell a kormánynak a küzdelmet felvennie.

Ma még nem tartunk itt. Ma még a nemzetiségek megtagadják a horvátokat, a horvátok a nemzetiségeket s közösen lehazudják azt, hogy obstruáló szándékaik lennének. Egyelőre csak az egyes képviselők élnek a kritika normális jogával. Egyes vállak vetődnek az indennitás törvénynyé válása elé, maga a párt, a hirhedt hovát koalíció minden eshetőségre szárazon tartja a puskaporát s a nyert időhaladéket arra használja fel, hogy a paktumhoz vezető utakat keresse. Hihetetlenül perfid, ravasz politika ez, mely nyitva hagyja az összes ki- és bevezető ajtókat. A kiegyezést megobstruálni nem lehet, mert ezzel magukra vonnák Bécs

hajt. A logika örök törvényei szerint, mindennek nem lehet más oka, mint az a főhadnagy, akivel ma háromszor táncolt s akit hirtelen faképnél hagyott valami szőért. Ezt a szót is kitalálom, sőt azt is, hogy nem az ő szava elől futott el, hanem magamagától. Nem jól tette. Nekem különben tetszik a főhadnagy. Nemesak szép arc, daliás termet, bátor lélek, igazi magyar gentry, hanem okos, szellemes ember, aki igen értékes katonai cikkeket is ír. Csak egy dologgal nem vagyok még tisztában, nem hord-e füzőt? Ez a körülmény ugyanis olyan tájékaik mutatná jellemének . . .

Tovább nem folytathatta szegény Klódius, mert Gina szó nélkül, de nagyon is durczásan otthagya s apró lábával, mint egy megriadt őzike futott előre, hogy csak a kapunál bírta utólézni. De harmadnap azért mégis eléje állt e szavakkal:

— Tévedtem, szánom-bánom vétkeket. Meggyőződtem, hogy a főhadnagy nem hord füzőt. Nem is kell neki, olyan a termete, mint az ifju Meleagrosé.

Gina eleinte nézett rá nagy, villogó szemével, aztán elkacagta magát.

— Menjen, maga ostoba! Hisz gondolni se tudok azóta arra az emberre, mióta a füzőjéről beszélt.

— De ha mondom, hogy nem hord füzőt.

— Az mindegy, én nem tudom már anélkül elgondolni s ideálunk sohasem olyan, mint amilyen, hanem, mint amilyennek elgondoljuk.

Ginának ebben a mondásában nem volt ugyan logika, de csudálatosképp ez egyszer Klódius urnak ez ellen sem volt kifogása.

Ujabb hat hónap telt el, Ginának egy divatos fürdőhelyen töltötték a nyarat. Klódius valami filozófiai munkát írt, Gina pedig mulatott.

neheztelését. Az alkotmánybiztosítékokat megobstruálni nem lehet, mert ez népszerűtlen volna. Marad hát az indemnitás, ez az egyetlen tér, amelyen zsarolni, presszionálni lehet a kormányt. Ezt sem obstruálják meg nyíltan, nehogy ezzel is becsukjanak maguk mögött egy ajtót, csak mesterségesen nyújtják az időt, hogy majd alkalomadtán, amikor ez szükségesnek látszik, ne késsenek el az obstrukció kimondásától.

Nos, pedig ezt az indemnitást megobstruálni egyáltalában nem szabad.

Mindig nagyon meggondolandó sulyos fegyver a kért indemnitás megadásának megakadályozása azért, mert az indemnitire sohasem a kormánynak van szüksége, hanem mindig az országnak. A képviselőházi ülésén nagyon korrektül, nagyon világosan összegezte ezt az álláspontot báró B. Dezső, aki megszavazta az indemnitást, noha nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, azzal az indoklással, hogy ez nem bizalmi, hanem opportunus kérdés és nem találna opportunusnak, hogy most az országot egy új ex-lex veszélyének és nehézségeinek kitegye.

Ezt az indemnitást pedig különösen nem szabad megobstruálni azért, mert az a momentán állami szükségletek elől háttérbe szorított nagy reform-munkálatok zilipjét készíti megnyitni. A közgazdasági élet bizonytalanságának megszüntetése, a kiegyezés, az alkotmányos élet újabb körülbástyázása, a népparlament megalkotása, mind, mind csak azután következhetik, hogyha ez az indemnitás az államháztartás számára megadja a mindennapi kenyeret.

A horvát és nemzetiségi képviselők, akik minden lehető és lehetetlen alkalmat megragadnak, hogy az általános választói jogról szóló törvényt megsürgessék és akiknek népe csak úgy sinyli a bizonytalan gazdasági helyzet sulyát, mint a mienk, nem látják ezt be?

Együtt, kettesben csak ritkán voltak, egy ily ritka alkalommal szólott így Klódius:

— Gina, úgy látom, tetszik magának ez a Máté Alfonz. Nekem sincs kifogásom ellene. Tökéletes nőhódító a maga nemében. Mondhatom, nincs társaságbeli asszony, akinek a skalpiját ne akasztotta volna már diadalai füzérébe. Az a szokása ugyanis, hogy minden imádottjától egy hajfürtöt kér emlékül, ezt nevezik skalpnak kaszinói nyelven. Azt hiszem, a magáé is ott van már a füzéren. Nekem ez ellen sincs kifogásom, mert Alfonz egyeduralma annyira el van ismerve, hogy a közfelfogás szerint, a vele való viszony, még a férjet sem teszi nevetségessé. Ez tehát, az adott körülmények közt, rám nézve is a legmegnyugtatóbb. Azt se veszem rossz néven, hogy nem szólt nekem elől, hisz az Alfonz viszonyairól sem titkolózni, sem beszélni nem való, az érdeklődő közönség amúgy is teljesen tájékoztatva van ezek felől. De látja, szeretném bizonyos dolgok felől tájékoztatni, mert maga még sem olyan, mint a többi. Alfonz urnak például vannak határozott elvei. Ő imádottjainak csak a kedvet és pönteket szenteli és pedig e napokon is csak délutáni három órától...

Tovább nem mondhatta, mert Gina kikelt arccal a kezére ütött, felugrott és sirva befutott a szobájába. Másnap kacagva beszélt el Klódiusnak, hogy egész éjszaka rémes, borzongató álmak voltak, indiánusokról, skalpokról, most is, ébren ilyesmi kápráztatja a szemét és kényszerítette Klódiust, hogy még ma hazautazzanak.

Eltelt több egy esztendőnél, Klódius befejezte nagy bölcséleti munkáját. Nagy örömmel jelentette ezt Ginának.

Ginának is volt mondani valója, de amit nem volt olyan könnyű elmondani. De végre mégis elmondta:

Vigyázzanak, nehogy tulajdon választóik kapjanak észbe s figyelmeztessék erre az urakat!

A kiegyezési javaslatok.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, október 31.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután folytatta a kiegyezési javaslatok tárgyalását és a kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot általánosságban el is fogadták.

A vitát ma Holló Lajos nyitotta meg, aki főképen a bank-kérdéssel foglalkozott. Sággy Gyula szólt föl utána és a kiegyezés elfogadása mellett érvelt. Hasonló álláspontot helyezett Bizony Ákos is, aki beszéde végén hivatkozott arra, hogy a bank-kérdést nem tekintik politikai, hanem gazdasági kérdésnek. Arra nézve azonban, hogy a kiegyezés elfogadását nem tekintik-e úgy, hogy a függetlenségi párt közjogi harcát földadja, nyilatkozatot kér, mert ebben az esetben nem szavazza meg a kiegyezést.

Ideges mozgást keltett most Polónyi Géza kérdése, amely arra irányult, hogy a választott bíróság hatáskörébe tartozik-e a tőzsdereform keresztülvételének módzata, mert ez az ügy nincsen felsorolva ott, ahol felsorolják, mely ügyek nem tartoznak a választott bíróság elé. A bizottság tagjai is feszülten várták a választ, de ez elmaradt.

Nagy Ferencz utalt arra, hogy a függetlenségi párt most szívesen megszavazná a Széll-Körber-féle kiegyezést, akkor pedig élethálharcot vívott ellene.

— Én akkor is mellette voltam, — szólt közbe Sággy Gyula.

— Igen, de akkor a képviselő ur a mi pártunkhoz tartozott — felelte nagy derűtséget kelte Nagy Ferencz.

Buzáth Ferencz híven néppárti voltához, a függetlenségi pártnak akart kellemetlenkedni, amikor üdvözölte a függetlenségi pártot, hogy letérve közjogi alapjáról, megköti a kiegyezést.

Holló Lajos tiltakozott ez ellen a vád ellen és kijelentette, hogy a függetlenségi párt továbbra is küzdeni fog elveiért.

— Igen, a függetlenségi párt tovább fog küzdeni elvei megvalósításáért, — tette hozzá Polónyi Géza. — Sőt küzdeni fog a magyar

vezényszóért is, de kérdi Buzáthtól, hogy a néppárt fog-e küzdeni a revizióért.

Harsogó kacagás közben lapult meg most a néppárt.

Amikor Széll Kálmán bezárta a vitát, viszapillantást vetett az emlékezetes Szilveszter-éjszakai eseményekre és kijelentette, hogy ezt a kiegyezést, ha rosszabb is, mint az ő műve, el kell fogadni, mert a mostani kormány nehezebb helyzetben volt, mint ő, bár neki az ischli klauzula romjait kellett eltakarítani.

— Ebben is benne van az ischli klauzula, — szólt közbe Polónyi.

— Hol? — kérdezte Wekerle
— Majd kimutatom, — felelte a volt igazságügyminiszter.

Széll Kálmán végül kijelentette, hogy a bizottság nagy szótöbbséggel elfogadja a javaslatot.

— Én nem fogadom el, — hangsúlyozta Polónyi.

— Azért mondom, hogy szótöbbséggel, — válaszolta Széll és berekesztette az ülést

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 5 órakor folytatta a kiegyezési javaslatok tárgyalását. Széll Kálmán elnöklésével a bizottság tagjain kívül jelen voltak Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác és Jekelfalussy Lajos miniszterek, Popovics Sándor, Szerényi József és Mezőssy Béla államtitkárok. Napirenden volt a kiegyezési javaslatok közül a kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat.

Holló Lajos: A kiegyezési javaslatok megbírásiánál döntő szerepnek kell lenni a politikai bizalom kérdésének. Ő bizalommal van azok iránt, akik a tárgyalásokat vezették. Szükséges azonban az objektív mérlegelése is. Ha mi komolyan foglalkozunk a külvilág gondolatával, akkor nekünk nem szabad 1917-ig bizonytalanságban maradni, a bizonytalanságban erőnket kimeríteni, hanem ezt a tiz esztendő erőgyűjtésre kell felhasználni. A tervezett 20 éves kiegyezés kérdése is felvetődött, de az ország azt ab ovo perhorreszkálta és ő se találta volna elfogadhatónak, mert annak legfeljebb csak akadémikus jelentősége lehetett volna.

A javaslatok legnagyobb becsét abban látja, hogy az ország egy határozott lépéssel ment előre a külvilág tekintetében, de már nemcsak minálunk, de Ausztriában is köztudatba ment az a gondolat, hogy 1917-ben elváltunk Ausztriától. A közjogi vitáink között legnagyobb jelentősége van az autonóm vámtarifa becikkelyezésének.

Rá kell mutatnia a kiegyezés hátrányaira. A bankkérdéssel foglalkozik először. Abban nem lát ve-

bánt, anélkül, hogy tanácsot adna. Mondom, hogy szeretem, szeretem, szeretem és ha nem lehet...

— Így, hát úgy! Igaza van, — szólt szelíden Klódius, a szerelem nem okoskodik, de nekem, ki nem vagyok szerelmes, kell okoskodnom. Legyen az övé, én, higgye el, e dologban nem létezem, legfeljebb tanácsadójaképpen. De úgy-e bár, nevétségessé nem akar tenni? Nos, hát én kieszeltem a következőt. Elmegyünk e nyárra Aix-les-Bainsbe, az jó messzire van innen, nem igen esik magyar utazók útjába. Ott nem ismer senki. Három hónapot tölthetünk ott. Három hónapig a parlament is szünetel, Semjéni is szabad. Van az ilyen világfürdő körül több apró, rejtett zug, költözzék ő egyikébe ezeknek és ott feltűnés nélkül töltheti vele a boldog három hónapot. És itthon nem fog senkise tudni felőle. Majd együtt fogjuk kiválasztani a csöndes kis zugot... én mindig lealázónak tartottam a nőre nézve, ha ő látogat el kedveséhez...

— S mi lesz azután?

— Azután? Három havi együttlét után jól esik a távollét, — hisz ott is érintkezhetek majd... Csak annál mohóbban foglák várni majd megint a három hónapot

— S mi lesz magával?

— Velem? Majd írok egy új kötetet a filozófiáimhoz. Beszélje meg a dolgot Semjénivel, de ne mondja el neki az egészet. Volt egy ismerősöm, aki soha nem evett almát, de egy idegen kert sövénye mellett elmenvén — lopott egyet.

... A Klódius tervét meg is valósították. Klódius és Gina elmentek Aix-les-Bainsbe, ott Klódius a környéken talált alkalmas kis fészket. Maga kísérte ki Ginát oda.

— Látja, minden jól van elrendezve. A hotelben mind a kettőnk neve be van jelentve, a levelei

szedelmet, hogy a kormányok kötelezték magukat arra, hogy tárgyalásokba bocsátkoznak, mert az ország szabad rendelkezése azonban fennmaradt. Azt már inkább hátrányosabbnak tartja, hogy a bankszabadság meghosszabbítását tételtől függővé a magyar papiroknak pupilláris biztosítékok gyanánt való elfogadása. Hátrányosnak találja a diszagio kérdésének bekapcsolását. A közügyi kiadások elszámolásánál ennek nem tulajdonít ugyan nagyobb jelentőséget, de szükségesnek tartaná annak törvényhozási deklarálását, hogy a két állam fizetése e tekintetben egyforma elbírálás alá esik. Kérdést intéz az iránt, hogy 1350 millió kölcsön visszafizetésével is lesz-e diszagio fizetve? A blokkkérdésben elfogadott kamatlábat nem diffikultálja, de a lebonyolítás tekintetében nem egész nyugodt. Sérelmesnek tartja, hogy az országnak a konverzióban való kooperatív részvétel, illetve intézkedés joga nincs kifejezetten biztosítva. A kormány a teljesítés keresztülvitelét tíz évre vette tervbe.

Dr. Wekerle Sándor: Az ő konverziójától számít ez a tíz év.

Holló Lajos: A most elkövetkező tíz esztendő nem tartja alkalmasnak egyrészt a jelenlegi pénzügyi viszonyok miatt, másrészt azért, mert a rák jövő tíz esztendő nekünk erőgyűjtésre kell felhasználnunk. A kvótafelemelést illetően tart attól is, hogy Ausztriában esetleg nem jön létre a kiegyezés és azért a felemelt kvóta rák néve kötelező marad. Nem helyesli azt sem, hogy a kvótafelemelést, mint a kiegyezés árát fizessük. A függetlenségi párt beleegyezett abba, hogy az átmeneti idő alatt fennmarad a státuskvó, de Ausztriának vívmányokat adni nem enged. Hogy mégis megszavazza, annak az az oka, mert meg van győződve, hogy a bankszabadságot 1910-en túl meg nem hosszabbítja.

Azért ragaszkodik az önálló bank felállításához, mert minden országnak saját magának kell hitelét berendezése felett diszponálnia és ennek legelső feltétele az önálló bank felállítása. Az Osztrák-Magyar Bank nem látja el közvetlenül a hitelkereső közönséget, hanem a közvetítő bank. Pénzének legjelentékenyebb részét a nagy intézeteknek bocsátja rendelkezésre és így a közvetítőket táplálja, holott a hitelt a közvetlenül érdekelteknek kellene nyújtania. Az ilyen hitelszervezet Magyarországra káros és ettől meg kell szabadulni. Megfelelő hitelezés csak úgy remélhető, ha önálló bankunk van. Utal a külföldi jegybankokra, köztük a német birodalmi bankra, mely a legkisebb privát-váltókat is leszámítolva.

Sághy Gyula: Megengedi, hogy a szerződés gazdasági és pénzügyi szempontból Ausztriára talán előnyösebb, de azt hangsúlyozza, hogy a Széll-Körber-egyezséget kivéve az eddig kötött kiegyezéseknél előnyösebb. Mint hátrányos tételt elismeri a cukorsurtaxe tekintetében kötött megállapodást. Ugy véli, hogy a dalmát vasutnál a magyar érdekekre előnyösebb csatlakozás is lett volna megállapítható. Ezek szemben azonban igen jelentősek azok a vívmányok, amelyeket közjogi téren elértünk, amelyek-

ide érkeznek és innen küldje el maga is a magáét. Az egész világ tudni fogja, hogy együtt vagyunk, engem egyedül alig fognak látni, mert én írok egész nap. Itt meg Semjénit fogják a férjének tartani, itt ismerős nem fogja látni. A jóhíre is, meg a Semjénis is meg van mentve, — egy leendő miniszternél az még fontosabb, mint egy szép asszonynál. És én sem leszek nevetéses. De maga boldog lesz . . . Mikor jön Semjéni?

— Maga csacsi! — hát soha. Hisz az egészért azért eszeltem ki, hogy rákényszerítem, hogy elszökjék velem valahova — három hónapra. Hisz eddig mindig a filozófiával volt elfoglalva. És most új kötetet akarja írni?

— Akar a fene, — nézzem csak szét ebben a csinos fészekben, — magunknak béleltem ki ilyen pelyhesen, kedvesen, — Gina. Ugy-e nagy bolond vagyok?

— Hát maga tudta, hogy komédiázok? — kérdé Gina.

— Hogyne, kedvesem. Maga még nincs harmincz éves, ilyenkor még át lehet látni egy kis filozófiával a praktikájukon. Majd akkor . . . akkor . . .

Gina a szájára csapott s toporzékolva szól:

— Hallgasson maga szörnyeteg. Azért se fogom megcsalni, ha megpukkad sem.

És a két kezének rózsás hüvelyk és mutatóujja közé csippentvén Klódius ur füllét, ki-be húzogatja, miközben másik négy ujjával számfületeket csinált s hogy nagyobb legyen, szétterpesztette ujjait s ilyeténkép védekezésre tehetetlen állapotba helyezvén, hangos csókot czuppantott az ajakára.

Klódius meg — három hónapra számüzte a filozófiát.

ben Magyarország gazdasági és politikai önállósága nyert kidomborodást és az 1867: XII. t.-cz.-ben foglaltak és az abban lefektetett elvek az osztrákok részéről — ezuttal először — nyertek de jure et de facto elismerést. Meglehet az is, hogy lehetett volna kedvezőbb körülmények között talán előnyösebb kiegyezést kötni, de a parlamentnek arra is tekintettel kell lennie, hogy mi történik, ha a kiegyezést elvetnék s mert az a meggyőződése, hogy politikailag rendkívül nehéz alakulás következne, a kiegyezési javaslatokat elfogadja.

Bizony Ákos a kiegyezési javaslatokat elfogadja, mert meg van győződve, hogy az adott körülmények között jobb kiegyezést elérni nem lehetett, már pedig a rossz kiegyezés is jobb a bizonytalanságnál, kormányválságot előidézni és az országot beláthatlan kaotikus állapotnak kitenni nem akarja. A jegybank mielőbbi felállítását szintén óhajta, de azt nem politikai, de pénzügyi kérdésnek tekinti és annak idején ilyen szempontból fogja a kérdést mérlegelni. A vasúti kérdéseket nem tartja sérelemnek. A likai vasutat kissé drágának találja, de az nem tartozik a kiegyezés mérlegébe, mert az a horvátoknak adott kedvezmény. Erre szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a horvátoknak a kormány ne nyújtson több kedvezményt, mert a horvátok ezt nem érdemlik meg. A tőzsdés és egyéb belügyi reformoknak vállalását korántsem tartja közjogi sérelemnek. Szerződő feleknek eleven joguk van kölcsönös kikötésekre. A kvótának junktimmé tételét elítéli és a függetlenségi párt részéről igen terhes áldozat, hogy ezt meg kell szavaznia.

Polónyi Géza: Kell?

Bizony Ákos: Egyesek megtehették azt, hogy kivonják magukat a felelőség alól. Én részemről ezt komoly dolognak nem tekintem. Ha én az ország helyzetét bizonytalanságnak kitenni nem akarom, akkor a kiegyezési javaslatokat az ország érdekében meg kell szavaznom. Azonban egy kikötést mégis tennem kell. A függetlenségi pártnak ki kell kötni, hogy ha az új választás esetén alakul új 48-as többség az államjogi alakulást meg akarja változtatni, a kvótafelemelés nem lesz kötelező.

Polónyi Géza reflektálni kíván a tőzsdereformnak a kiegyezési kérdések közé kapcsolására. Az előtte szóló nem találja ezt kifogásolandónak, ő igen, mert nagy áramlatot lát az iránt, hogy az osztrákok beleavatkoznak a mi belügyeinkbe. Aggályt lát abban, hogy a választott bíróságokról szóló törvényben felsorolt enumerációk között nincs felvéve az, hogy pl. ha a tőzsdereformot nem találja az osztrák kormány megfelelőnek, nem-e viheti kifogásait a választott bíróság elé, ami már direkt beleavatkozás volna belső ügyeinkbe. Ez már az állam szuverenitását érintené.

Wekerle Sándor: Ez a kérdés fel sem merülhet, mert mi a tőzsdereformnak elfogadására nem vállalunk kötelezettséget, csak a javaslat beterjesztésére.

Nagy Ferencz: Az alkotmánypárt részéről kijelenti, hogy a kiegyezést elfogadja. Nehezükre esik ez a 67-eseknek is s bizonyos tekintetben még jobban nehezükre esik. Széll-Körber-félt szívesen megszavazták volna, de bizony azok, akik most azt dicserik, nem szavazták volna.

Holló Lajos: Nem mi buktattuk meg; Ausztriában buktatták meg.

Nagy Ferencz: A 67-esek is elismerik a kiegyezésben nyilvánuló előnyöket, azokat honorálják, jól lehet azok csak az 1867. évi XII. t.-cz. folyamán. Honorálják azonban azokat az aggodalmakat is, amelyeket a függetlenségi párt tagjai a kvóta felemelése miatt felhoztak. A kormánynak ez iránt vállalt kötelezettsége nem érinti a kvóta-bizottságok hatáskörét, amit Polónyi Géza biz. tag ur közjogi sérelemnek hozott fel.

Buzáth Ferencz: Ha a jelen javaslatokat a Széll-Körber-féle kedvezőtlenebbnek találják, ennek meg lehet az okát találni abban, hogy a jelen javaslatokat új alapon kellett létrehozni. Befelezett tény nyel állunk szemben, a részletekbe nem megy bele, minthogy a javaslatokon változtatni nem lehet. Tagadhatatlan, hogy a kvótaemelést áldozat, de az áldozatokat meg kellett hozni, ha az önálló vámterületet 1917-ben fel akarjuk állítani.

Holló Lajos megismétli a kérdést, hogy az 1,350,000 millió korona tőke visszafizetése aranyban történik-e? Ezt nem tartaná az országra előnyösnek. Hangoztatni kívánja, hogy a meggyezésben hozott áldozatok nem irhatók annak a rovására, hogy a vámszövetség helyett vámszerződést kötöttek. Az előtte szólóval szemben megjegyzi, hogy a közjogi harcok igen is nem fognak szünetelni. A függetlenségi párt programját lankadatlanul fog kiüzdeni továbbra is és azokról soha le nem mond.

Polónyi Géza is hangoztatni kívánja, hogy nem a vámszerződéses formáért kellett hozni az áldozatot, hanem a többi közjogi vívmányokért. A közjogi harcokról nem fogunk lemondani, de folytatni fogjuk a küzdelmet, amint tisztelt Buzáth barátom is követelni fogja továbbra is az egyházpolitikai törvények revízióját, ami pedig kevésbé szükséges.

Széll Kálmán egy kijelentést kíván tenni. Indítva érzi magát erre, nemcsak mert mint volt pénzügyminiszter 1878-ban létesítette a kiegyezést és később mint miniszterelnök évek során át foglalkozott ezzel a kérdéssel és létrehozta 1902. év Szilveszter

estéjén az ugynevezett Széll-Körber-féle kiegyezést, hanem azért is, mert a bizottság tagjai az ülés folyamán több ízben dicsőítőleg emlékeztek meg ennek az egyezségnek az előnyeiről.

Neki legkevésbé lehet hivatása, nincs is kedve a két egyezség között párhuzamot vonni, mert azt tartja, hogy legyen bár egy és más tekintetben eltérő ez az egyezség a másiktól és az 1902-iki előnyösebb, — a kérdés ma nem e körül forog.

Az egyezség, amelyet Körberrel kvótaemelést nélkül kötött, létre nem jött. Ausztriában 1906. június 3-án visszavonatt. Nézetem szerint a jelen egyezség abból a szempontból bírálandó meg, hogy ezt a kiegyezést jobb volt létesíteni, mint szakítani.

En erre a kérdésre határozottan azt felelem, hogy igen. De bármilyen legyen a különbség a jelen és a Széll-Körber-féle kiegyezés között és legyen bár az utóbbi előnyösebb, az igazság érdekében szükségesnek tartom kijelenteni, hogy ez a kormány nehezebb viszonyok között tárgyal. Két okból: Mikor én tárgyaltam, az ország keze teljesen szabad volt, holott most a háttér a közbejött események folytán elhomályosult és a lekötöttség háttérévé vált. Közbejötték a német és az összes külföldi államokkal megkötött kereskedelmi szerződések. Ez a tény uralta az egész szituációt. Meg volt a fait accompli, amelylyel a kormánynak számolnia kellett. Ha Magyarország nem akart vámháboruba lépni egész Európával, akkor fenn kellett tartania a vámterület közösségét. A másik ok: Az idő rövidsége. Előtte még több év állott. Ez becses idő, holott a mai kormány ezzel nem rendelkezett.

Mondatott: A viszonyosság nem lett volna baj, ezt nagyon ingatag feltevésnek találok és ezen az emlegetett 1906-iki paktum alig változtatott volna. Alig lett volna mód rá, hogy a viszonyosság kérdése törvényhozási uton kölcsönösen szabályoztassék.

Nekem volt erre tapasztalatom. 1897. februárjában azzal az eredménnyel tértem vissza Bécsből, hogy megalakíthattam a kormányt és rekonstruálhattam a helyzetet az ischli klauzula kitörölésével. Igen nehéz volt.

Három havi küzdelembe került, míg az osztrák kormánnyal a kérdést rendbe lehetett hozni és akkor hoztam létre az 1899:XXX. törvénycíkket, mely a statusquot a viszonyosság alapján 1907-ig fenntartotta. Amde ezt Ausztriában csak a XIV. § alapján lehetett keresztülvinni. Most pedig csak nem hiszi valaki, hogy a XIV. §-al lehetett volna 1907-en túl a viszonyosságot meghosszabbítani. A kiegyezés kérdése, de a viszonyosságé is, most csak parlamentáris uton intézhető el.

Ez a két körülmény tette súlyossá a két kormány helyzetét. Ha valaki megkérdezett volna a kritikus, pszichológus perczben, mikor már mindkét fél tudta, hogy többet egymásból nem lehet kiválaszni, hogy a kiegyezés megkötendő-e, teljes öntudattal felelősségteljes átérzéssel azt felelt volna, hogy igen, habár kedvezőtlenebb is a Széll-Körber-féle. Ez az ország érdekére jobb, mint az a bizonytalanság, mely az ország gazdasági nyugalalmát feladta volna, mint az a harc, mely az ország politikai konszolidációját hátráltatta, mindkét államnak megmérhetetlen károkat okozott és tápot adott volna azoknak az állam és nemzetbontó törekvéseknek, melyek ennek folytán csak erősödtek volna. A bizonytalanság helyett inkább érdekében állott mindkét államnak ezen egység, amely meghozta az együttélés két államra annyira szükséges békét.

Wekerle Sándor: A közjogi kifejezések az összes szerződési instrumentumokban következetesen és korrekten vannak felvéve. Mindenütt, hol szerződési szubjektumról van szó, az „állam” kifejezés használatik, ahol pedig területiális vonatkozások fognak szóban, a két állam területéről beszélünk.

A választott bíróság tekintetében megnyugtathatom Polónyi tisztelt képviselőtársamat, hogy az állam szuverenitását érintő kérdések ki vannak véve, úgy, hogy ebből komplikációk nem lehetnek. Ez tisztázott dolog a nemzetközi jogban és senkinek eszébe sem jut, hogy olyan kérdést vigyen a választott bíróság elé, amelyek nem konkrét kérdések. A bankkérdésről ezuttal nem kíván nyilatkozni az idő rövidségére való tekintettel, csak annyit konstatál, hogy a kormány igenis kötelezte magát a bankszabadság tekintetében a bankkal való tárgyalásra, de ezáltal sem az állam, sem a törvényhozás, még csak a tárgyaló miniszterek sem lettek lekötve. De tévedéseket kíván rektifikálni, midőn megemlíti, hogy a bank mai fiók és mellékhely-hálózata elég bő, viszonylag bővebb, mint Ausztriában. A bank hitelnyvsorában, a bankkateszterben bent van minden bejegyzett cég és minden jelentősebb mezőgazda. Hogy a bankhitel közvetlenül nem vétetik igénybe, sokszor kényelmi okokra vezethető vissza.

A blokk-kérdést illetően fejtegeti, hogy vállalt kötelezettségek lényegesen könnyíti az a körülmény, hogy a mi visszafizetési kötelezettségünk csak az osztrák konverziótól számít. Beszél a konverzió gyakorlati keresztülviteléről. A valutaklauzula, amely kölcsönös kötelezettséget tartalmaz, elvi megállapításokat tartalmaz. Ha a bank-kilölválás bekövetkezik, részletes megállapításokra lesz szükség.

Földes Béla: A bankra vonatkozólag egyelőre nem volt szükség a valutáról intézkedni; mindamellett ez nem sérelem

A bizottság a szerződés beczikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot általánosságban elfogadta. A részletes tárgyalást november 4-én, hétfőn d. u. 5 órakor kezdik meg.

Az osztrák helyzet és a kiegyezés.

Bécsi tudósítónk jelenti: A jövő héten a képviselőházban előterjesztik a költségvetési provizóriumot. Azután a parlamenti tanácskozások további folyamán már nem fognak nehézségek fölmerülni. Erre annál inkább számítanak, mert a cseh táborból az a hír érkezik, hogy sikerült a pártok között megegyezést létrehozni. A cseh pártok eszerint nem fognak ugyan egységes klubot alakítani, de közös taktikát fognak megállapítani.

A t. Házból.

I. Csendes időtöltés.

A kis fekete táblára naponta csak két nevet írnak, úgy hogy amikor a jegyző a feliratkozottakról referál, mindig azt lehet hinni, hogy egy ülésen bevégzik az indemnitási vitát. Azonban, amint egy név elfogy, másik kerül helyébe és pedig mindig egy-egy horvát. Látható tehát, hogy nem akarják megijeszteni a kormányt, mintha obstrukció lenne, hanem egy csendesen végzik a maguk dolgát, ami szintén csak annyi, mintha obstruálnának. Ennek orvossága az ülések meghosszabbítása szokott lenni. Ugron ma már be is adta az indítványt, hétfőn megszavazzák és kedden már nem délután két óráig, hanem három óráig kell a képviselőházban ülni.

— Miért sietnek? — szolt közbe Supiló.

Minthogy a közbeszólást magyarul csinálta, nem értették, hogy mit mond, megismételtették vele s ekkor már többet is tudott mondani.

— Miért sietnek? Olyan sürgős már a kvótá-melés?

Senki sem válaszolt, ellenben haragjukat az első horvát szónokon, Surmin Györgyön töltötték ki.

Surmin György irásból kezdte olvasni horvátul a beszédét.

— Ne olvasson! — szoltak.

Amikor aztán letette az irást s a nélkül beszélt, rákiáltottak

— Hangosabban.

Surmin tehát hangosabban beszélt. Most meg ez volt a baj.

— Hiába beszél hangosan, még ha kiabál, akkor sem értjük!

Surmin ismét a papírjaihoz folyamodott. Újból rászóltak:

— Ha már nem értjük, hogy mit olvas és mit beszél, jöjjön közelebb, hogy legalább lássuk becses személyét.

Surmin közelebb jött. Midőn aztán egészen elől volt, a képviselők egyszerre csoportokba gyűlve, elébe állottak, minnek következtében még az elnök sem látta.

— De hát így nem lehet beszélni! — panaszkodott a szónok helyett Supiló.

— Nem is kérte senki, hogy beszéljen — válaszolták a függetlenségek.

— De ha nem beszél, akkor más szónokot hívok fel — egészítette ki a véleményt Justh Gyula.

Surmin csak vergődött, kinlódott. Ha olvas, az se jó. Ha halkán beszél, azért intik meg. Ha hangosan beszél, tudatják vele, hogy hiába kiabál, amugy sem értik. Ha a magasban áll, ki-vánják, hogy jöjjön előre és a mikor lejön, óhajtják, hogy akkor lássák, amikor a hátuk közepét.

Baj, baj, sok baj.

— Mit tegyek? — kérdezi végre. — Mit parancsolnak, hogy az urak tetszését megszerzem.

— Menjen a Stefánia-utra — ajánlotta Hoff-

man Ottó — és kerülje meg háromszor a viz-tornyot.

— De vigye magával többi horvát barátait is — toldta meg az indítványt Molnár Jenő,

— És akkor minden jól lesz?

— Igen. Mert amíg önök a viztornyot kerül-lik, addig mi megszavazzuk az indemnitást.

Surmin azonban csak déli tizenkét óra-kor volt hajlandó a sétára s a többiek még ekkor sem mentek vele.

Eszük ágában sincs, hogy félreálljanak. El-lenben igen nagyon résen vannak. Attól félnek, hogy a nemzetiségeket elcsábítják tőlük. Az a szépbeszédű Lukacsu László már barátkozik a folyosón a magyar vezérekkel. Bemutatkozik, ismerkedik. És mert érdekes ember, szóbaáll-na vele.

Ugy látszott ma reggel, hogy a Vajda Sán-dor visszatérésének az útját egyengeti. Vajda fe-lől még nem határozott a mentelmi bizottság. Miképpen kövesse meg ismét a Házat, ha nem engedik bejönni. Avagy tán már nem is kell meg-követnie. Lukacsu azt magyarázta, hogy közjo-gilag helytelenség, ha egy képviselő nem vehet részt a parlament tanácskozásain, mert az mind-addig csonka parlament. (Vajda különben itt lap-pang s ma estére egy hírlaptudósítónak nyilat-kozott is, mondván, hogy addig nem jelenik meg a Házban, amíg a mentelmi bizottság nem dönt. Szükségesnek tartja, hogy a mentelmi bizottság döntsön s ne őt döntsék a pad alá.)

Ebből a témából indultak ki a folyosói be-szélgetések, de csakhamar áttértek a nemzeti-ségi kérdésre általánosságban. Ugron Gábor vi-tatkozott Lukacsu Lászlóval, aki egy bécsi le-velét olvasta, melyben Ugron írta, hogy az olá-hok miatt nem lehet a magyar nyelvkérdést a hadseregben megoldani. Ugron magyarázta Lukacsunak, hogy a germán és szláv veszede-lem ellen a románoknak együtt kellene védeke-zniök a magyarokkal, mivelhogy ettől a romá-noknak éppugy tartaniok kell. Lukacsu azt han-goztatta, hogy a románok nem támadják a ma-gyar államegységet, csak nemzetiségi egyénisé-güket akarják megölni. Hogy azonban az egyé-niség megóvásához tartozik a magyarság és a magyar állam elleni izgatás, azt Lukacsu sem hiteltette el. Ellenben vállalkozott, hogy a ma-gyar pártok és a nemzetiségek közti ellentétek élességét tompítani igyekeznek.

... Elég csöndes időtöltés. Ugy fest, mint hogyha nem is volna politika. Vagyis minthogyha nem is volna benne — ravaszság.

* * *

II. Bánffy beszéde.

A szünet ilyen és hasonló diskurzusokkal telt, amikor egyszerre híre szaladt, hogy Bánffy be-szél. Nem a hivatalos nappal jelentik be Bánffyt. Nem járnak csoporttól csoportig a sereghajtók, mint amikor egy-egy miniszter készül beszélni. Alig berreg a csengettyű. És mégis mindenki tu-domást szerez róla. Igyekeznek, sietnek. Ha Bánffy beszél, akkor okvetlen van mondani va-lója. És ha mond valamit, az okvetlen érdekes. Most Lukacsu tegnapi megjegyzésére kell reflektálnia, minthogy azonban az indemnitás van na-pirenden, hát egyebekről is szólhat. Van pártja. Nem Dánielre gondolunk csupán. Hanem azokra, akik tegnap megélték Bánffyt, amikor Lu-kacsu róla beszélt, akik nem az újpártban van-nak, hanem a függetlenségi oldalon ülnek. S ma még többen tapsoltak. Mivelhogy Bánffy, ha nem is kormánypárti politikát csinál, mindenki meg van győződve, hogy magyar politikát szeretne csinálni.

Eppen az imént mondta Bánffyról Eötvös Károly:

— Irigylendő ember. Van jó felesége, szép

gyermek. Egészséges, rendes életű. Jó fogal-vannak. Tud enni. Tud aludni. Kedve van a do-loghoz. Erős ember, derék magyar ember. Ke-mény koponya, szilárd karakter.

Persze, hogy érdeklődnek iránta. S amikép-pen ma beszélt, még inkább felkeltette az érdeklődést. Ő az indemnitást nem azért szavazza meg, mintha a kormány iránt bizalommal viseltetné, de megszavazza, mert az indemnitás nem bizalmi kérdés, mert ő úgy tudja, hogy az államháztar-tás rendes menetét nem szabad akadályozni. Van benne tapasztalata. A bizalom más kérdés. Am Bánffy nem erről akar beszélni, hanem a nemze-tiségi kérdéstről, minthogy ebbe kapaszkodott volt bele Lukacsu és erre mondta, hogy Bánffy nem-zetiségi politikája soha sem fog feltámadni. Csak-hogy most is életre szőlították tapsokkal. Amikor Bánffy hangoztatta, hogy ez a politika fel fog tá-madni, a függetlenségek megint tapsoltak. Luká-csu nyugtalankodott. Most Rakovszky elnökölt, aki rendre is utasította. Bánffy a polemia közben emlegette, hogy Lukacsu lázítás miatt a memo-randumpörben elítéltetett és a Csillagbörtönben ült Szegeden.

— Nem az én időmben ítélték el, — szolt Bánffy, — Wekerle ítéltette el.

— De ő kegyelmezett meg neki, — szolt Wekerle Bánffyra mutatva.

— Jó, jó. Királyi kegyelmet kapott.

E kérdésnek a folytatása kényes volt. Nem is egészen a parlament nyílt ülése elé való.

Bánffy igyekezett is átsiklani rajta.

Hanem később, az ülés végén a folyosón szóba került. Amikor az oláh nemzetiségű, de magyar érzésű Burdea Szilárd gratulált Bánffy-nak, ugyanakkor többen, akik hangos lelkesedés-sel üdvözölték, szóba hozták a megkegyelmez-tetés dolgát. Bánffy óvatosan beszélt róla. A ke-gyelmi kérvényt a kormány terjeszti fel, a kor-mány látja el ellenjegyzéssel. De a királynak le-hetnek kívánságai, amiket a kormány vagy re-spektál, vagy lemond. Kérdés tehát, hogy a me-morandumpörben elítéltek honnan szereztek protekciót a királyhoz?

— Sturdza Demeter, a román miniszterelnök járt közbe — szolt meg Burdea Szilárd.

Bánffy nem nyilatkozhatott. De a Burdea megjegyzése maga volt az éles, kiáltó szenzá-czió.

Ez, mondom, az ülés vége felé történt a fo-lyosón. Előbb Bánffy bent még folytatta a nem-zetiségi politika ismertetését. A horvátokról rész-letesen szolt. Erélyes, irtó politikát hirdetett. Hogyha a horvátok nem ismerik el az egyeséges magyar államot, akkor Horvátországot előbb-utóbb forradalmi területnek kell nyilvánítani.

Ekkor ismét tapsoltak a függetlenségi olda-lon. A kormány se haragudhatott miatta. El-végre az csak haszna lehet, ha Bánffy megmondja a horvátoknak, hogy más mértékkel is lehet ám mérni.

Volt még személyi polemia Lukacsu és Bán-ffy között s a hallgatók gyönyörködhettek a nagy ellentétek összeütközésében.

S a végén Lukacsu még azt is ajánlotta, hogy rendezzenek tudományos vitát ama kérdés-ben, vajon a memorandum szövegében volt-e izgatás.

No ugyan szép multság lenne. Wekerle mo-solygott. Neki indemnitás kellene s azt szeretné, hogy már akár a jövő héten megszavazzák a kie-gyeztést is és ekkor előáll Lukacsu László azzal a tervvel, hogy rendezzenek tudományos vitát a már második évtized végére jutó multu memo-randum tartalma felett.

Ezt már senki se tekintette komoly feladat-nak. Még Bozóky Árpád sem, aki, mint a mai nap utolsó szónoka, az indemnitás ellen beszélt.

Egyébként azonban az elnök kihirdette, hogy a legközelebbi ülés csak hétfőn lesz.

Addig tehát, akinek tetszik, összegyűlhet a képviselőházban tudományos vitát rendezni.

Még mindig ők.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, október 31.

A nemzet ellen szövetkezett nemzetiségi és horvát képviselők az indennitást nem a kormány iránt való bizalmatlanságuk kifejezésére használják föl; csak alkalmat látnak benne, hogy a lelkiük mélyén erjedő gyűlöletet kiönthessék. Ezt cselekedték ma is. Surmin György látványosan tárgyilagossá beszéde mögött ott lobogott a gonosz indulat: a vágy, hogy a magyarokat kiűzhessék végképen Horvátországból. A horvát képviselők zaigásából is folyton ez a titkos intenció csapott föl.

Bánffy Dezső igen éles világitásba helyezte ezeket a törekvéseket. Eleven temperamentumához simuló beszédet mondott, amelyben megmagyarázta, mit jelent a magyar nemzetnek az önálló magyar nemzeti állam. Élete, léte, mindene függ ettől. S éppen ezért itt nincs helye az ingadozásnak. Szilárdan, félre nem tekintve kell ezen az uton haladni. Fejtegetéseibe belevegyítette a maga politikai múltját és esetleges politikai jövőjét is. Kedves bonhomióval cselekedte ezt meg; de ezalatt is ott izzott a törhetetlen fajszeretet. Nyíltan megmondotta, hogy Lukács Lászlóval nem lehet kesztyűs kézzel bánni. Erős kéz kell a nemzetiségeknek és ugyanez az erős kéz való Horvátország számára is. Ha a horvátok nem ösmernék el a magyar nemzeti államot, akkor Horvátországot forradalmi területnek kell tekinteni. Azzal fejezte be beszédjét, hogy még a sirból is a nemzeti állam után fog kiáltani. Bánffy beszédje az egész Házra mély hatást tett. A magyar képviselők helyeselték, míg a horvátok és nemzetiségi élénken nyugtalankodtak.

Lukács László szükségesnek látta, hogy tisztázza magát a vádak alól. Fogadkozott, hogy ő jó hazafi és tiszteli a nemzeti színi zászlót. Bánffyt gonosz léleknek nevezte, aki egyenlenséget hint. Alig akarták meghallgatni Lukács Lászlót. Bánffy pedig még egyszer fölszólt, hogy a memorandum-pörből kifolyó kegyelmezéseknek okát adja. A nap utolsó szónoka Bozóky Árpád volt; az indennitást nem fogadta el.

Az ülés elején az elnök jelentette, hogy Ugron Gábor indítványt nyújtott be, hogy a Ház ülését egy órával hosszabbítsák meg. Erről az indítványról a legközelebbi ülésen, hétfőn, vita nélkül döntenek.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődik d. c. 10 órakor. —

Elnök: Justh Gyula, később Rakovszky István.

Jegyzők: Hammersberg László és Csizmazia Endre.

Az elnök: Az ülést megnyitja.

Több kérvény bemutatása után bejelent, hogy Ugron Gábor határozati javaslatot terjesztett be az ülés egy órával való meghosszabbítása tárgyában.

Hammersberg László jegyző felolvassa a határozati javaslat szövegét.

Supló Ferencz: Minek siettek úgy? Inkább emeljük meg fel a kvótát. (Zaj)

Ugron Gábor: Ne beszéljenek olyan nyelven, melyet senki sem ért meg.

Az elnök: javasolja, hogy a beadott határozati javaslat fölött a Ház a hétfői ülésen vita nélkül határozzon. (Helyeslés.)

Következett az indennitás tárgyalása.

Horvát beszéd.

Surmin György: (Horvátul kezdi beszédét.)
Az elnök: Felkérem a képviselő urat, hogy hangosabban beszéljen.

Hoffmann Ottó: Hiába beszél úgy is, senki sem hallgat rá. Ez a legszemtelenebb naplopás.

Surmin György (folytatja horvát beszédét): Azzal kezd beszédét, hogy Thaly Kálmán tegnapi beszéde után azt hinné az ember, hogy ő és pártja azelőtt szabadelvű volt s most abba a kellemes helyzetbe kerültek, hogy negyvennyolcasokká vedlettek át. Másként igazán érthetetlen volna a kvótaemelést és a rendíthetetlen bizalom, melylyel a kormány iránt viselkednek. Ezután már akár el is maradhat a 48-asok önálló bankja. Hisz ez érthető ki a miniszterelnök inspirált beszédéből. Majd a miniszterelnök irányelveit bírálja. Ez már a második eset, hogy a miniszterelnök olyan szemrehányásokat tesz a horvátoknak, melyeknek élük van. Ez csak azért történik, hogy a burkolt elveket észre ne vegyék. A fődolgot figyelmen kívül hagyni és kicsinyes dolgokkal foglalkozni az állam érdekében, ez sokkal könnyebb dolog. A horvátoknál vannak különböző irányelvek, de elsősorban a meglévő törvények megjavítására és új törvények alkotására a polgárok, nem pedig az állam részére — vonatkoznak, mert ha csak az állam és nem a polgárok érdekében is dolgozunk, könnyen hajótörést szenvedhetünk. A horvátok az ő tendenciájukban csak a magyaroknak tanítványai már egy évszázad óta.

Áttér azután a horvát dolgokra és azt mondja, hogy a miniszterelnök beszédével szemben Horvátország érdekében kell szót emelnie és be fogja bizonyítani, hogy a dalmát vasút kiépítésénél szükséges 6 millióról mondott gúnyos szavak sokkal többet jelentenek, mint amit azoknak tulajdonítanak. A mostani pénzügyi egyezmény a magyarok és horvátok között a régi horvát politika és a szabadelvű kormány elvei szerint jött létre. De Horvátországra nézve azt jelenti, hogy a vasutak 251 milliónyi bevételeiből a horvátok még annyit sem kapnak, hogy egy 237 kilométeres vasutat saját zsebéből tudnának felépíteni. A posta-üzemeltetésből sem kap Horvátország egy fillért sem és saját érdekeiből is csak 44 százalékot kapnak. Ezért amellől van, hogy a pénzügyi egyezményt fel kell bontani és Horvátországnak pénzügyi tekintetben szabad kezét adni. A vasutak közös adósságait a horvátoknak is kell törleszteniük, bár a jövődelemből egy krajczárt sem kapnak. Ilyen értelemben fejteti a nyelvkérdést a közös hadseregnél és különösen a honvédségnél és megtámadta a földművelésügyi minisztert, mert a zágrábi erdészeti akadémiát nem akarja egyenrangúvá tenni a magyar erdészeti akadémiával és kifogásolja, hogy Horvátországban az erdészeti alkalmazottaktól a magyar nyelv tudását kívánják és csak az erdészeti alkalmazottak 22 százaléka horvát. Beszédét azzal végzi, hogy az indennitást ellen fog szavazni. (Helyeslés a horvátoknál.)

Supló Ferencz: Ilyen zaiban nem lehet tanácskozni.

Az elnök: Ne tessék elnöki jogokat gyakorolni.

Surmin György folytatja beszédét.

Az elnök: Figyelmezteti, hogy hangosabban beszéljen, mert különben más szónokot szólít fel. (Helyeslés.)

Surmin György fáradt hangon tovább beszél, a Házban senki sem hallgat rá, a képviselők csoportokba verődve tréfálkoznak. Surmin 12 órakor befejezi beszédét.

Az elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünet után

Az elnök az ülést újból megnyitja.

Bánffy a magyarságért.

Bánffy Dezső: Lukács László tegnapi beszédében őt aposztrofálta s ha az idő annyira nem lett volna előrehaladva, személyes kérdésben még tegnap szólalt volna fel. Azért ma szót az indennitás-javaslatához. Előrebocsátja, hogy a javaslatot elfogadja, nem abból az indokból, amelylyel Thaly fogadta el. Mert azt tartja, hogy az indennitás nem a bizalom kérdése, hanem az állam érdeke az, hogy ne álljon be ex-lex. Mert öszintén szólva, a kormány iránt nem viselkedik bizalommal, még pedig részben a kiegyezés miatt, részben pedig azért, mert a két évi kormányzás alatti történetek sem elégítik ki. Ezeknek előrebocsátása után reflektál Lukács ama kijelentésére, hogy ő saját politikájába fulladt belé és ezt jelentette az a négy betű is, amit Lukács mondott.

Lukács László: Sajtóhiba!

Bánffy Dezső: Tudom, mert Lukács bizonyára úgy érte, hogy a politikája soha fel nem fog támadni.

Lukács támadásával szemben kellő elégtételt lát abban az üzenésben és tapsban, amelyben őt akkor részesítették a Házban, amikor éppen Lukács támadta. Mint kormányzata alatt, most is egyetlen végzetel lebeg előtte, a nemzeti állam kiépítése.

Lukács László: Hát a hazaszeretet?

Bánffy Dezső: Ne beszéljenek önk hazaszeretetről, akik a magyar zászló kitűzését nem tűrik és az iskolákban a magyar nyelv tanítását elnyomják.

Lukács László: Alaptalan vád!

Az elnök: Felhívom Lukácsiu képviselő urat...

Lukács! — javították ki a 48-as padokból.

— Felhívom Lukácsiu képviselő urat, — folytatta az elnök — hogy ne zavarja a szónokot!

Bánffy Dezső: Lukácsiu ne tiltakozzék ez ellen, mert ez így van. Hiszen a memorandum-pörben való szereplése közismert. Börtönbe is került. Akkor is éppen Wekerle volt a miniszterelnök...

Wekerle Sándor miniszterelnök (Bánffy felé): De én később megkegyelmezett neki! (Óriási derűtség.)

Bánffy Dezső: Az akkori kormány nem tartotta szükségesnek, hogy őket továbbra is ott tartsa, mert a büntetés elvét végrehajtotta rajtuk s mert remélte, hogy a kegyelem után megtanulták azt, hogy a magyar állam törvényei ellen tüntetni nem szabad és hogy a császárhoz járni sem lehet. Lehet, hogy a kormány akkor hibát követett el, amikor őket a királynak kegyelemre ajánlotta. Mert ezek az emberek most ismét izgatnak a magyar állam ellen s az a köpeny, melyben megjelennek, az csak csalóka külső.

Lukács László: Gyanúsítás!

Muzsa Gyula: Nem gyanúsítás!

Báró Bánffy Dezső: Az egységes nemzeti állam kiépítése a mi célunk s ebben a nemzetiségekkel nem találkozunk, mert ők poligott államot hirdetnek. A nemzetiségi kérdés naponta való feszegetése nem célirányos. Az utóbbi időben azonban napirendre került a nemzetiségi kérdés. A kormányzatnak a jogosulatlan törekvésekkel szemben erélyesen kell fellépni.

Fried Lajos: Ugy van! Az áruló nem testvér!

Lukács László: Ebben igaz van!

Báró Bánffy Dezső: Nem az ő fejében villant meg a nemzeti állam kiépítésének eszméje. A nyugot államai és a keletéi is mind nemzeti államok. Franciaországban senkinek sem jut eszébe, hogy például Bretagneban másképp beszéljenek az iskolában, mint francziául.

Lukács László: Erre reflektálok!

Báró Bánffy Dezső: Angolországban, Walesben is ugyanez a helyzet. Nem engedhető meg, hogy a nemzetiségek felizgassák a külföldet, mikor jobb a helyzetük itt, mint a külföldi államok nemzetiségeinek.

Lukács László: Köszönjük!

Hoffmann Ottó: Ez a perfidia!

Báró Bánffy Dezső: Felel Lukácsiu arra a meglegyzésére, hogy a mai kormány erélyesebb a horvátokkal szemben, mint ő volt miniszterelnöksége idején. Beismeri, hogy úgy van, de a mai kormánynak sem nyújthat koszorút a horvátokkal szemben elfoglalt álláspontjéért. A horvátok autonómiáját, sajnos, tiszteletben kell tartani.

— Bizony sajnos, — szólta a függetlenségi padokból.

Báró Bánffy Dezső: Hogy e kérdés idáig jutott, az összes magyar kormányok büne, beleértve saját magát is. A horvát zászló kérdésében például szintén gyengeség mutatkozik. Annak idején a horvát zászló-affér alkalmával kimutatta itt a Házban, hogy a magyar zászló kitűzése jogos Horvátországban. Daczára ennek, a zászló azóta nem tűztek ki.

Wekerle Sándor: (rázza a fejét).

Báró Bánffy Dezső: Elnézetik a zászló ki nem tűzése. Most az idén is, Szent István napján egyetlen egy magyar nemzeti zászlót nem tűztek ki Zágrábban. Hiba volt a rezolúció, a horvátokkal való egyezkedés...

Bozóky Árpád: Ugy van! Helyes!

Báró Bánffy Dezső: A horvátok jogokat kérnek, azzal a mozdulattal, mintha az árát kérnék valaminek.

Felkiáltások: Ugy van! Ugy van!

Báró Bánffy Dezső: Vádolja az összes kormányokat mindezekért, mert mindig megelégedtek azzal, hogy a horvátok ide-nygyven képviselőt küldenek és itt szavazzanak s azalatt otthon téves és hazug eszméket hirdettek. S ezeket elméletben még gróf Khuen-Héderváry is megengedte, bár a gyakorlatban való megnyilvánulást nem tűrte. S a helytelen s hazug eszméket hirdették a horvátok az egyetem katedrájáról. S épp úgy, mint a nemzetiségi, a poligott állammról ábrándoztak. Ezeknek a türese nem lehet helyes magyar politika.

Lukács László: Hamis politika!

Báró Bánffy Dezső: A horvátok politikája nem az állam, de még a dinasztia érdeke sem. Ki kell építeni a magyar államot és le kell törni a horvát törekvéseket, amelyek külön államiságra törekednek. A mai kormány horvát politikája elhibázott. A horvát képviselő parlamenti magatartását elítéli. Supló tegnap magyarul beszélt. Ezt elismeréssel honorálja. A horvátokkal való egyetértésnek egyetlen lehetősége az 1868-ki törvényben lefektetett magyar államiság elismerése.

A saját horvát politikájának hibáit elismeri. Ő most erélyesebb volna, mint volt. Annak idején, mint miniszterelnök előterjesztést tett a felségnek, hogy Horvátországban a helyzet tarthatatlan s Khuen-Héderváry helyett, aki beteg volt, új bánt ajánlott. Olyan bánt, aki nem lett volna ott lenni miniszterelnök, mert a bán csak a magyar állam képviselője. A felség nem fogadta el az előterjesztést, mert megbízott Khuen-Héderváryban. Abban az előterjesztésben benne volt az, hogy az új bán ne horvát politikát csináljon, hanem...

Supló Ferencz: Pedig azt kell csinálni

Az elnök: (csenget.) Supló képviselő urat figyelmeztetem, hogy nem engedhetem meg, hogy téves közjogi elveket hirdessen!

Báró Bánffy Dezső: En nem mondom azt, hogy ott magyar politikát csináljon, mert ezt a törvény nem engedi, hanem mondom azt, hogy ott olyan politikát csináljon a bán, amely a magyar kormány intenciójának megfelel. (Zajos helyeslés.)

Ott lenn érvényesülnie kell a magyar állam tekintélyének minden körülmények között. Ha lehet a törvények betartásával, ha azonban kell, a törvények fölül emelkedve is. (Taps.)

Utál Lukácsiu kabalisztikus öt betűjére, amelynek jelentése: a boldog feltámadás reményében. Nem akar feltámadni. De talán a sirban nyugvónak is megvan a joga arra, hogy figyelmeztessen arra: ne késlekedjünk a nemzeti állam kiépítésében. Az indemnitást elfogadják. (Helyeslés.)

Lukács védekezik.

Lukács László személyes megtámadtatás czimén kért szót. Most megtévesztve látja azt, amit tegnap elmondott. Ime, hibás politikai szövegek és eszmék szólnak ilyen ellentétet.

Hencz Károly: Ez nem személyes kérdés!

Lukács László: Méltóztassanak megengedni, hogy ha valakit legszentebb érzelmeiben, a hazaszeretében...

— Tudjuk! — kiáltották a függetlenségi pádokól.

Olay Lajos: Hazaárulói!

Lukács László: Közbeszólásaikkal nem fognak elteríteni hazaszeretemetől! (Nagy zaj.) Visszautasítja azt a vádat, hogy nem használják a nemzeti lobogót.

Az elnök: Ez nem személyes megtámadtatás, mert hogy mások használják-e vagy nem, nem személyes támadtatás...

Lukács László: Engem is támadt, mert hiszen rólam is szól.

Lengyel Zoltán: Hagyjátok beszélni.

Kállay Leopold: (Lengyelhez.) Mit akar ez a pajcza?

Az elnök: Minden képviselőnek egyszer van csak joga a vitában felszólalni, a képviselő ur pedig másodsorban szól. Tehát most már érdemben nem beszélhet.

Farkasházy Zsigmond: Ez nem járja! Hagyják beszélni.

Az elnök: A képviselő urnak joga van kérni, hogy a ház engedje meg, hogy a tárgytól eltérjen.

Lukács László: Kérem a Ház engedélyét.

Nagy György: Megadjuk! Meg kell hallgatni.

A Ház többsége megadta az engedélyt, hogy Lukács elterhessen a tárgytól.

Lukács László: Ezenel kijelentem, hogy Bánffy úrnak vonatkozó szavai a valóságnak nem felelnek meg. Magyar-Láposon, mikor képviselőjelölt voltam, feltűztem a magyar nemzeti zászlót. Belényesen egész nemzeti zászlóerdő volt a választáson.

Halász Lajos: Nem igaz!

Molnár Jenő: És mennyi oláh zászló?

Lukács László: Egyetlen egy sem! A Kultuszminiszter rendeletben felhívta az iskolaigazgatókat, hogy írják meg, mennyi zászlójuk van. Most ő is várja a miniszter zászlóit, hogy kitzúzzék.

Felkialtások: Hogy a padlásra tegyék.

Lukács László: Ebből nem lehet tököt kovácsolni ellenem.

Nem áll az, hogy mi a császárhoz mentünk. És ha Bécsbe mentünk, hát Kossuth ő exczellenciája miért ment Bécsbe? (Derűltség.) Memorandumunkkal a királyhoz akartunk menni. Hát souverainhez nem szabad menni? Őt évi börtönbüntetését leülte, mert a törvény parancsolta. El is szökhett volna. És eljött a kegyelem, amiért hálával viseltetik a király személye iránt. S e kegyelmezési tényben Bánffynak semmi része sem volt.

Farkasházy Zsigmond: Hát ki csinálta?

Lukács László: Ő és Korlolanu együtt jártak Bánffynál, hogy a király előtt tolmácsolja a köszönetüket e kegyelemért.

Éber Antal: Hát ki eszközölte ki a kegyelmet?

Lukács László: Ezt kérdezzék meg báró Bánffyól, ő tudja!

Farkasházy Zsigmond: Ez nagyon fontos alkotmányjogi kérdés.

Lukács László: Bánffy erőszakos politikája támasztotta életre a nemzetiségeket. Az a politika amely nyelvük, kulturájuk ellen tör, nem hazafias politika. Nem a megértés politikáját hirdette a visszatérő gonosz lélek, (szólt, Bánffyra mutatva). (Nagy derűltség.) Ezekben felel Bánffy támadására.

Bánffy ismét felszólal.

Báró Bánffy Dezső személyes kérdésben szólalt fel. Lukácsiu ő nem támadta. Szélső, nemzeti, sovinszta politikájában őt nem ingatja meg Lukácsiu beszéde. A memorandisták megkegyelmezéséről ad felvilágosítást.

A kegyelmezés miniszteri ellenjegyzés mellett történik. A magyar kormány álláspontja akkor az volt, hogy a börtönbe kerüléssel a példa statuálattott, nem az a fontos, hogy Lukácsiu mennyit ült, hanem hogy ült. A megkegyelmezésről szóló királyi kéziratot Erdély Sándor, akkori igazságügyminiszter ellenjegyezte. (Helyeslés.)

Az indemnitás.

Bozóky Árpád: Nem szavazza meg az indemnitást, egyrészt, mert nem bizik a kormányban, másrészt meg azért, mert az átmeneti idő alatt a kormány nem azt valósította meg, amit fogadott, ellenben előidézte a horvát-, nemzetiségi és szociáldemokrata-kérdést. A kiegyezési tárgyalásokban a kormány nagy gyengeséget tanusított, épp úgy, mint a nemzetiségi kérdésben állandóan. A közigazgatás egyes alsóbb szervei embertelenül bánnak a szegényebb oláhokkal s ez idéz elő sokszor elkeseredést a magyarság ellen. De nem bizhatik a kormányban már azért sem, mert még a horvátokkal szemben sem tudja tekintélyét megővni. Supiló megtorlás nélkül autonóm belügyminiszternek nevezi gróf Andrássy Gyulát s ezáltal egy autonóm testület belügyminiszterévé alacsonyítja le.

Többször vette már észre azt is, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, a függetlenségi párt azon tagjai, akik nemzeti vagy szabadelvű pártiak voltak, visszacsalogatja a 67-es pártok közé s így le akarják járati a függetlenségi pártot. A hatványes főispánok megtorlás nélkül üldözik a függetlenségi párti polgárokat s erőnek erejével az alkotmánypárt győzelmét akarják kivívni. Az indemnitást nem szavazza meg.

Az elnök: Megállapítja a következő ülés idejét és napirendjét s az ülést két órakor bezárja.

Budapest, október 31.

A horvátok lázadása. A horvát képviselők ma Zágrábra utaztak, ahol újból tanácskozni fognak az indemnitás-vitában való további részvételük módjait illetően. A körükben uralkodó kedv szerint valószínű, hogy a legnagyobb részük fel fog szólni a vita során. A horvátok táborából került ki az a hír, hogy a magyar kormány és a horvát koalíció tagjai között paktum készül. Mi illetékes helyre fordultunk ebben a kérdésben s ott azt mondták nekünk, hogy erről a készülő paktumról mit sem tudnak. Ha Wekerle miniszterelnök legutóbbi beszéde kellemetlen volt a horvát-szerb koalícióra, nem lesz kellemesebb az a válasz sem, melyet Josipovich Géza horvát miniszter ad majd Lorkovics képviselőnek legutóbb hozzá intézett interpellációjára. A miniszter válasza több leleplezéssel fog szolgálni a horvát koalíció kulissza mögötti akciójáról. Josipovich miniszter magyarul fog válaszolni.

Máramarosmegyeiek főispánjuk ellen. Máramaros vármegye törvényhatósági bizottságának függetlenségi pártjai, mintegy százan jártak ma délelőtt küldöttségben a képviselőházban. A küldöttséget Kökényesdy Mihály, Novák Dániel és Dudits Endre orsz. képviselők vezették. Résztvettek benne dr. Papp József, a megyei függetlenségi párt elnöke, dr. Székelyhid József és Somogyi Ferencz alelnökök, Barna Fülöp, a huszti függ. párt elnöke, Erkel János, Izai András, Iváncso László és Egriss János lelkészek. A küldöttség elnöke dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt kereste fel, aki előtt Barna Fülöp fejtette ki a Máramaros vármegyei függetlenségi pártiak óhajait. A megyei kormányzat mindentben a koalíciós pártok ellen cselekszik, mert a megyei kormányzat élén oly emberek állanak, akik a régi rendszer hívei és akiknek minden cselekvése azt mutatja, hogy csak átmenetinek tekintik ezt az állapotot, amelyet a régi rendszer visszaállítása fog követni. A máramarosmegyei függetlenségi pártiak, akik az egész megyében nagy többségben vannak, rendszerváltozást akarnak és kívánják, hogy a megyébe olyan főispánt nevezzenek ki, aki az alkotmányos küzdelem idején nem helyezkedett szembe a nemzettel, hanem azzal egy csatornában küzdött. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök átvette a küldöttség memorandumát és kijelentette, hogy örömeire szolgál, hogy sérelmeik orvoslása végett bizalommal fordulnak hozzá és a kormány tagjaihoz. Bizonyára természetesnek találják, hogy most személyes vonatkozások elbírálásába nem bocsátkozik, de kéri, hogy legyenek egyről meggyőződve: úgy ő, mint miniszter társai a koalíciós együttműködésnek azt az elvét, hogy a pártközi viszonyok kölcsönösen tiszteletben tartassanak és meg ne bolygattassanak, nem is politikai, hanem egyenesen becsületbeli kötelességnek tartják. (Eljenzés.) A küldöttség olyan kérdést vetett fel, amely első sorban a belügyminiszter hatáskörébe tartozik. Legyenek meggyőződve a küldöttség tagjai, hogy a belügyminiszter is ugyanazon intencióktól áthatva fogja az ügyet megvizsgálni és elbírálni. Ezután Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert keresték fel lakásán. A kereskedelemügyi miniszter betegsége való tekintettel csupán négy tagu szűkebb küldöttség jelent meg Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter előtt, amelyben Kökényesdy Mihály, Novák Dániel, Dudits Endre orsz. képviselők és dr. Papp József vettek részt. Dr. Papp József, a máramaros-

megyei függetlenségi párt elnöke ismertette behatóan a máramarosmegyei állapotokat és kérte a miniszter közbenjárását. Kossuth Ferencz szívesen fogadta a küldöttség tegjait. Ismeri — ugymond — a máramarosmegyei viszonyokat, minthogy azonban a kérdés eldöntése a belügyminiszter hatáskörébe tartozik, forduljanak kérésükkel magához a belügyminiszterhez. Igéri, hogy a maga részéről is minden lehető el fog követni a helyzet tisztázása végett. A küldöttség megnyugvással vette a miniszter választát. Ezután Günther Antal igazságügyminisztert és Tóth János kultuszminiszteri államtitkárt keresték fel kérésükkel.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár Angliában. Politikai körökben híre jár, hogy Vilmos császárt a külügyi hivatal képviselőjében Schön államtitkár fogja elkísérni. A birodalmi kancellár nem mehet a császárral, mert tekintettel a birodalmi gyűlés őszi ülészkárára, Berlinben kell maradnia. Einem hadügyminiszter a császár kíséretében lesz.

A helyzet Marokkóban. A francziáknak egyre több bajuk akad Kazablanka alatt. A Daily Telegr. jelentése szerint egyre sürűbben fordulnak elő a francia csapatoktól, különösen az idegenek légiójából, a szökevények az arab táborba mennek, ahol ha kijelenik, hogy francziák, lelövik őket. Más nemzetbeli szökevényeket teljesen kifosztanak. A Daily Mail tangeri levelezője sürgönyzi, hogy Muley Mohamed, Abdul Aziz szultán bátyja, eltiint. Azt hiszik, hogy Muley Mohamedet a szultán megölette. Abdul Aziz évek óta a legnagyobb bizalmatlansággal viseltetett Muley Mohamed iránt és Fezben fogságban tartotta.

A francia követ találkozására Abdul Aziz szultánnal Muley Hafid szultánt a legnagyobb mértékben haragra lobbantotta, miután most már meg van győződve, hogy Franciaország Abdul Aziz mellett van. Muley Hafid, aki hevesen buzdit a harcra, jelentékeny pénzeszközökkel rendelkezik, mintán palotájában nagymennyiségű aranyból álló kincseket talált, amelyek értéke sok milliót tesz ki. Tény az, hogy Makarásban a XVIII. század végén vert nagymennyiségű spanyol aranypénz van forgalomban. A tudósító végül aggodalmának ad kifejezést afelett, hogy Marakast végre is Kazablanka módjára rabló hegyi törzsek meg fogják rohanni és ki fogják fosztani. Számos zsidó család a kikötővárosokba menekült.

Stolypin az új dumáról. Az orosz választásokat befejezték és nemsokára összeül a harmadik дума, amelyről az eddigi félhivatalos jelentések azt mondják, hogy az ellenzék benne kisebbségben lesz. Stolypin miniszterelnök, mint Pétervárról sürgönyzik, tegnapi látogatója előtt az új dumáról körülbelül következőleg nyilatkozott: A kormány az új дума összeülésétől elsősorban a költségvetést fogja előterjeszteni és az agrárkérdést fogja szóba hozni. Stolypin nézete szerint a дума jelenlegi pártjainak egyike sem alkalmas arra, hogy a kormány támaszául szolgáljon. Reméli azonban, hogy új párt fog alakulni októbertől és monarchistákból. Ami az igaz orosz férfiak diadálát illeti, arra megjegyyezte Stolypin, hogy az ő felülkerekedésüknek előreláthatólag nagyon rövid élete lesz.

Árulók a francia hadseregben. A francia hadseregnek ismét szenzációja akadt. Két katona, Ullmo tengerész és Berthou tartalékos hadnagy áruba bocsátották hazájuk megvédésének legfontosabb titkait. Ullmo Thomson tengerészeti miniszternek ajánlotta föl titkait szövegvezet frankért. Valószínű, hogy Ullmo okmányai között első sorban a Tunisz védelmére vonatkozó titkok szerepelnek. Mind a két tisztelet tartóztatták. Ullmo maga sem tagadta bűnös voltát. De hogy sötét szándékaiból mennyit valósított meg s a francia mozgósítás titkait az ő közvetítésével mily mértékben ismeri ma Németország, vagy Anglia, senki se tudja megmondani. Berthou, a kémkedéssel gyanúsított másik tiszthallgatása alkalmával visszautasította az összes ellene emelt vádatok és bizonyította a vizsgálóbíróval szemben, hogy gyakori elzárás és németországi utazásai német kereskedőkkel való ügynöki összeköttetéséből eredtek. Kijelentette, hogy az a beszélgetés, amelyet egy brüsszeli szállodában folytatott, nem kémkedési ügygyel kapcsolatos, mint ahogy följelentője állítja, hanem csak kereskedelmi ügyekre és a politika napi kérdéseire vonatkozott. A terhelte követeli, hogy szembesítsék a följelentővel.

Veigelsberg Leo — öngyilkos.

A Pester Lloyd főszerkesztője agyonlőtte magát.

← Saját tudósítónktól. →

Budapest, október 31.

Az esti órákban hirtelen terjedt el a híre annak, hogy Veigelsberg Leo, a Pester Lloyd főszerkesztője, egy tulizgatott pillanatában fegyvert fogott magára és egy jól irányzott lövéssel véget vetett életének.

A kis ólomgolyó nagytudású koponyát rombolt szét és egy pár élesen látó szemre borított örökre sötétséget. Az utolsó perc rettentő fájdalmi fölismerhetetlenné torzítottak egy jószágos arcot, amelyre bizalommal tekintettek föl, akik segítséget kértek az öreg urtól, az újságírók, akik lapjánál dolgoztak s a közömbösek, a kik csak futólag érintkeztek Veigelsberg Leóval.

Bájos modoru, jószívü ember volt, aki tárczáját nyitva tartotta mindenkinek, — talán túlságosan soknak is — és aki készségesen segített mindenkinek, aki hozzáfordult.

Széles látókörü, nagytudású publiczista távozott vele az életből. Évtizedek óta diszitették gyönyörű vezércikkjei egy és ugyanazt a lapot, amelyhez lelkével, szívével hozzáért. Ott, abban a megszokott és megszeretett műhelyben végzett magával, amelyet, amíg élt, mindössze egyszer hagyott el kurta, kis időre.

Halálával mély gyász borul a magyar zsurnalisztikára. Német nyelvü, németül író, de érzésben magyar tagját veszítette el a magyar újságírói kar. Olyan férfit, aki válságos időkben, amikor a kormányok jobbára a német sajtóorgánomok után érintkeztek a magyar nemzettel, szeretetével nemzete iránt, tapintatával, alapos tudásával nagy szolgálatokat tett hazájának. Olyan férfit, aki becsületességével, jellem-szilárdságával büszkesége volt a karnak és mindenkor ragyogó példaképe későbbi generációknak.

Egy angol karosszékben pihen véresen, hidegen; ül, mintha aludnék s kiűn az előszobában, ahol pártfogását kérő emberek szoktak várakozni reménykedő szívvel, saját munkatársai állnak ezuttal tétlenül, komor arcuzal és nézik, hogy az újságírók, akik a halálhíre besiettek, hogy végzik szomorú kötelességüket. S elül még a csendes suttogás is, valahányszor nyílik az ajtó s azon keresztül látszik a néma embernek véres ősz szakállja és mozdulatlan teste. Látszik Veigelsberg Leó élettelenül.

Részletes tudósításunk a következő:

Az öngyilkosság híre.

Este hat órakor, a szerkesztőségi munka kezdetén, bántóan berregő telefonszélcső szölgött a fekete apparátushoz, amely közömbösen adta ki magából, hogy: Veigelsberg Leo agyonlőtte magát. Villámsebességgel járta be a hír a szerkesztőségeket, mert kevés-sel ezután megtelt újságírókkal az előszoba, amelyen túl Veigelsberg Leo merev teste pihent. Benn a szobában, ahol a fáradt ember a végzetes tettet elkövette, a rendőrség részéről kiküldött bizottság működött és hivatalosan fölvetta a szomorú tényállást. A sárgán világitott, kis szobákban szünetel a munka, mert ma a redakciónak olyan szenzációja van, amelyet első-sorban őszintén elisratni kell, s csak azután hajt a kötelesség arra, hogy papirosra vessék azt a nagy és őszinte fájdalmat, amely a mélyen érző munkásait a sajtónak eltölti.

Az öngyilkosság.

A megboldogult a végzetes tettet körülbelül három és négy óra közt követhette el. Még fél-háromkor beszélt Singer főszerkesztővel, aki közölte vele, hogy milyen intézkedéseket tett a másnapi lapot illetőleg, amit Veigelsberg szokott nyájias modorában vett tudomásul. Ezután néhány szót váltott dr. Schiller szerkesztővel,

majd visszavonult a lap fogadó-termébe, ahol rendszeresen dolgozni és tartózkodni szokott. Előzőleg kiadta a parancsot, hogy senkit se bocsássanak hozzá, mert dolgozni akar s akkor se hívják, ha telefonhoz kérik. Eközben a nappali szerkesztőség elkészült az esti lap megcsinálásával és eltávozott. Az egész szerkesztőségben csak az inspekciós szolga tartózkodott, aki a fogadóteremtől távol eső előszobában ült. Így magyarázható, hogy a revolver durranását senki sem hallotta s a tettet csak fél hat táján fedezték föl, amikor is egy Stern Regina nevű hölgy, aki kéziratot hozott, kereste Veigelsberg Leót. A félhomályban azt hitte, hogy alszik a csöndes ember, akinek fáradt lelke akkor már fönn szárnyalt a nagy végtelenségekben. Nyugodtan kijött a szobából és közölte a szolgálával, hogy a főszerkesztő ur alszik, de az is lehet, hogy rosszul van. A szolga besietett és megdöbbenve látta, hogy Veigelsberg jobb halántékából vérpatak foly alá ősz szakállára és mellette revolver hever. Iszonyodva rohant ki és magából kikelve újságolta a borzasztó esetet a lassanként beszállinkozó munkatársaknak. Ezek sápadtan siettek be a fogadóterembe és fájdalmasan konstataáltak, hogy az apró fegyver jól szolgált és a kis acélgolyó, amely a buldogból kiröppent, rémesen jól végezte munkáját. Veigelsberg Leo hidegen, mereven hevert a karosszékben. Jobb oldalán kis kézi tükrök feküdt, amelynek fényes lapját néhány csöpp aludt vér homályosította, balján a kis fegyver, amely a halált osztotta. A golyó, amely a jobb halántékon nyomult a koponyába, baloldalt kijött és egy koponyaszilánkot ragadva magával, lehullott a szőnyegre, ahol megtalálták a rendőrség kiküldöttjei.

Ebben az időben érkezett a szerkesztőségbe Singer főszerkesztő, aki megdöbbenve értesült a katasztrófáról és azonnal intézkedett, hogy a szoba elzárassék és értesítést küldött a rendőrségnek.

A tényállás hivatalos felvétele.

Alig kapta meg a rendőrség az értesítést, azonnal kiszállt a helyszínén a bizottság, amelynek tagjai voltak Peregriny Sándor rendőrtanácsos, Málnássy segédfogalmazó és dr. Barta rendőrorvos. A bizottság első-sorban átkutatta az egész szobát és a hulla fekvéséből, a fegyvertartásból, a löcsatorna irányából, az ujjaknak kormos voltából, a hátra-hagyott levelekből vont következtetések alapján kizárólag megállapította, hogy Veigelsberg önkézével vetett véget életének. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy Veigelsberg az öngyilkosságot a karosszékben ülve követte el. Jobb kezében kis kézi tükröt tartott, bal kezével jobb halántékának irányította a revolver csövét. A kis fegyverben mindössze két golyó volt, amelyek közül a halált hozott a holttest mellett megtalálták a földön. A bizottság egy kis asztalon, egy doboz levélpapírosra ráakadt tíz levélre, amelyeket a halálba induló irt telebucszó szavakkal. Az egyik borítékon a felesége czime volt, egyet-egyét fiainak irt. Egyik leányának szölg, egy másikban a szerkesztőség-től bucuzott. A nyolcadik levél Deutsch Oszkár nevére szölg, kettőt jó barátainak czimzett. A bizottság magához vette a leveleket, amelyeket később fognak kézbesíteni a czimzetteknek. Körülbelül félnyolcz óra lett, amire a bizottság elvégezte munkáját és távozott, hogy az esetről jelentést tegyen dr. Boda Dezső főkapitány-nak, aki magának tartotta fenn az intézkedési jogot. Kilencz órakor a holttestet kiszállították a bonczitani intézetbe, de valószínű, hogy a bonczolást mellőzni fogják, mert az öngyilkosság kétségtelen.

Utolsó intézkedésel.

Siposs András, a Pester Lloyd szerkesztőségének szolgálja volt az utolsó ember, akivel az öngyilkos beszélt. Siposs mélyen megindulva a következőket beszélte gazdájáról, aki körül szolgálatát végezte:

— Szegény nagyságos uram ma különösen korán jött be a szerkesztőségbe. Járt-kelt; általában izgatottnak látszott. Többször is csöngött és valahányszor bementem, kurtán rendelkezett. Először Barta igazgatót kérte, majd felöltőjét és kalapját vitette be és távozott azzal, hogy egy negyed óra mulva visszatér és ha keresnek, várják meg. Körülbelül husz perc mulva visszatért és rendelkezett, hogy nyissam ki az ablakokat és nagyon szépen hozzam rend-be a szobát. Nekem fölött ez a szokatlan ren-

delkezés, meg az is, hogy mialatt én ide-oda jártam a szobában, a főszerkesztő ur a foteleket nézegette izgatottan. Amikor elvégeztem dolgo-mat és távozni készültem, rám parancsolt, hogy jelentsem neki, ha a szerkesztőségi urak mind eltávoztak. Ezt megeselekedtem és ekkor szigoruan rámparancsolt, hogy senkit se bocsássak be hozzá és még a telefonhoz se szólítsam, mert fontos dolga van. Ez volt az utolsó parancsa, mert ezután betette maga után az ajtót és élve nem láttam viszont. Fél hatkor egy hölgy ke-reste, aki kevés-sel azután, hogy engem elke-rülve bement a szobába, kijött és szölg nekem, hogy a főszerkesztő ur alszik vagy rosszul van, mert mozdulatlanul fekszik karosszékében. Erre bementünk a szobába és fölfedeztük a rettentő tettet.

Singer főszerkesztő a gyászestéről.

Singer Zsigmond, a Pester Lloyd főszerkesztője a legutolsó percekben is a legszívélye-sebben és a legvidámabban érintkezett a megboldogulttal. — Semmi sem mutatta, hogy mi-lyen borzasztó terveket forgat agyában a szegény megboldogult. A nap folyamán többször érintkezett velem az ő bájos, lekötölező modorában. Bensőmben borzadva gondolok arra, hogy ez a kiváló ember, aki még délelőtt szere-tetreméltóan helyeselte intézkedéseimet, amelye-ket a holnapi lapot illetőleg tettem, most már halott. Még fél háromkor is beszéltem vele a legkülönfélébb dolgokról. Fölhívtam figyel-mét egy gyönyörű versre, melyet nyomban el-is olvasott és amelyről kijelentette, hogy élvezet szerzett neki. Emlegettem neki, hogy a Kölnische Zeitungban egy érdekes czikk van egy bünpörről, melyet Bonnbán tárgyalt a bíróság: erről is nyugodtan vett tudomást. Azután elvál-tunk, mert én az estilap befejezésével hazamentem. Amikor estefelé visszatértem, munkatár-saim sápadtan újságolták, hogy milyen szeren-csétlenség szakadt ránk. Az épületben senkisé-m volt addig, így érthető, hogy a durranást senki sem hallotta. Az inspekciós szolga körülbelül hat szoba választotta el attól a fogadóteremtől, ahol a gyászos eset történt. Ugy tudom, hogy egy hölgy, aki kézirattal kereste szerencsétlen kollégámat, fedezte föl az öngyilkosságot. A ma-gam részéről azonnal intézkedtem, hogy a rend-őrség kiszálljon és a hivatalos vizsgálatot meg-ejtse. A rendőrség gyorsan intézkedett és jelen-létemben vette föl a látéletet. Konstataáltuk, hogy a megboldogult eltakarított az íróasztaláról min-den fölöslegeset és megsemmisített egy csomó írást és levelet. Megállapítottuk, hogy az öngyil-kosságot úgy követte el, hogy balkezével a jobb halántékához szoritotta a fegyvert, jobbában kézi tükröt tartott, amely lehetségessé tette, a pontos célzást. Megállapítottuk, hogy az öngyil-kosság három és négy óra közt történt ülő hely-zetben. A megboldogult leveleket hagyott hátra, egyet a szerkesztőségnek czimezve, melyet azonban a rendőrség magához vett.

Életrajzi adatok.

Veigelsberg Leo a mosonmegyei Nagy-Boldogasszonyban született 1846. január 18-án. Iskoláit Kis-Körösön és Budán, az orvosi egye-temet Bécsben végezte. Rövid ideig Kecskemé-ten tanítóskodott, ahonnan politikai és költői dolgozatokkal külföldi lapokkal lépett össze-kötetésbe, így a prágai „Politik“-kal, melynek 1867. után, az újjáéledt magyar parlamentáriz-mus idején Pestről irt parlamenti levelei feléje fordították a figyelmet. Mintegy hét esztendeig dolgozott a „Neuer Freie Presse“-nél, majd a „Neues Pester Journal“-nak volt munkatársa, amíg végre 1872-ben a Pester Lloyd kötelékébe lépett, amelyet csak körülbelül másfél éve ha-gyott el. 1906. október elsején Falk Miksa visz-szalépett a lap főszerkesztéséről s ekkor Sin-ger Zsigmonddal egyenrangú és egyenjogu fő-szerkesztője lett a Pester Lloyd-nak. Nős ember volt s házasságából két fiu, Veigelsberg Hugó, a kiváló író, dr. Veigelsberg Viktor ügyvéd és két leány származott.

A hír hatása.

A végzetes tett híre még az esti órákban elterjedt a fővárosban, mély részvétet kelte. Az esetből kifolyólag különösen Veigelsberg Hugó, Ignótus és a Pester Lloyd redakciója felé fordult az általános részvét, amelyet mélyen sujtott ez a veszteség. Városszerte érdeklődtek, hogy mi vihette rá az öreg urat erre a végzetes tetre és nem is lehet más magyarázata, mint

hogy nagyfokú idegesség kizozta a halálba menekült főszerkesztőt. Elmulása fájó érzéseket kelt a társadalom legszélesebb rétegeiben és gyászba dönt egy csomó tollal munkálkodó embert, aki szeretettel követte vezérét és aki most könyes szemmel néz egy hiült tetemre, amelyből elszállt a szív melege, a lélek ereje. Sápadtan, hallgatagon áll egy karosszék körül, amelyben Veigelsberg Leó földi maradványa mered szótlanul a könyes szemű ittmaradtakra...

TÁVIRATOK.

A duma-választás.

Pétervár, október 31. Moszkvában Golovin, volt dumaelnököt, valamint Maklankovot választották meg. Pétervárott a választás még nem ért véget.

A csehek ellenünk.

Prága, október 31. A városi tanács mai ülésén fájdalmas megbotránkozását fejezte ki a magyar kormány a tótok ellen követett magatartása és a csernovai vérontás felett, egyben felhatalmazta az elnökséget, hogy nyújtson anyagi támogatást az áldozatok családjainak, a hátrahagyott árvákat pedig a szükséghez képest segítse.

Czukorkonferencia.

Páris, október 31. A legközelebbi napokban francia, osztrák, magyar és német czukorgyárak itt konferenciát fognak tartani, amely ugyszólván előértekezlete lesz a Brüsszelben, november 7-én tartandó nagy czukorkonferenciának. A tanácskozáson főleg arról lesz szó, vajjon elfogadhatók-e azok a feltételek, amelyek mellett Oroszország a czukoregyezményhez kíván csatlakozni.

Közgazdasági táviratok.

New-York, okt. 31. *Terménytőzsde.* Gyapói, New-Yorkban 10.90, okt.-re 10.07, januárra 11.13. New-Orleansban 10.50, *Petroleum* stand wilhe New-Yorkban 8.75 Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, *Cred-Balances of oil City* 178.—. *Zsir.* Vestern Steam 9.15 Rohe testvérek 9.35. — *On* 31.75—32.25. *Réz* 14.——14.25.

Csikagó, okt. 31. *Gabonatőzsde.* Zárlat. Buza irányzata állandó, októberre —.— K., decemberre 9687 K. Tengeri szilárd, decemberre 59. K.

Csikagó, október 31. *Terménytőzsde.* Zsir januárra 8.57, tegnap 8.50, májusra 8.72, tegnap 8.67 Szalonna short clear 8.—, tegnap 8.—, Sertéshus januárra 14.67, tegnap 14.57.

EGYETÉRTÉS.

November hó 1-ével új előfizetést nyitunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gondal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Ugocsavármegyében tegnap ejtették meg a bizottsági tagválasztásokat. A választás a függetlenségi párt jelöltjeinek győzelmével végződött.

Torontárvármegyében ma értek véget a megyebizottsági tagválasztások. A 161 megválasztott bizottsági tag közül 107 alkotmánypárti, 17 függetlenségi, 8 szerb radikális, 8 szerb liberális, 2 szocialista, 1 pángermán-pártit választottak meg. 18-nak a pártállása ismeretlen.

Gömör-Kishontvármegye törvényhatósága ma Fáy Gyula főispán elnöklésével folytatta közgyűlést. A közgyűlés elhatározta, hogy a vármegyei díjnyokok fizetését a jövő év elejétől kezdve emeli.

Ujvidéken a szerb radikálisok ma nagygyűlést tartottak, amelyre a vidékről is számosan megjelentek. A nagygyűlés egyhangulag kimondta, hogy a megyei választásoknál a függetlenségi párttal együtt működnek és e határozat végrehajtására bizottságot küldtek ki, melynek székhelye Zombor városa. Az ujvidéki függetlenségi párt örömmel fogadta a nagygyűlés határozatát.

Hunyadvármegye törvényhatósága ma tartotta őszi közgyűlését. Pogány Béla alispánt a megye közönsége nagy ovációkban részesítette. Azt hiszik, hogy most már a rendet nem fogják megszavarni. Szentiványi Gábor, Kenderessy Árpád, Hosszu Sándor és Lázár László lemondott közigazgatási bizottsági tagok helyett Demjén Vazul, Maderspach Vilmos, Nafáczy Géza és Binder Vilmos a koalíció pártjához tartozó bizottsági tagokat választották meg.

Árvamegyében ma értek véget a törvényhatósági bizottsági tagválasztások. A nemzetiségi izgatók, élükön Szkiecsák Ferenc országgyűlési képviselővel, jelöltjeik mellett egy személyesen, mint lapjaik és lázasan terjesztett külön felhívásaik útján már hónapok óta izgatást fejtettek ki, sőt legujabban a csernovai sajnálatos esetet is nagy hatással használták fő agitáczióknál eszközként. Mindazonáltal harminczöt nemzetiségi jelölt közül csak egynek megválasztását tudták a legnagyobb küzdelemmel kierőszakolni s ennek a választásnak is megsemmisítését fogták kérni, mert nagy visszaélések derültek ki. A fényes eredmény a hazafias elem buzgóságának, különösen pedig a közigazgatási közegeknek és a papság hazafias érzelmi tagjainak köszönhető, amennyiben ezek karöltve fáradhatatlan buzgalommal és békés eszközökkel szép sikerrel fokozatosan arról győzték meg a nép többségét, hogy az izgatók nem a nép javát akarják, hanem saját hű céljaikat követik. Így aztán kibuktak sorban a nemzetiségiek legnotóriusabb vezetői saját községeikben, u. m. Szkiecsák Ferenc, továbbá Ráth és Pivko volt képviselőjelöltek és hét nemzetiségi érzelmi plébános. Még három körben folyik a választás.

EGYHÁZAK.

(Bibliai előadások.) November 1-én, pénteken este 8 órakor, az Erzsébet-körút 7. szám alatti tereben Webster James és Victor Agoston előadást tartanak Gedeon életéről és munkájáról.

(A reformáció emlékünnepe.) A protestáns egyházak ma ünnepelték meg a reformáció emlékét. Városszerte a templomok megteltek tanulóifjúsággal és ünnepi közönséggel, noha az utóbbiak részére már díszes istentiszteleteket tartottak. A Kálvin-téri református templomban reggel 9 órakor az elemi iskolás gyermekek részére tartottak istentiszteletet, melyen Szabó Károly vallásnár prédikált. Dél előtt 11 órakor pedig a nagyobb diákok számára rendeztek istentiszteletet, melyen az imát és a prédikációt Szinek Zoltán vallásnár mondotta, míg a református gimnázium tanulóifjúságának énekára az „Erős vár nekünk az Isten” kezdetű zsoltárt énekelte el. A Deák-téri evangélikus templomban az egybegyűlt tanulóifjúságnak dél előtt 11 órakor Horváth Sándor lelkes prédikált, a fásori templomban pedig reggel 9 órakor az istentiszteletet Kaczián János esperesplébános tartotta. A fásori evangélikus főgimnázium

disztermében pedig iskolai ünnepély volt, melyen az intézet tanári kara Gobi Imre igazgató vezetésével jelent meg. Az ünnepi beszédet Bereczky Sándor hittanár mondotta, szép szavakkal emlékezve meg a reformáció ünnepéről és méltatta a mai nap jelentőségét. Az intézet növendékei pedig szavaltak és beszédeket tartottak mire az ünnepély zsoltárákkal véget ért.

Nyomor ő felsége.

A hazugságok világában, amelyben élünk, semmi sem oly meglepő, mint az igazság. Száz hazugság között egyetlenegy nem hiszünk el és ez az egy: az igazság. Tulajdonképpen úgy vagyunk vele, hogy az embert csak akkor lehet becsapni, ha igazat mondunk neki.

Igy vagyunk ő felségével, a Nyomorral is. Addig kerestük, kutattuk, ágáltunk, dolgoztunk ellene és festettük rá a cifra koldusrongyokat, hogy néha napján, amikor a maga pörségében elébünk áll, gunyosan kaczagunk a szemébe:

— Ez lenne az a Nyomor, melyet mi ismerünk? Nem, nem. Ez nem az. A nyomor az szép, a nyomor az büszke, a nyomor az fenséges. Ő felségének koronája is van és van biborpalástja is. Ütött-kopott koronája van, szennyes és czafatos palástja, — de van. Ohó, bennünket nem lehet becsapni! Mi láttuk a nyomort százszor a színpadon, tanulmányoztuk ezerszer a jótékonyági egyletekben és százezerszer érintkeztünk vele a gyermekfelruházásoknál... Nem, nem, ez nem a nyomor. Ő felségének királyi a járása, méltóságteljes a magatartása, nem pedig ilyen megalázott, ilyen meglapuló, ilyen borzalmas!

Pedig ez az, ez az igazi Nyomor, a maga piszkos, rongyos valóságában, torokon ragadó, megdöbentően őszinte igazságában. Olyan, amilyenek a napvilág hazugságot bontó fényében ilyenkor költözködés táján mutatkozik. Ez az igazság, melyben oly kellemetlen hinni.

Az élet drágasága, a házbérzúsora, ezek a lelketlen revolvizionisták ilyenkor zsarnoki kegyetlenséggel rángatják ki őfelségét az utcára, a százezrek, a kíváncsiak, a vagyonban dúsak, a kenyér után rohanók tekintete elé. S amit láthatnak, az Nyomor őfelségének gyűrődött, kisebített, züllött alakja, amint támolyogva, szégyenkezve, lázálmosan és révetegen zuhan ki a napfényes utcára a legborzalmasabb szegénység rozoga, széteső, undorítóan piszkos, soha meg nem vetett és soha sem szellőztetett beteggyárból.

A zeg-zugos sikátorok vityillói, csakugy mint a körutak kívül fényes bérpalotái, megdöbentő masszával ontják ki magukból a butoraboknak csufozt ferges fadarabokat, szintelen posztó-rongyokat, diványkadavereket — — — őfelsége kormány-requisitumait. Hogy embereknek, a gögös, humanitásában kéjelgő huszadik század embereinek, ezek a miázmas butorhullák, lakásroncsok képezzék a pihenést nyújtó otthont, egy egész életberendezés keretét — — — nem, nem, ez tulságosan igaz, hogysem hinni lehetne benne.

Ültessük csak vissza őfelségét kasirozott trónjára, csapjuk fejére törött-fazék koronáját, öltssük nyomorult testére festett rongypalástját és a hazugság görögöttifényében üvöltssük csak továbbra is az ő szent nevét.

Örökké volt és mindig lesz.

Mert így akarja a — hazugság, minden igazság sérthetetlen ellensége.

UJDONSÁGOK.

Csak egy virágszálat . . .

Szakadatlan hangzó halotti harangszó,
Ha egyik elhallgat, elkezd a másik;
Szívünk drága gyöngye: szemünk hulló könyve
Nyomán az anyaföld izamórsra ázik.

Hogyha egy mederbe gyílna egyszer egybe.
Minden elhullott könyv széles e hazába:
Hőmpölygő hullámmal átszelné a rónát,
Tisza-Duna mentén egy új folyam árja . . .

Magyar temetőknél minden zugja tömve,
Egy-egy sír minden kis talpalattnyi földje.
Kalászos rónáink szorgos hangya népe,
Mint a pergő kalász, úgy omlik beléje.

Rágódik kebelén korunk szörnyű kórja,
Véres háboruknál rémesb rombolója;
Alattomban támad, tizedeli népünk,
S pusztítása elé tehetetlen' nézünk.

Csirájába fojtja a fesledő bimbót,
Liliomot hervaszt, lenge szálon ringót.
Sudár jegenyéink' ledönti a porba —
Néma temetőknél ott hevernek sorba.

És mi látjuk őket szenvedve hervadni,
A halál csókjától élve elhamvadni,
Tűzes poklot járni, — megváltásra járni . . .
— S mentünk tehetetlen a — sírjokat ásni . . .

Kegyelet szent napján, ha dér száll a földre:
Sírjaik virággal, koszorúkkal fődve.
— S egy irgalmas szózat, mely a hazán áthat,
E koszorúkból kér — csak egy virágszálat.

Ha minden sirhalmán minden virágcsokra
Csak egy virággal lesz kevesebből fonva,
Amit az irgalom kosarába szánnak:
Életet jelent ez sok halálraszántnak.

A sok virágszálaból virágerdő lésszen,
S arat az irgalom. Ugy fogadja készen
Az ellenséget, mely már hiába támad; —
S nem kér többet hozzá — csak egy virágszálat!

Balla Miklós.

Gyermek a vásáron.

* * *

Jó nekünk szintelen polgári lényeknek, akik aránylag őszintén és emberi módon vivhatjuk meg csatáinkat az élettel. Jellemesek lehetünk a szó igaz értelme szerint vagy becstelének, ha másképpen nem lehet; okosak, vagy ostobák; bátrak, vagy gyávák; határozottak, vagy ingadozók. Senkinek semmi köze hozzá, hogy milyen vagyok, senki sem várja, hogy önmagamnál különb legyek; ez az én legbelsőbb magánügyem és senki sem kérheti számon tőlem, hogy mit cselekedék most magamnak, a magam jólétére vagy romlására voltam jellemes, becstelen, okos, gyáva vagy ostoba.

De jaj nekik, akik kiemelkednek az átlagtömegből, akiket születés, rang, kiváltság vagy különös sors annyira érdekessé tesz, hogy folytonosan magukon viselik az ezertfű tömeg millió szemét! Ilyen állapotban nincsen magánügy, a nagy, tolakodó kíváncsiság minden legbelsőbb családi titkot közügygyé avat s különös kölcsönhatásba kerülnek egymással az élettel harczoló egyesember és a közvélemény. A harczoló egyes, amíg tesz-vesz, küzködik, hogy ügyét rendezze, sem örömben, sem fájdalomban, sem dicsőségben, sem gyalázatban nem lehet tisztán és egyedül az önmagáé, nem lehet őszinte és igazán emberi, mert, mint a hű színész, folytonosan azt lesi, hogy tapsol-e, vagy püsszeg a választott pózához a szerföltött tisztelt közvélemény? A közvélemény pedig, tekintve a hős kiváló voltát, hirtelen előveszi a nagyobbik mértéket, romantikus, érzélgős, heroikus regényalakok mércéjét s ahhoz hasonlítja a tapasztalt ügyet, elfelejtkezvén arról, hogy a sejtösszetétel, vérkeringés, agyszövet, érzés és

akarát szintelen polgárban, vagy közismert kiváltságban egy és ugyanaz.

Igy esik meg, hogy a szerföltött tisztelt közvélemény nem egyszer tragikomikusan csalódik a hőseiben, a hősök pedig élvezvén egy darabig a közirakonszenvet, igen nagyot buknak a neveltség felé. A zseniből üres reklámhős, az üldözött ártatlanságból ügyes szélhámos, a becsület lovagjából hamiskártyás, a koronát szerelemért áldozó felséges asszonyból beteg vérű kurtizán lesz máról holnapra, amivel együtt jár, hogy azon, akiért még tegnap milliók rajongtak, ma kárörömmel mulat az egész világ. A világ kárörvendő, mert úgy hiszi, megcsalták, holott önmagát csalta meg, össze-vissza annyi történt, hogy szegény vagy kitűnő sorsra rendelt emberparány szüggérálva a rászegezett argusszemektől, egy darabig próbálkozott arra, hogy megállja helyét a koturnusban, de végre is előre megírt sorsa szerint végigvágódott koturnussal együtt a nagy színpadon.

Toselli nőjét, az ex szász trónörökösét egyszer már érte ez a végzet. Amikor Giron kedveért eldobta az udvari pompát, tapsolt neki a jó nyárspolgári Európa: ime egy asszony, ki igazi asszony, mert legfőbb törvényül vallja a szív szavát! Akkor hamar jött a kiábrándulás, Európa hamar rájött arra, amire Toselli ur csak ezután fog rájönni, hogy az ex trónörökösnek csak a rang kiváltságában különbözik egyéb férfikedvelő betegvérű nőktől.

Most jön a másik csalódás. Az ámulni szerető világ a vakon szerető nő heroikus figurája után a gyermekét védő oroszlánszivi angyalt fedezte föl Montignoso grófnőben. Detektívek, leselkedő rablók fűszereztek az esetet, melyben nagytékintélyű szerep jutott a hősie Tossellinek is az ő revolverével egyetemben. A világ lesve-leszte, mikor jön egy rémregényi fejezet, fog-e vér folyni és kié lesz Pia Monica?

Most pedig hire jön, hogy Pia Monica hercegnőt végre is, sima készséggel kiadták a drezdai udvarnak. Egyszerűen sluszt kötött rá tulajdon anyja az oroszlánszivi heroina; mert hogy azzal fenyegették, hogy megvonják tőle az évjáradékot, azt mondta:

— Vigyék a lányt és én megtartom az apanázst!

Szegény, szegény Tosellinél! Részvtem övé, mint ahogy az övé lenne akkor is, hogyha egy sajtkereskedő elvert nője lenne s így volna kénytelen gyermeke árán vásárolni magának megélhetést gyermeke apjától, a kegyetlen szívű, kalmár sajtkereskedőtől. De a világ soha sem fogja neki megbocsátani, hogy elmaradt a rémregényi fejezet, nem dörült el Toselli ur revolvere, nem folyt vér s az oroszlánszivi heroina, aki tisztéhez képest oly igen fogadkozott, hogy csakugyan heroina lesz, alapjában véve gyenge, gyarló, biztos évi apanázst kedvelő asszonynak bizonyult.

Ben.

Napló. Péntek, november 1. — Római kath. Mindszentek. — Protestánsok: Elnök. — Görög-ország: október 10. Joel p. — Zsidók: March. 2. — A nap két reggel 6 óra 43 perczkor, nyugszik délután 4 óra 43 perczkor. — A hold két éjjel 1 óra 10 perczkor, nyugszik délután 3 óra 11 perczkor.

A miniszterek ren. topanak. — A halottak emléke. Az egyetemi ifjak és külföldi testvérek kionnása a tenetű. — A magyarok híjak hívnak a tenetű. — A Erzsébet királynő szoborának sorozatának kezdése délután 11 óra. — A Tiszteletű László Király Egyesületének és a M. U. Egyesületének megkezdése d. u. fel 3 óra. — A Páday-ut. pályán. Tolnay Ákos gyűlötményes kiállítás az Uránia Kigő-teri szalonjában nyitva 8-8-ig. Belepedő 20 tillér. — A Műcsarnok rendezés miatt zárva. — Charles Palmő gyűlötményes kiállása a Könyves Kálmán múntézet Nagymozdonyai szalonjában nyitva egész nap. Belepedő díj nincs. — A Nemzeti Szalon rendezés miatt zárva. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9-9-ig. — A Szépművészeti múzeum nyitva 10-10-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva d. o. 10-10 óráig. — A Niprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Földtani Intézet múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-11-ig és 6-8-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 8-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 8-7-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig és 8-8-ig. — A pedagógiai könyvtár és tantervkészítés zárva.

— A Magyar Szalon legutóbbi száma gazdag és változatos tartalommal megjelent. A magas nivóju szöveget művészi illusztrációk, fényképfelvételek és reprodukciók tarkítják, melyek mind hozzájárulnak ahhoz, hogy az olvasó igaz gyönyörűségét lelje a folyóiratban. Lapunk mai szá-

mával a következő vonalakon kezdjük meg a Magyar Szalon szétküldését:

Budapest—Körösmező

Budapest—Kolozsvár

Budapest—Máramarosziget

Budapest—Oderberg.

— A király. Kétségtelen most már, hogy a király betegségében a visszatesés veszélye ki van zárva. A király betegsége a szó igazi értelmében leküzdöttnek tekinthető. Az uralkodó a legutóbbi éjszakát is nagyon jól töltötte. A köhögési inger sokkal gyengébb, a hurut csekélyebb. Az esetben, ha a szél alább hagy, a király holnap délután újból hosszabb sétát tesz a kastély parkjában.

— Vilmos császár gyengékedik. Vilmos császár meghült és náthás. Nem igazak a betegségéről elterjedt hírek. A császár ma is sétált a Thiergartenben és megtartotta a rendes kihallgatásokat. A Kölnische Zeitungnak táviratozzák Berlinből, hogy Vilmos császár betegsége jelentéktelen meghülés, de a császár a nap egy részét ágyban tölti, hogy hamarabb kihaverje a bajt.

— A román királyné Aradon. Kedden este Carmen Sylva román királyné átutazóban volt Aradon a budapesti gyorsvonathoz csatolt szalonkocsijában. Míg a gyorsvonat a pályaudvaron időzött, egy aradi újságíró beszélgetett a királyné udvarhölgyével. Az újságíró kérdéseire az udvarhölgy elmondotta, hogy a királyné nem hagyja el kocsiját. Egyszer valami nagyon elkedvetlenítette, azóta mindig kocsijában marad, ha Magyarországon utazik. A királyné az uton is állandóan dolgozik. Most egy regénye van készülöben, témáját a modern életből merítette. Itt az utóbbi időben költeményeket is. A költészetről szólva, az újságíró megkérdezte: ismeri-e a királyné a magyar költőket. Az udvarhölgy azt felelte, hogy ő bizony nem tudja, ismeri-e, nem-e? Amiből az látszik, ha ismeri is a királyné a magyar költőket, beszélni nem igen szokott róluk, mert akkor itt-ott hallott volna róluk az udvarhölgy is. Amíg a beszélgetés tartott, az állomás vendéglőjének pinceszerei jégbehűtött italokat vittek fel a királyné kocsijába. Az udvarhölgy két darab arannyal fizetett és azután ő is eltűnt a lefüggönyözött ablak mögött. Néhány percz múlva a gyorsvonat kirobogott az aradi állomásra.

— A nagybeteg toszkánai nagyherceg. Még mindig nagyon komoly az öreg toszkánai nagyherceg állapota. A ma kiadott bulletin szerint a beteg az elmúlt éjjel meglehetősen sokat aludt. Deliriuma enyhébb volt. A váladék bőségesebb. Ervérés 64, hőmérséklet 37.2. Táplálékvetel kielégítő. A többi tünet változatlan, Közérzés valamivel erősebb.

— Kltüntetés. A király Marjanovics István okucani sótárnoknak, nyugdíjaztatása alkalmából, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— A gyógyuló Kossuth Ferencz. A beteg kereskedelmi miniszter állapotában az örvendetes gyógyulási folyamat egyre jobban halad. Kossuth Ferencz most már sokkal jobban érzi magát és csuzos fájdalmi is enyhültek. Friss munkakedvvel dolgozott egész délelőtt és aktákat intézett el. A délelőti folyamán meglátogatták Sztérenyi József kereskedelemügyi államtitkár, aki a miniszterlum ügyeiről referált és dr. Müller Kálmán egyetemi tanár.

— A VI. kerületi függetlenségi pártkör felavatása. A hatodik kerületi függetlenségi- és negyvennyolczspárt november hó 5-én avatja fel Andrassy-ut 67. sz. alatt levő körhelyiségét. A felavató ünnepélyen az országgyűlési függetlenségi párt számos tagja meg fog jelenni. Az ünnepélyt társasvacsora követi.

— A Budapesti Kereskedelmi Akadémia jubileuma. A Budapesti Kereskedelmi Akadémia fennállásának félszázados évfordulóját ez év november 17-én fogja megünnepelni. A jubileum ügyében az akadémia volt növendékeinek jubiláris bizottsága tegnap Lánzy Leó főrendiházi tag elnöklete alatt ülést tartott, amelyen a volt növendékek által gyűjtött „Jubiláris alap” ügyét tárgyalta. A bizottság örömmel konstátálta, hogy az alap céljaira immár 33.000 korona gyűlt össze és köszönetet szavazott Lánzy Leó elnöknek, valamint Langfelder Ede, ómoraviczi Heinrich Ferencz, Herzmann Bertalan, baranyavári Ullmann Adolf, Bacher Emil, Szirmai Artur és Kaszab Aladár bizottsági tagoknak adományaikért.

— Nagy bankesafás. A spanyol országos bankot egy vakmerő szélhámos néhány nap előtt egy hamisított checkkel 250.000 peseta éreijég megkárosította. A csalót hasztalan nyomozták.

— A német kamarilla botránya. A német kamarilla megáult ugyan, de a botrány, amely gyalázatos kimmulását okozta, még most is eleven és magának a kamarillának halála után is könnyörtelenül üldözi a volt hatalmasságokat, akik a gyalázatos intézmény tagjai voltak. A Moltke-Harden-pör árnyéka üldözi tovább a fajtalanokodókat. Gróf Moltke nem akar beletnyugodni sorsába. Már jeleztük az utóbbi napokban, hogy a gróf fölébbezni készül. Ezt most Berlinből érkezett tudósítások félig-meddig megerősítik. A fölébbezésről szóló hírek Gordon igazságügyi tanácsos irodájából szivárogtak ki. Ezek szerint Moltke csak akkor nyújtja be a bírósághoz a fölébbezést, ha az ítéletet írásban megkapja. Ez azt jelenti, hogy a pör a maga szennyes részleteivel még egyszer passzírozni fogja a törvényszéket a második fórumtól fölfelé. Gordon igazságügyi tanácsos, Moltke gróf védője a fölébbezésben a következő indokok alapján kéri az ítélet megváltoztatását. Moltke gróf Harden cikkeiben csak úgy, mint mindenki, aki azokat olvasta, azt a vádat látta, hogy Moltke homoszexuális üzemekben vett részt. Ha ennek a vádnak bizonyítását rendelte volna el a bíróság, feltétlenül el kellett volna Hardent ítélni a büntetőtörvény 186. paragrafusa alapján, minthogy Moltke soha életben homoszexuális üzemekben részt nem vett. Ezt a vádat nem is kísérelte meg Harden bizonyítani, hanem cikkeinek olyan értelmet tudott adni, hogy az albiróság csupán anak bizonyításába ment be, vajjon Moltke grófnak nincsenek-e természetellenes hajlamai. A Schöffén-bíróság Hardennek ezt az állítást beigazolták találta és ezen az alapon mentette fel Hardent. Egy bíróság azonban teljesen képtelen arra, még oly szakértői vélemény alapján is, mint amilyent Hirschfeld dr. adott, a ki egy tudományos elméletet képviselt vallomásaiban, hogy tisztán pszichikai hajlamokról ítéletet mondjon. Egyáltalán nem bizonyítható be, hogy egy-egy férfiban hány százalék férfias és hány százalék nőies vonás van. Harden Moltke grófot a homoszexuális vádjával illette, bizonyítani azonban nem tudott, magát a hajlamot pedig bizonyítani nem lehet. Ezért kéri a védő Hardent a büntetőtörvény 185. paragrafusa értelmében elítélni. — A berlini udvari köröket különben éppen nem lepte meg az Eulenburg-Moltke-élet. Sőt azt hiszik, hogy vannak még Hohenau és Lynar-féle alakok, akiket az udvari körök most már minden tartózkodás nélkül száműznek a társaságból. A minap egy előkelő udvari emberhez kérdést intéztek, hogy miért nem akadályozták meg a Moltke-Harden-pört, amely előreláthatólag kellemetlen kimene-tellel fenyegetett s kínos leleplezéseket rejtegetett magában. A kérdező így felelt:

— Ugy voltunk ezzel a dologgal, mint annak idején a délafrikai háborúval. Senki sem mert arról említeni a császárnak, ha csak azt nem akarta, hogy azonnal kegyvesztetté legyen.

— Ráth Károly síremléke. A kerepesi-uti temetőben ma szép ünnep keretében rótták le a főváros iparosai kegyeletét. Egy síremléket, a néhány évvel ezelőtt elhunyt Ráth Károlynak síremlékét avatták ma föl, amelyet az ország iparossága készítettett amaz érdemek elismeréséül, amelyeket az elhunyt a magyar iparfejlesztés terén szerzett. A síremlék fehér márvány. Fönt Ráth Károly mellszobra van, alatta domborműben egy fiatal leány, aki himzűsen dolgozik. A fölírás ez: Ráth Károly, 1833—1902., a magyar ipar uttörő bajnoka és vezére, kegyelete és hálája jeléül emelte az ország iparossága. A föliratáson az ipari szervezetek nagy számmal vettek részt. A kereskedelmi és iparkamarát Thék Endre és dr. Krejcsi Rezső, az iparegyesületet Gelléri Mór és dr. Soltész Adolf, a kereskedelmi muzeumot Sasvári Armin képviselte. Thék Endre, majd Gelléri Mór mondott emlékbeszédet, mire a megjelent ipartestületek megkoszorúzták a síremléket.

— Ingyen tűzifa a szegény községi lakosoknak. A földművelésügyi miniszter, tekintettel a mindig kevesbedő tűzifára és a magas faárakra, megengedte, hogy az összes kincstári erdőkben az arra rászorult községi lakosoknak a szárazfa szedése megengedjék. Az erdészeti közegek utasítást nyertek, hogy a végre az erdőkerületeket, lehetőleg a községek közelében, felölleik ki, hogy ezen engedély felhasználására szükséges ingyenes bérceket haladék nélkül szolgáltatassák ki.

— A szász király és Monika. A szász király november 5-ikén két hétre a karintiai Tarvisba utazik vadászatra; onnan Brixenbe megy. Ennek az utazásnak az a célja, hogy találkozzék leányával, Monika hercegnővel, akit még sohasem látott s aki Schönberg lovag szász kamarás családjának gondviselése alatt van. A szász király ott fogja megismerni Monika hercegnőt. Monika hercegnő tavaszig Schönberg gróf kastélyában marad Brixenben, mert félnek, hogy a déli klímához szokott kis hercegnő egészségére káros hatású volna Németország éghajlata. Ehhez a „Dresdener Wacht“ hozzáfűzi, hogy Tosellin az utóbbi időben nagy pénzzavarban volt és ezért egyezett bele a kis hercegnő kiadásába. Gróf Matorrelli ugyanis kijelentette, hogy a szász udvar megvonja Tosellinétől az apapané, ha vonakodik Monika hercegnőt kiadni. A „Dresdener Neuester Nachrichten“ jól értesült forrásból jelenti, hogy a szász király megbízója írásbeli ígéretet nyújtott át Tosellinének a szász király megbízásából, amelynek értelmében karácsony előtt viszonzíthatja Münchenben gyermekeit. Ujabb találkozást is kilátásba helyeztek tavaszra Tosellinének arra az esetre, ha különöz viselkedésével felhagy és nem foglalkoztatja többet a közvéleményt.

— Rákóczy emléke. A Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársaság kegyeletes emlékéül annak, hogy a nagy bujdosók hantvait „Kelet“ hajóján szállította haza, Daras János szobrászsal emléktáblát készítettett, amelyet a hajó szalonjában fognak elhelyezni. Az emléktáblán II. Rákóczy Ferenc jól sikerült reliefe alatt a következő felírás olvasható:

A Magyar Keleti Tengerhajózási részvénytársaságnak ez a hajója, a „Kelet“, szállította vissza Magyarországra az alulírt országok küldöttség kíséretében a magyar nemzet számkivetett hőseinek: II. Rákóczy Ferenc, Magyarország és Erdélyország dicsőséges fejedelmének, hősielkü anyja: Zrínyi Ilonának, fiának: Rákóczy József hercegnek, hős fővezérének: és fejedelmi helytartójának: székesi gróf Beresényi Miklósnak és hitvesének: született gróf Csáky Krisztinának, vitéz tábornagyának: gróf Eszterházy Antalnak, hű főudvarmesterének: szarvaskéddi Sibir Miklósnak és a fejedelem mostohaatyjának, a magyar vallásszabadság előharcosának: késmárki Thököly Imre erdélyi fejedelemnek drága tetemeit, melyeket ő Felső, I. Ferenc József, Magyarország apostoli királva, a nemzet közhajtására a hazába visszahozatott. A drága hantvak Konstantinápolyban a St. Benoit-egyházból 1906. évi október 23-án vitették át a „Kelet“ hajóra, hol azok kápolnává alakított helyiségben őriztettek. A „Kelet“ október 24-én reggel tíz órakor indult Konstantinápolyból és október 25-én reggel érkezett Konstancazába, hol délelőtt 11 órakor a kopsorsók a kikötőben várakozó különvonatra átvitettek. A társaság igazgatósága állván ez időben: Kelenyi Hugó elnökből, dr. Brüll Ignác, Fellner Henrik, Hoffman Sámuel, Oetl Ferenc, Simon Jakab, Tweedy György és gróf Zichy-Ferraris Manó igazgatósági tagokból. A „Kelet“ hajóparancsnoka Kehrer Rezső volt. Isten áldása kísérelje a hajót, melynek nevét ez a kegyeletes tény megörökítette. Az országos küldöttség tagjai: dr. Thal Kálmán, Thalóczy Lajos, dr. Török Aurél, Frankó Vilmos, br. Forster Gyula.

— Lila urnák. A pénteki és szombati napokon a főváros több helyén lila urnát állítanak fel. A főváros tanácsa engedelmet adott a József Kir. Herceg Szanatórium-Egyesületnek, hogy a Ferenciek-terén, Kossuth Lajos-utca szögletén, a Rákóczi-uton, a Baross-terén, a Garai-terén, az Andrássy-ut és Váci-körút keresztezésén, az Oktogon-terén, a Vigadó közelében, a Vámbáz-terén, a József-körút és Ullői-ut keresztezésén, a budai lánczhidőnél és a Krisztina-terén, valamint a főváros hat temetőjében irgalom-adományokat gyűjthessen. Az adományokat az egyesület igazgató-tanácsának kiküldött bizottsága veszi számba s úgy mint tavaly, a sajtóban közzéteszi a begyűlt adományok összegét, amely bizonynyal most is szépen fogja dicsérni a főváros jó szívet. De nemcsak a fővárosban, hanem a vidék több nagyobb városában is gyűjtést rendeznek a szegénysorsu tudóhajosok javára. A nagy alföldi városok: Kecskemét, Nagykőrös, Szeged éppen úgy résztvesznek ebben az akcióban, mint a felsővidéken Pozsony, Kassa, Breznóbánya, Zólyom, valamint az erdélyi városok: Kolozsvár, Marosvásárhely, Csikszereda, Dunántulon Veszprém, Nagykanizsa és sok más. A halottak koszorújának egy virágszála sok életet fog megmenteni.

— Halottak napja. A halottak ünnepe mindig a legszebb alkalom arra, hogy a nemzet minden egyes fia imponálóan fejezze ki kegyeletét a halott nagyfiá iránt, akik egész életükön át ernyedetlenül hordták a köveket a haza nagyszerűen épülő palotájához. A nemzeti kegyelet hagyományos ápolója, az ifjuság, holnap is kivonul a kerepesi-uti temetőbe, hogy kegyeletét az elmult esztendőkhöz hasonló impozánsan fejezze ki. Kivonul a Függetlenségi párt, az Országos Kossuth-Szövetség és számos testület is, hogy az elhunyt nagyok sírjaira a kegyelet koszorúit tegyék.

— Igazságügyi palota Kézdivásárhelyen. Régi kívánságát teljesítette az igazságügyminiszter Kézdivásárhely városának, amidőn a betervezett költségvetésben az igazságügyi palota építésére ötvenezer koronát vett fel. A város polgársága körében a miniszter elhatározása nagy örömet keltett és elhatározták, hogy köszönetüket feliratban tudatják a miniszterrel.

— A botrányhajszoló belga király. Az egész belga közvélemény megbotrányozására a botrányhajszoló Lipót király még most is külföldön a larmaji kastélyban tartózkodik. Eszéágában sincs visszatérni országába, ahol a legősintébb ellenszenvnek örvend. Gyakran lehet látni a királyt a kastélyhoz tartozó vadaskertben és amint autómobilján visszatér romantikus hajlékába. A király elég jó színben van, de bár naponta kirándul, mégis nagyon beteg. Azelőtt is fájt a lába, ami akadályozta a járásban, de most csak úgy tud járni, ha két ember támogatja. Nyílt seb van a lábán és Sourel nevű párisi orvos kezeli, aki a néhezen gyógyuló sebeket forró párával gyógyítja. Az ily gyógykezelés nem vérezhető otthon, mert speciális készülékek kellene hozzá. Sourelnek Páris központjában egy intézete van, ahol a forró párákat előállítják, Lipót király minden reggel tíz órakor Párisban van és a gyógyintézet kabinjében aláveti magát dr. Sourel kezelésének. Lipót király minden nap egy órát mar a orvosnál. Beszéli, hogy a gyógykezelésnek már van eredménye, még folytatni kell. A seb még nem gyógyult be; a nyílt seb nagyon veszedelmes, mert könnyen vérmérgezés támadhat.

— Nagy adomány jótékony célra. Rozsnyó jótékony földesura, gróf Almássy Dénes ez év január 1-étől kezdve a szikölködő egyházak és iskolák közt, valláskülönbség nélkül, valamint egyes jótékony egyesületek költségvetésére ujabban százharmincezer koronát utalványozott uradalmi pénztárából. Ezen jelentékeny összegből tizenötezer koronát boldogult emlékü neje, Francziska grófnő halálának ötödik évfordulóján, most október 26-án osztott szét. Az éviördülő alkalmából Francziska grófnő lelkiüdvéért Gömör vármegye csaknem valamennyi templomában gyásztiszteltet tartottak. A nemes emberbarát, főúr, — tekintettel magas korára — a telet ez idén szintén Olaszországban tölti, hová e napokban már el is uazott Sulyovszky István uradalmi igazgató kíséretében.

— A temesmegyei képviselők értekezlete. A temesmegyei országgyűlési képviselőknek e hó 29-én gróf Andrássy Gyula belügyminiszter kezdeményezésére megtartott értekezletén résztvevő képviselők egyik csoportja részéről azt az értesítést kapjuk, hogy az értekezlet lefolyásáról és eredményéről közzétett hírlapi közlemények egyoldalú információ alapulnak és a tényeknek egyáltalán meg nem felelnek; az értekezlet ugyanis nem foglalkozott sem Joanovich temesmegyei alispán személyével, sem a decemberben megtartandó megyei tisztújással, hanem egyedüli tárgya azon vádak és panaszok voltak, amelyeket a temesmegyei képviselők egy része a főispán személye és működése ellen emelt. Az értekezlet eredményét megállapítani ez idő szerint leg-
alább is időelőtti dolog, mert a belügyminiszter döntése még csak ezután fog bekövetkezni.

— Kizárt román diákok. A kolozsvári egyetem tanácsa kizárta a kolozsvári egyetemről Lukács László (Lukács képviselő fia), Serbán Aurél és Ciucu Silvius egyetemi hallgatókat, akik a Mócson tartott tiltakozó népgyűlésen részt vettek és ott beszédeket tartottak. Az egyetemi tanács eredetileg az összes magyarországi egyetemekről kizárta a nevezett diákokat, de a közoktatásügyi miniszter ezt nem hagyta jóvá és a tanácsot új határozathozatalra utasította. Az újabb határozat már csak a kolozsvári egyetemről való kizárásról szólott.

— **Orvosok sztrájkmozgalma.** Az aradi és győri orvosok sztrájkmozgalmáról ismételtent adtunk híreket. Amíg Győrben a sztrájkmozgalom a szemben álló felek megegyezésére véget ért, addig Arad város munkásait az a veszedelem fenyegeti, hogy betegeiket talán már holnap nem kezelhetik. Az aradi orvosok memorandumára, mely ultimátumnak is beillett, tegnap válaszolt a munkásbiztosító pénztár igazgatósága. Ezt a választ az orvosok nem tartották kielégítőnek s elhatározták, hogyha az igazgatóság nem járul hozzá kívánságaikhoz, holnap bojkott alá helyezik a pénztárt. Az orvosok a következő négy pontban szövegezték meg kívánságaikat.

Szabad orvosválasztás, hármast kerületi beosztással; nőtlen tagok után hat korona, családos tagok után kilencz korona díjazás; az orvosok ellen beadott panaszok megvizsgálására oly bizottság alakítandó, amelynek három orvostagja és három betegpénztári tagja van, elnöke pedig az orvosgyesület elnöke, vagy elnökhelyettese; és végül az új megállapodásnak ez év július 1-ig terjedő visszaható ereje legyen.

Czukur László, a munkáspénztár elnöke a készülő orvossztrájkáról a következőket mondta:

A munkáspénztár igazgatósága a végsőkéig elment már az orvosokkal szemben. Hajlandó respektálni a szabad orvosválasztás elvét, ami által valamennyi orvos jövedelemhez juthat a pénztárnál, amely eddig csak nyolcz orvost foglalkoztatót, de nem fogadja el a kerületi korlátozást. Ami a díjakat illeti, a pénztár nem fizethet többet orvosoknak a befolyó tagdíjak huszonöt százaléknál, mert a jövedelmek hetvenöt százaléka kórházakra, gyógyszerekre és adminisztrációs költségekre kell. A pénztár országos központja sem enged meg, hogy erőnkön túlmenő követeléseket teljesítsünk.

Leitner Ernő az orvosmozgalom egyik vezére pedig így nyilatkozott:

— Mi kimondtuk az utolsó szót. Követeléseinkből semmit sem engedhetünk. Ha a pénztár igazgatósága követeléseinket nem teljesíti, mulhatatlanul sztrájkba lépünk. A pénztár kiküldöttjének föltételeit holnap délelőtt visszautasítjuk és holnap délelőtt a sztrájk. — A győri munkásbiztosító pénztár és az orvosszövetség győri fiókjá **Gerő Mihály** elnöklésével az éjjel 2 óráig tárgyalt. Az orvosok kijelentették, hogy ha november 1-ig nem jön létre megegyezés, ugy sztrájkolnak. Az ülésen **Vizkery Sándor** igazgató előterjesztését fogadták el s e szerint szabad az orvosválasztás, a látogatás díja nappal 1, éjjel 2 korona. Fuvar használata csak a vámon kívül van megengedve. A rendelő órákat tartó orvosokat évi fix fizetésben részesítik és speciálistá-orvosokat is alkalmaznak.

— **Vilmos császár jósnője.** Körülbelül két hónappal ezelőtt komédiás trüppöt tolonczoltak Perlamos-ról Szegedre. A Smhall- és Smell-családokat, akik országokat gázoló porosz cigány cseplirágók és összesen tizenötven vannak. A szegedi hatóság hét hónap óta hasztalan igyekszik kideríteni a két porosz cigány-család illetőségi helyét. Azt mondják, az ő családjuk az országutakat járta mindig, soha letelepedve nem volt, ők nem adóztak, nem katonáskodtak, nem keresztekedtek és a társadalmakkal semmiféle közösségben nem voltak. Szeged város két hónap óta koszolja a tizenöt tagu két cigány-családot, melynek minden tagja megunta már a rabságot. A trüpp legidősebb tagja egy hetvenéves asszony, akit ma délelőtt **Koczor János** helyettes főkapitány maga elé csitált. A vallásra azt mondta, hogy három hét előtt kérvényt küldtek Vilmos császárhoz, hogy őket, hűséges alattvalókat, szabadítsa meg a magyar rabságból. A kérvényben azt is felemlítették, hogy a banya hat év előtt jóslatot mondott Vilmos császárnak, akitől három darab aranyat kapott.

— Mit jóslott a császárnak? — kérdezte a főkapitány.

— Azt jósltam neki, — felelte a banya — hogy sok országgal fog még gyarapodni az ő birodalma és az ő fiait is elviszik más népek uralkodójának.

A császár nevetett és azt mondta, hogy ostoba banya vagyok. A kérvényre még nem érkezett válasz, de bizonyosra veszi, hogy nem hagyják választék nélkül, mert a német császár kabinetirodájában a legutolsó embernek is elintézik a kérvényt.

— **Halott a vasúti síneken.** Titokzatos és bonyolult eset foglalkoztatja tegnap óta a rendőrséget. Tegnap hajnalban ugyanis az Erzsébet királyné-ut és a Thököly-ut mellett, a vasúti sínek mentén egy férfi-holttestet találtak. A feje szét volt roncsolva, a jobbkarja pedig teljesen leszelve fekiadt a vasúti töltésen. A holttestben felismerték **Lengyel Adolf** mű- és épület-lakatos és megállapították azt is, hogy a szerencsétlen embert véletlen baleset érte. Most aztán kiderült, hogy **Lengyel Adolf** tragikus halála a legrejtélyesebb körülmények között történt és minden jel arra vall, hogy a szerencsétlen ember gyilkosságának, sőt talán rablógyilkosságának esett áldozatává. **Lengyel Adolf** a Szív-utca 30. szám alatt lakott a feleségével és négy gyermekével, órási műhelye pedig a Podmaniczky-utca 65. szám alatt volt. Az Angyalöldön épülő új vakok-intézetének ő végezte a lakatos munkát és naponta kijárt a munkát ellenőrizni. Tegnapelőtt délelőtt megint künnjárt az épületen, ahonnan este hét óra tájban ment el. Azóta nem látták többé élve és csak tegnap hajnalban akadtak rá a vasúti munkások. Tegnap délután aztán megjelent a főkapitányságon dr. **Lengyel Ignác** ügyvéd, a szerencsétlen lakatos testvéröccse és annak a gyanúnak adott kifejezést, hogy nem pusztá szerencsétlenségről, hanem gyilkosságról lehet szó. Gyanúját arra alapítja, hogy a bátyjánál rendszeren nagyobb összegű pénz szokott lenni és amikor ráakadtak, mindössze tíz koronát találtak nála és nem volt meg az aranyórája és láncza sem. **Bäcker** rendőrfogalmazó ezután nyomban szigorú vizsgálatot indított. Elsősorban megvizsgáltatta **Lengyel Adolf** a törvényszéki orvostani intézetben fekvő holttestét, amelyen olyan felfedezésre jutottak, amely csak megérthető azt a feltevést, hogy **Lengyel** éjszaka megtámadták, kirabolták és megölték. A koponyán ugyanis, a fül mögött egy szuráshoz hasonló sebet találtak. Ez a seb minden valószínűség szerint készszúrásból ered, de ez sem lehetetlen, hogy az elgázolás közben valamilyen éles tárgyhoz vágódott. A gyilkosságot ellen viszont szól az, hogy az aranyórát és lánczot ma reggel megtalálták **Lengyel** lakásán. Hogy mennyi pénzt vitt magával, eddig még nem sikerült megállapítani. Megállapították azt is, hogy **Lengyel Adolf** hat óra körül távozott a vakok-intézetének épületéről és a vasúti sínek mentén igyekezett hazafelé. Este tízenegy óráig a töltés teljesen szabad volt, elgázolás nem történhetett. Az a kérdés tehát, hogy hol járt **Lengyel** hat órától tízenegy óráig. Éjjel előtt robogott arra az utolsó személyvonat és minden jel arra vall, hogy ez gázolta el a már akkor talán meggyilkolt embert, akinek holttestét merénylői, hogy a gyanút eltereljék magukról, a töltésre czipelték. Az erőlyesen folytatott nyomozás legutóbb megállapította, hogy **Lengyel** nyilván a pályatest mentén a sínek közelében haladott, midőn egy arra jövő vonat erős légnyomása következtében elesett s hanyattvágódva, bal karja a vonat kerekei alá került. Ebben a helyzetben feküdt a szerencsétlen teljes 8 óra hosszat. Mikor egy hajnali 2 órakor arra menő tehevonat vezetője észrevette és a borzalmas leletől értesítette a közelben levő vasúti őrt, **Lengyel** még élt, sőt érthető feleleteket is adott s ha korábban fedezik fel, vagy a néhány lépésnyire levő **István** uti szanatóriumból hoznak segílyt, valószínűleg megmenthető lett volna, míg azonban a vasúti emberek rendőrt hoztak s a mentők megérkeztek, a sok órai vérvesztés következtében **Lengyel** meghalt. Özvegyén, szül. **Berényi Jankán** és három apró gyermekén kívül kiterjedt rokonság gyászolja a 39 éves korában elhunyt derék iparost, akit november 1-én temettek a rákoskeresztúri temető halottasházából.

— **Tűzek.** Ma Kőbányán kigyuladt a Száva-utcai trágyszárítógyár olajraktára. A veszedelmes tüzet a **Markusovszky** segédtiszt vezetésével kivonult tűzörség hosszas munka után oltotta el. A kár jelentéktelen. — Ma délután a Népszínház-Vigoperában a „Molnár és gyermeke” előadása alatt a második felvonás közben az egyik szufita rövid zárlat következtében lángra lobbant. A tűzörség hamarosan megérkezte a tüzet, amely még csak ijedelmet sem keltett.

— **A kalábriai földrengés áldozatai.** A legutolsó kalábriai földrengés alkalmával, mint az pontosan megállapították, Ferruzzanóban 175 ember halt meg, akik közül 118-at megtaláltak, 50 ember pedig megsebesült, ezek közül 12 súlyosan. Más 9 helységben 11 személy meghalt, 35 megsebesült.

— **A terézvárosi kaszinó épülete.** A terézvárosi Kaszinó épületét, amely az **Andrássy-ut 39. sz. alatt** van, áruházzá alakították át. A főváros tanácsa az engedélyt megadta, de az élet- és tűzbiztonság érdekében számos követelést tett. A követelések teljesítését a mérnöki hivatal fogja ellenőrizni.

— **A Gyermekvédő Liga tengerész-növendékeinek bucsuja.** Az Országos Gyermekvédő Liga öt tengerész-növendéket küld a tengerre, akiket a végső zülles posványából ragadott ki, hogy visszaadja őket a becsületes munkának, az életnek. Öt markos, jobbsorsra érdemes gyermekifjú indul ma Fiuméba, hogy a magyar keleti tengerhajózási r. t. Orsova nevű hajóján megkezdje szolgálatát, ami tulajdonképpen azt jelenti reájuk nézve, hogy új életet kezdenek. A Keleti Tengerhajózási r. t. Orsova nevű hajója, mely ma érkezik Angliából Fiuméba, különösen alkalmas volt a gyermekek felvételére, mert e hajó tisztikara kizárólag magyar emberekből áll. A legközelebbi hetekben már egy másik öttagu csoport is tengerre indul. Ma délután bucsuzott az öt gyermek a Liga irodájában s ezen aktuson megjelentek a belügyminisztérium, igazságügyminisztérium és a m. kir. államrendőrség kiküldöttjei, valamint a Liga igazgatóságának és választmányának számos tagja.

— **A csernovai véres templomszentelés.** **Panajott Sándor** csendőrtábornok Rőzsahegyre érkezett, hogy a vizsgálatra személyesen ügyeljen. Hetvenöt csendőr érkezett oda, akik Rőzsahegy környékén vannak szétosztva. A letartóztatottak kihallgatása folyik, de semmit sem akarnak vallani. A szerencsétlenül járt emberek temetése tegnap ment végbe a legnagyobb rendben. A lakosság némiképpen megnyugodott.

— **Mulatság egy fővárosi mulatóban.** E czímen mi is foglalkoztunk azzal a botránnyal, melynek színtere a Casino de Paris éjjeli mulatóhely volt. Ma nyert hiteles értesülésünk szerint **Lázár Pál** ügyvédjelölt és **Magyar-Kossa Ferenc** földbirtokos személyét illető része a hírek nem felel meg a valószínűségnek. Az aférban nekik semmi tényleges szerepük nem volt, helyüket, asztalukat el nem hagyták, senkit nem inzultáltak, valamint őket sem inzultálta senki.

— **Közös konyha a fővárosban.** Deczember 1-én nyílik meg a fővárosban az első közös konyha, melyet az Országos Vasutas Szövetség állít fel. A jelentkezők száma máris oly nagy, hogy további előjegyzéseket már csak november 7-ig fogadnak el a jelentkezés sorrendjében. Akik a közös konyhán még résztvenni óhajtának, a kötelező belépési nyilatkozatokat a Szövetség északi kerületének hivatalos helyiségében (VI., Podmaniczky-utca 24., I. em.) napoként délután 5-7 óra között irhatják alá s ugyanott vehetik át a közös konyha alapszabályait is.

— **Munkások párbaja.** Becsületes, jóra való munkása volt a Budapestvidéki Köszénbánya Részvénytársaságnak **Szlivics Dragomir** szerb munkás. Nem is volt semmi baja sem a társasággal, sem munkástársaisával, míg a folyó év június havában sztrájk nem tört ki a bányában. **Szlivics** nem vett részt a sztrájkban s azóta társai folyton üldözték és bosszantották. Különösen **Dulakovics Miklós** szerb munkás nem ismert határt a bosszantásban, úgy, hogy **Szlivics** kénytelen volt a bányából kilépni. Gyalog indult el a bányából s a fővárosba igyekezett. Az országuton véletlenül összetalálkozott **Dulakovics Miklóssal**, aki az amugy is elkeseredett munkást ismét bosszantani kezdte a sztrájk törés miatt. A két munkás között csakhamar heves szóváltás keletkezett, miközben **Dulakovics** arcuzl ütötte s megtámadta **Szlivics**et. **Szlivics** védekezni akart, felkapott egy nagy darab követ s azt hajította támadója felé. A hatalmas kődarab fején találta **Dulakovics**ot, aki azonnal összeesett s néhány perc alatt meghalt. Így adta elő az esetet **Szlivics Dragomir** ma a pestvidéki esküdttörvényszék előtt, ahol szándékos emberölés büntette czímén vonták felelősségre. Az esetnek szemtanuja nem volt, a vádlott előéletére kihallgatott tanuk pedig egyhangúlag azt vallották, hogy rendes embernek ismerték a vádlottat. Az esküdtek, a perbeszéd megkérdezése után, nem bűnösnek mondták a vádlottat s ezen az alapon a törvényszék felmentő ítéletet hozott.

Magyar művész Berlinben. Vastagh Géza, a kiváló állatfestő, hosszabb időt töltött Berlinben, ahol az ottani világhírű állatkertben lefestette a legnevezetesebb állatpéldányokat. A művész legújabb festett képeivel nagy sikert aratott úgy a berlini, mint a londoni műtárlatokon.

Csalók, mint szövetkezet. Néhány munkátalan kereskedőség a pénzszerzés igen jövedelmező forrását nyitotta meg magának. Kikémlelték, hogy a fővárosi vagyonos emberek közül kik vannak egymással üzleti összeköttetésben, vagy jó ismeretségben. Kiszimatolták azt is, hogy ki mikor szokott otthon lenni s amikor mindezt megtudták, akkor munkához fogtak: megalakították a csalók szövetkezetét. A szövetkezet egyik tagja telefonozott a kiszemelt áldozatnak, egy jóbarátja nevében. Olykor még az ismerős hangot is utánozta a telefonon s elmondotta, hogy egy derék, tehetséges, de szerencsétlen fiatal embert ajánl a pártfogásába. Ezt a fiatal embert okvetlenül támogatni kell, mert jó családból való stb. A beszélgetés rendszeren így végződött:

— Hígyje meg kartárs ur, megérdemel egy kis pénzbeli támogatást.

A fiatal ember aztán jelentkezett s csaknem mindenütt sikert aratott, kapott tíz-husz koronát, aztán odébb állt. A zsákmányon megosztottak a szövetkezet tagjai, akik ilyen módon busás jövedelemre tettek szert. Több vagyonos, előkelő állású fővárosi embert, ügyvédet, kereskedőt, műépítőt sikerült ilyenképen megszarnolni. A szövetkezet oly tervszerűen és oly széles körben üzi a csalást, hogy végre is kiderült a dolog. Többen figyelmeztették ezeket az üzelmekre a rendőrséget. A nyomozás megindult, de még eddig nem sikerült a szövetkezet tagjait kézrekeríteni, de a rendőrség is figyelmezteti a közönséget, hogy legyen óvatos.

A halott szerelme. Pojlatinában, Caserta közelében egy magányos házban lakott Alessandro Pinseppe, aki különöz viselkedésével magára vonta a falubeli nép figyelmét. A parasztok leleskedtek rá és egyszer észrevették, hogy fehér atlasz ruhába öltözött, szőkehajú női holttestet csókolgat és sirva borul az ágyra. Az emberek rátörték az ajtót. Alessandro revolverrel állott eléjük, de aztán elmenekült. Az otthagytott holttest a Skolingi Elviré, akit a szomszéd helyiségben nem rég temettek el. Kiderült, hogy a boldogtalan ember két-három nappal a temetés után kiásta és a pojalatinai házba vitte a holttestet. Skolingi Elvira neki menyasszonya volt, szülei elleneztek a házasságot, mignem a leány súlyos beteg lett és meghalt.

Kutba esett asszony. Nagy szerencsétlenség történt tegnap az Újpest melletti Széchenyi-telepen. Király József gyári munkás, amikor tegnap este hazatért a lakására, nem találta otthon a feleségét. Kereste mindenfelé, de hiába. Végül azt hitte, hogy az asszony, bár nem szokása, elment valahová. Közben azonban Király meg akarta itatni a lovait s kiment az udvarra a kuthoz. Amikor a vödört le akarta cserézni, rémülten vette észre, hogy valaki lenn fekszik a kut fenekén. A felesége volt. A szerencsétlen asszonyt nyomban kihúzták, élesztgetni próbálták, de hiába. Hogy miképpen került a kutba, nem tudják. Az ügyilkosságra nem volt semmi oka. Sokkal valószínűbb, hogy véletlenül esett bele. Királyné ugyanis szerette az italt s nem lehetetlen, hogy ittasan ment a kuthoz és beleszádult. A rendőrség megindította a vizsgálatot. A halottat az újpesti temető halottas házába vitték.

Az Országos Magyar Iskola-Egyesület, néhány elnökének, Gerlóczy Károlynak emlékeztetőre november hó 4-én, Károly napján délután 4 órakor, a II. kerületi Margit-körut és Zárda-utca sarkán lévő elemi iskola tornatermében ünnepélyt rendez, amelyen át fogják adni az egyesület által létesített Gerlóczy-alapítvány 100 koronás kamatát is. A jutalmat Flieger Nándor elemi iskolai tanuló kapja, aki idegenajku léteire kitűnő haladást tanúsított a magyar nyelvben.

Gyilkosság szerelemből. Borzalmas gyilkosság tartja izgalomban a zalamegyei Nádasd község lakosságát. Egy szerelmében elvakult legény a legnagyobb kegyetlenséggel meggyilkolt egy leányt, mert féltékeny volt rá s azt hitte, hogy a leány őt nem szereti. Kormos Gyula földmunkás már régóta szerelmes volt Bozó Anna tizenhét éves leányba, aki meg is ígérte neki, hogy feleségül megy hozzá. A legény azonban féltékenykedésével folyton üldözte a leányt. Tegnap is kérdőre vonta s megfenyegette, hogy ha mást a közelébe enged — megöli. Fenyegetését csakhamar valóra is váltotta. Tegnap reggel, amikor Bozó Anna leánytársaival a gyárba ment, ahol dolgozott, Kormos utközben az erdőben lesbe állt egy töltött vadászfegyverrel s amikor a leányok az erdőbe értek, Kormos a hátuk mögé löpődzkodott és mintegy 20—25 lépés távolságról a leányra lőtt. A golyó nem talált és a megrémült leányok sikoltozni kezdtek. Bozó Anna visszafordult, Kormos felé közeledett, mikor azonban alig 3—4 lépés távolságra volt tőle, letérdelt és esküdözött neki, hogy feleségül megy hozzá, csak ne ölje meg. A legényt azonban nem hatotta meg a leány könyörgése és felemelve fegyverét, közvetlen közelből a leányra süttötte, akinek a golyó szívet furta át és életét azonnal kioltotta. A gyilkosság hírére a meggyilkolt leány társnői jelentették a csendőrségnek, mely a gyilkost letartóztatta.

Merénylő napszamos. A cirikáló rendőr ma éjszaka a Konti-utczában járva, egyszerre segélykiáltást hallott. A hang irányába futva, látta, hogy egy nő fekszik az utca közepén és egy ember véres kézzel hajol föléje. Amikor a rendőr üldözöbe vette és sikerült elfognia, kiderült, hogy a férfi Lázár Sándor harminczkilencz éves napszamos, aki megtámadta Huttli Vinczéné, született Surtler Katalin utcai nőt és mellbeszurta. A napszamos azzal védekezett, hogy az asszony ellopta 110 koronáját, azért szurta le. A súlyosan sebesült nőt a Rókus-kórházba vitték, Lázárt letartóztatták.

Lázadás Vladivosztokban. Ismét véres lázadás hírére jelentik Vladivosztokból. A „Skory” torpedózúzó legénysége, akiket agitátorok felizzítottak és akik közt egy zsidó asszony is volt, fellázadt és piros zászlót tűzött ki. A „Skory” elhagyta a kikötőt és tüzelnél kezdett a város és a katonai csapatokra. A „Mandsu” ágyunaszád és a „Grosvojev”, „Smelly” és „Szerditi” torpedózúzó tüzelései, valamint a felriasztott 12. vadászrezd tüzelései és az ezek által a „Skory”-n okozott károk következtében a lázadó legénység kényszerítve volt partraszállni. A „Skory”-n lévő agitátorokat a lövések megölték. A többi lázadót letartóztatták. Bravvt, a torpedózúzó parancsnokát, Kurov kapitányt és Stoer hadnagyot, a „Skory” torpedózúzó parancsnokát megölték. Vasziljev hadnagy, a „Szerditi” torpedózúzó parancsnoka megsebesült. Ezekon kívül néhány ember a lövésektől véletlenül találva, meghalt. A város nyugodt. A várban kihirdették az ostromállapotot.

Haldéások. Tilp Kázmér szent Ferenc-rendi zárdaönök 35 éves korában e hó 27-én elhunyt Szárhegyen.

Vodicska Antal tanítójelölt Budapesten huszonöt esztendőskorában meghalt.

Temesvári és abaujvári Décsy Ferenc 63-ik évében október 29-én elhunyt Budapesten.

Lengyel Adolf fővárosi géplakatos holttestét holnap délután helyezik örök nyugalomra a rákoskeresztúri zsidó temetőben. A szerencsétlen véget ért ember halálát felesége és három árvája siratja.

Bozzay Adolf, az érsekújvári takarékpénztár főkönyvelője e hó 30-án hosszas szenvedés után meghalt.

Guttman Lipót, Léva város egyik tekintélyes polgára hosszas szenvedés után 68 éves korában Léván meghalt. Az elhunyt hosszú éveken át volt a lévai izr. hitközség érdemes alelnöke. Guttman Zsigmond, a Magyar Kereskedelmi Bank Részvénytársaság vezérigazgatója édes atyját gyászolja az elhunytban.

Bürgenstein Henrik, a fővárosi vízművek gépésze 49 éves korában meghalt. Temetése november 1-én délután 3 órakor lesz a klinika Mária-utcai kápolnájából.

Ismeretterjesztő előadások. A Budapest VIII. kerületi általános közjótékonyági egyesület Munkás-Otthona és Népkönyvtára minden vasárnap délután 6 órakor, Baross-utca 67. szám alatt, a kerületi elöljáróság dísztermében, vetített képekkel kísért ismeretterjesztő előadásokat tart. Minden tizenhat évesnél idősebb ember meghallgathatja az előadásokat. A műsor a ruhatár díjával együtt 10 fillér. A belépő kapható mindennap délelőtt Somogyi János hivataloszolgnál (VIII. ker., Baross-utca 67. elöljárósági épület, I. em. 17. ajtó), este 6—9-ig a Munkás-Otthonban (VIII., Kisstáció-utca 8. szám alatt).

Betörő a bankban. Przemyslben ma hajnalban betörték a Hitelbankba, a vasszekrény hátsó falát megfúrták a téglafallal együtt és 110.000 korona készpénzt elraboltak, de az értékpapírok és betétek érintetlenek. Egy hét óta ez már az ötödik nagyszabású betörés Galicziában.

Fővárosi Orceum. A novemberi új műsor minden tekintetben magas színvonalon fog állani. Egyike lesz a szezon legértékesebb és legmulatságosabb műsorainak, melyben a következő világhírű attrakciók vesznek részt: Miss Alice Norton, a jeles vegező, aki folyékony fény-kísérleteivel bámulatba ejti a nézőteret. Megkapó és érdekfeszítő látvány lesz, amint a folyékony fény segítségével valódi rubinokat állít elő, melyeket a közönség közt szétoszt. Madelaine de Nocé, a párisi Opera tagja, aki azért vált meg az Operától, mert a varieté terén évente több, mint 60.000 frank gaget keres meg. Lona Nansen, a kiváló előadó-művész, akit Németországon a német Yvette Guilbertnek hívnak. Itt van továbbá a világhírű Bert. Bernards-társulat is, a könyvekig kacagató „Egy amerikai tingli-tangli” előadásával. Mr. Hunter és Mr. Thomas a társulat legjobb tagjai, a maguk nemében páratlanul állanak. Fellépnek ezeken kívül: Bent és Gerda, a tréfás skandinávok, a hírneves Geerts-család, a legjobb elite-akrobaták, Bi-Bo-Bi zenebohóc, ezuttal néger kiadásban, Gerda Collin táncosnő és John Barley, átváltozó művész, aki egymaga, minden idegen segítség nélkül adja elő a körülbelül husz személyiel előadásban kerülő Sherlock Holmes című detektív színművet. Még több elsőrangú szám is lép fel, akiket itt helyszűke miatt fel nem sorolhatunk. Vasárnap két előadás lesz. Mindkettőn részt vesz az amerikai tingli-tangli-társulat. Bővebbet a falragaszok.

Kiss szerencsége nagy! Valóban bámulatos, hogy a m. kir. szab. osztályorsjegyeket országsszerte mennyire kedvelik, de érthető ez a közkedveltség, ha tekintetbe vesszük, hogy a kibocsátott 125.000 sorsjegy közül 62.500 nyer, tehát biztosan minden második sorsjegy. A nyereményesíyek tehát páratlanok, mert nincs a világon sorsjátéktervezet, mely ily szolid és kedvező volna. T. olvasóinknak is ajánlatos, hogy a lapunk mai összes számához csatolt Kiss Károly és Társa hirdetéséből egy sorsjegyszámot kiválasszanak és megvegyenek. A szerencse kiszámíthatatlan, hátha éppen a neve mellett száma esik egy nagyobb nyeremény. Kiss szerencsége nagy!

TERENY JÓSEF KESERUVIZ
páratlan
HASZNAJTÖZSER

x Mader Raul vigoperájának tagjai mindaddig szomorúak voltak, míg nem használták a nagyhatású és a már világtorgalomban is oly ismeretes Alföldi fehérkeresztes Sósorszeszt, melynek hatása oly csodás.

x Bob-haszkajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Az „Apoló-színház” e heti műsora oly magas színvonalon áll, annyira páratlan a maga tökéletességében, hogy az ujjonnan fellendült magyar mozgókép-iparnak egészen új irányt szab. Új csapásokon, majdnem ultramodern szellemben halad kitűzött célja felé, hogy a magyar mozgókép-produktumoknak a külföldön is általános elismerést szerezzen. Kiemeljük e heti fényes újdonságaiból Dumas „Kamélias hőgy”-ét, melyet magyar átdolgozásban elsőrendű művészek közreműködésével naponta nagy sikerrel hoz színre.

x Az élet boldogság oly családban, hol megelégedettség és szeretet honol. A megelégedettséget pedig biztosítja az Első Alföldi Cognacgyár r. t. Radial-elixirje.

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám.

344 darab III. osztályu alumínium-toll 90 fillér

Világ-rekord!!

100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab színes bélesű borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér. 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvét, vagy a pénz beküldése mellett. 344 darab I. osztályu alumínium-toll 1.80 kor.

Világ-csoda!!

100 darab színes bélesű borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér. 1000 drb. Kohinoor cigarettá-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvét, vagy a pénz beküldése mellett. 344 darab II. osztályu alumínium-toll 1.80 kor.

x Zászlók, czimerek, minden kivételben kaphatók Línhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x Podor-léle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vívásra.

x Gyermekéjszaka is könnyen felfoghatjuk azt, hogy fáradt tagjainkat csakis többszörösen kipróbált házi-szerrel masszírozzuk. Ilyen kitűnő szer az Alföldi fehérkeresztes Sósorszesz, melyet az Első Alföldi Cognocgyár r. t. gyára készít. Sok ezer halálat dícséri ezen szer büvérejt.

Biarritzi levél.

Biarritz, október vége.

A fürdői levél nyári műfaj. Ez a meghatározás nemcsak értékére, hanem időbeli megjelenésére is vonatkozik. Juniustól augusztusig pusztán a fürdői levelek divatja. Biarritzban azonban most tombol a szezon leghevesebben, mikor nálunk levelek hullásáról termelnek ködös poémákat. Október végén. Amikor az osteudei szezonnak már vége, viszont Nizzában még tatarozzák, firmisszelik az isteni természet és megerekekkel simogatják a Promenade des Anglais ránczeit.

Mert körülbelül ugyanegy világfürdő-közönség létezik csupán. Ugyanazok, akik a nyarat Ostendben automobilozzák át, szeptembert és októbert Biarritzban töltik, hogy innen egy kis párisi detourral Nizzába költözzenek. Ezek azok, akiknek csak egy foglalkozásuk van: az időt eltölteni. Ekként Biarritzban tulajdonképpen már válogatottabb a közönség — persze itt a pénz arisztokráziájánál — mint Ostendben, ugyanis nyáron még szerényebb polgárok is ráérnek unatkozni, de az októberi unatkozás, az már az amerikai milliárdosok kiváltsága. Meg a cocotteoké, akik különben a mások unatkozását díszítik.

Persze, ők vannak itt legnagyobb számban, övük a tér, a plage, a kaszinó. Itt még inkább, mint Ostendben, itt valósággal uralkodnak és uralmuk jellegét viseli minden. Itt nem lehet róluk megfeledkezni: ők a biarritzi társadalom. És éppen ezért, ő miattuk, Biarritz olyan fürdő, ahol minimálisan fürdenek. A cocotte-arisztokrácia szívesen megmutatkozik ugyanis fürdőruhában, mely pikáns tolette-ötletekre enged teret, sőtál egy-kettőt a tengerpart homokjában, de a víz, a kiméltelen, tajtékzó víz leleplezéseitől már óvakodik. Hiszen ha megmártaná magát benne, könnyen elemeire oldódnék az arc hamvasága, eredeti méreteire csökkenne a szemöldök dekoratív íve és nedvesség érné a fürdőkalap alól is kikandikáló haj-tincseket, melyeket oly drágán árulnak a párisi salon de coiffureök. Az öreg Atlanti-Oceán nem igen ismer tréfát! Ők csak házilag fürdenek a pazar hotelek minden szobájához kijáró külön fürdő-osztályban, megfelelő, egyénien kevert ilatokban és kellő adag bőrfehéritő benzoé-vegyületekben.

Az egész fürdő-élet egy kis darab területen játszódik, nem is fürdik más, mint apró naiv polgárosszonyok, akik szemükkel a cocotte-világ ragyogó misztériumait firkészik, de a testüket ujjongó kiabálással adják oda a tenger becsületes, tépázó hullámainak. Néha egy-egy enervált férfi-testet dobna fel a hullámok haragos megvetéssel. Egy viharos baccarat-éjszaka lázát paskoltatja ki magából a tenger radikálizmusával az aranyifjú. Mások sétálnak, vagy felöltözöttek ülnek a tengerpart homokjában. Kézimunkáznak, beszélgetnek, sütkéreznek Dél napjának októberi sugaraiban.

Ez a délelőtti és a kora délutáni képe.

Följebb, a plage fölötti tenyérnyi városban csak sötétedéskor kezdődik az élet. Tenyérnyi város ez, de olyan, mintha Paris legragyogóbb részét hasították volna ki, hogy idetelepítsék. Ékszerkirakatok, mint a rue de la Paix-n. Kalap-tertek egyenesen az Avenue de l'Opéráról áttöltve. A ruhaszámla nagy maffiái, Paquin, World és a többiek állandó rablószervezetettel rendelkeznek ki ide őszi fosztogatásra. Lépten-nyomon automobilból szállnak ki az önkéntes áldozatok, elegáns lovakok, karsu teremtményeket segítve le a kocsiról, akiket az isten és a kozmetikus is fosztogatásra teremtett.

Este. Diner után. Más kép. Színhely: A nagy Casino. Ragyogó termek. Széppétes estély-ruhák. A napközben itt-ott szineslő élet, mintha csak itt

bontakozott volna ki teljessre. Bizonyos, ezeknek ez a nap legfontosabb része: az éjjel. A baccarat. Az ismert játékoskép, akár Ostendben, vagy Monte-Carlóban. Ugyanaz a blazirtsággá tompított izgalom. Halvány viveur-arcok, mögöttük annál élesebb ellentét gyanánt a festett női arcok, amelyek akkor derülnek föl, amikor a bankár arca egy titkolt árnyalattal sötétebbé válik. Kedvességük, melylyel lovaglukat becézik, egyenes arányban nő a férfi előtt heverő bankók halmozódásával.

Ez ismét kizárólag a demimonde világa. Művészettel eleresztett uszályok söprik a parkettet. Nincs udvari bá, amelynek hercegnői nagyobb pompát tudnak kifejteni. Hajban, nyakon és ideges apró ujjakon egész vállalatok forgó tőkéje gyémántban és smaragdban.

Nagyobbára csibe-eszü kis cselédeket díszít ez a királynői pompa. Egy agyonrafinált kor fölöslegét hordozzák testükön ezek a buta kis madár-lelkek, akikben seltelem sem él e kor értelmi kulturájáról, mely külsőségeit rájuk aggatta. Messalina kacaját lessük és otromba cseléd-röhögést hallunk gyönyörűen stílizált, izzóan piros ajkáról...

A nyakukon kereszt fűg, majdnem mindeniknek a nyakán, drágamivű gyémánt-kereszt. Ez a szimbólumuk. Nemcsak ékszer: szimbólum. Ezek hisznek a keresztben, naiv, gyermeki hittel. Hisznek a nagy Tan aszkézisében. Furcsa kis kereszties hadjárat ez, melyet ők vivnak a kereszt jegyében, a magát tékozló Férfi ellen... Csodálatos egyértelműséggel, végig az egész kulturvilágon.

... Odalenn emeletes hullámokat ver a harsogó tenger vad sziklatömbökhöz. Pompás hegyformák rajzolódna bele a világos égbe. A hegy és a tenger együttes, ritkaságos költészete, melyen végigremeg a holdsugár halk, finom akkordja. Egy egész nagy-szerű, mélységes titkokat hordozó világ, melyet nem tud megrontani, mely fölött nyomtalanul suhan el egy emberi kultúra romlottsága.

B—s A—r.

Kinevezések és előléptetések a MÁV.-nál.

Budapest, október 31.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter a magyar királyi államvasutaknál 1907. évi november hó 1-től számitandólag a következő tisztviselői előléptetéseket és korpótlék folyósításokat eszközölte:

A IV. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából ugyanazon fizetési osztály 1. fizetési fokozatába: dr. Mezey Lajos főfelügyelő, Garas Albert főfelügyelő.

A IV. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából ugyanazon fizetési osztály 2. fokozatába: Márkosi Béla főfelügyelő, Horánszky Gyula főfelügyelő, igazgatóhelyettes.

Az V. fizetési osztály 1. fizetési fokozatából a IV. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába: Pesky János, Fehérvári István, Unger Emil felügyelők főfelügyelőkké.

Az V. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából ugyanazon fizetési osztály 1. fizetési fokozatába: Schindler Károly, Kovács János, Posta Sándor felügyelők.

Az V. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából ugyanazon fizetési osztály 2. fizetési fokozatába: Grinoni Gedeon Géza, Erményi Emil, Kitchler Gyula felügyelők.

A VI. fizetési osztály 1. fizetési fokozatából az V. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába: Bogesich János, Tary Nándor, főmérnökök, Blaskovits Lajos, Hratzky Károly, Folwarczny József, Homonnay Nándor főellenőrök, Petz Vilmos főmérnök felügyelőkké.

A VI. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából ugyanazon fizetési osztály 1. fizetési fokozatába: Steinberger Bódog, Tokody Géza, Krimszky Géza, Nagy Gyula, Csákváry Lajos, Mihalovits Gábor, Oberrecht Ödön, Senantka Alajos, Lowicsér Mihály, Piliczár Lajos, Neiser Ernő, Komarek József, Zehetner Frigyes, Molnár István főellenőrök, Szende Simon, Gedeon János, Eisner Lőrincz, Stitz János, ringimfeldi Rehland Ede, Révész Samu, Karafiáth Győző, Hepke Oszkár, Veit Adolf, Deutsch Manó, Vida Izsó, Havas Arthur, Verbier Béla, Egri Márton Zsigmond főmérnökök.

A VI. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából ugyanazon fizetési osztály 2. fizetési fokozatába: Herusch Károly, Egger József, Sieber Aladár, Simonyi Pál, Ligeti Ferencz, Klimó Ágoston, Bozóky Bonaventura, Pfeiffer Manó, Aranyossy László, Wirth Mihály, Rezek György, Reisenhofer Vincze, Hendel Lajos, Schürger Jakab, Modes János, Lesska Károly, Bottlik István, Wallner Godofred, scharbergi báró Bedeus Károly, Hoffmann Béla, Schmidt Gyula, Hermann Mór, Satori Jakab, Góczy Izidor, Nyitrai

Aurél, Balázs Miksa, Petrovits Kálmán, Kristek Ede, Fiala Mátyás, Kaveczky Ottó főellenőrök, Sziklai Jenő főmérnök, Bernáth Ferencz titkár, Machter Ede, Prenoszil Géza, Ujj György, Gergurevic Miksa, Fens-ter Alajos, Dollinger Lajos Jusztin, Kment Antal, Rendes Ferencz főmérnökök, Kenéz Béla titkár, Boczán Elemér Izidor főellenőr, Wigandt Artur, Szávits György, Csebi Pogány Jenő, Fenyvesi Soma, Kabódi Károly főmérnökök, Jendrzejovszky Adolf titkár, Szentlélek Kálmán, Lakatos Emil, Takács Károly, Pottyondi Tihamér, Meszléry Tivadar főmérnökök.

A VII. fizetési osztály 1. fizetési fokozatából a VI. fizetési osztály 3. fizetési fokozatába: dr. Nagy Gusztáv telekorvos, 600 korona korpótlékban részesülnek: Weszely József, Dreher Mór, Balás Kálmán, Kostenwein Kornél ellenőrök, 300 korona korpótlékban részesül: Adler Gábor ellenőr.

Továbbá előlépett: a VII. fizetési osztály 2. fizetési fokozatából ugyanazon fizetési osztály 1. fizetési fokozatába: Weszely Gyula, Vörös Lajos, Persian Lajos, Kiss Kálmán, Cservinka Károly, Kmetty Emil, Vasvári Miksa, Soket József, Andráska Gyula, Horváth István, Géczy István, Lord Gyula, Tolnay Árpád, Rác Gyula, Zólyomi János, Morócz József, Koszter Ádám, Prohászka József, Korányi Ferencz, Butschek Albert, Sós Miklós, Kobelrausch Lajos, Kósa Ferencz, Jánoska Tivadar, Angyal Géza, Lantos Jakab, Gal József, Bohuczky István, Dünkél Károly, Plank Kálmán, Blum Bertalan, Szöke Rezső, Hesz Ferencz, Csike Ede, Papp János, Balog Zsigmond, Szedmák Pál, Philip Aladár, Clementis Győző Géza ellenőrök.

A VII. fizetési osztály 3. fizetési fokozatából az ugyanezen osztály 2. fizetési fokozatába: Blaschky Ferencz, Grensó Sándor, márczi Gyula, Nagy Béla, Mayer Gyula, Kwirschfeld Árpád, Gröner Gyula, Halász Vilmos, Bodor Ferencz, Bedő Ferencz, Juhász Kálmán, Krugh János, Néhethi Márk, Szmrekovszky György, Hetényi Géza, Fábrián Gyula, Nagy Imre, győri Nagy Samu, Szabó Lajos, Csató Lajos, Nemessányi Kálmán, Kalmár Vincze, Mátray Endre, Péter Dezső, Szegő Adolf, Velinszky Mátyás, Jegg Géza, Simetttsch József, Molnár György, Aszódi Salamon, Fonyó Géza, Kanda József, lenárd-daróczi Bárdos Ede, Horváth Béla, Mészáros Sándor, Sándor Béla, Aszmann Béla, Lendaczky Mihály, Horkay Árpád, díosadi Bodó Antal, Schlembach János, Kovács Imre, Mezza János, Makucz Gyula, Kaufmann Mór, Leyrer Károly, Thurzó Nagy Árpád, Zajázt János, ditrói Puskás József, Czanggl Károly, Molnár Ármia ellenőrök, Hajnal Mór segédtitkár, Ring Izidor, Susnek Rezső ellenőrök, dr. Zsenyey Ernő segédtitkár.

Ezenkívül a VIII. és IX. osztályban is sok hivatalnokot ért a kedvező miniszteri előléptetés.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Színházi levél.

Budapest, október 31.

Ott ült az öreg Szigligeti, apostol-arczával, tisztos fehér hajával a zöld padon, a fiatal ailanthusok alatt, a színház udvarán. Az utca felől félkörű vasrács húzódott s a Kerepesi-ut felé kirugó kocsibejáró alatt busan pipázott a pénztáros, nem lévén neki az Isten teremtett világán semmi dolga.

— Tudja, öcsém, mért pipál az öreg Balogh?

Nem azért, mert jól esik neki — mindig köhög a pipától, — nem azért, mert nincs dolga, hiszen írhatna azalatt Ludas Matyit.

— Hát miért pipál?

— Mérgében pipál, mert német darabot adunk.

— Hihetetlen.

— De higye el öcsém. Tudja, öcsém, a némettel egy vagyunk, mint a megbékélt haragosok. Összejárunk, beszélünk is, de csak nem igazi barátság az. Ha viccelődünk egymással: fanyar mosolygásunk elárulja, hogy iparkodunk jó képet mutatni, de titokban etetjük a fenével a vicczét is, ötöt magát is. Volt nekem egy kollégám Budán, Döbrentei alatt, akit egyszer a gardero-szabó belevarrt a pánczélingbe, hogy jobban álljon rajta, de az előadás végén elinalt a korcsmába és az én pánczélos vitézem egész éjjel ott szunyókált a vasingben az öltöző sarkában, mert nem tudta kibontani. Másnap reggel két embernek kellett fogni, hogy agyon ne üsse a snajdert, aki két pofonok árán menekült a biztos haláltól. Kibékítettük őket, de soha abból barátság nem lett, mert ahányszor kociztattak, Zsiga, a vasvitéz mindig ezt sziszegte a fogai között:

— Bevarrtál, kutya, bevarrtál!?

Hát lássa, öcsém, ilyen a mi barátságunk a némettel. Akárhogy affektáljuk, akárhogy erőltetjük a mosolygást, mindig azt sziszegjük a fogunk közt:

bévarrál, kutya! de még a tüt is bennünk felejtette. Ez a hagyományos abhorrescentia elhat a társadalmi életen túl a literatúrába, a tudományba, a művészetbe. Ne beszéljünk most Schillerről, Goetheről — ámbár azok se tettek valami világraszóló hatást — de mondjon nekem egy modern német drámát, vagy vigjátékot, amely nálunk begyökeresedett?

Biz én nem tudtam mondani, igaz, hogy akkor ezernyolczszázhetvenkettőt irtak, de ha jól gondolkozom, ma sem tudnék találni.

Sajátságos, hogy míg a francia, az angol, az olasz, lengyel, sőt horvát darabot elfogultság nélkül, várakozásteljesen nézzük, van egy része a publikumnak, amely az ő „hunczut a német, még ha ánglius is” jelige alatt a zsebében ökölbe szorítja a kezét és azt dörmögi: bevarrál, kutya, bevarrál!

Ezek a gondolatok cikláztak bennem, amikor Wildenbruch „Rabenstein Bersabe”-ját megnéztem. Hiszen Rostand is romantikus, sőt Zangwill Izrael is az a maga módja szerint, — de még a Pierre Weber tolla is rózsaszínbe van mártva — s kezdik észrevenni a publikumra számító írók és direktorok, hogy nem elég a publikumot szcennerikus borzalmakkal kikergetni a színházból, hanem be is kell azt valamivel csalogatni — és a régi, kipróbált módszerhez fordulnak. Amint Mózes vizet fakasztott a sziklából — megpróbálnak egy pár könyvet kisajtolni a mai közönségszűzéből és erre jó a romantika.

De nem az a romantika, amely pléhkabátban jár, borjuszájú cipőben csoszog és skarlátpiros hóhérral dolgozik. Ilyeneket a szorgalmas tanulók jutalmazására osztogatott vizsgálati disz munkákban olvastunk utólag. Nekünk az élet romantikája kell, ha már néha ráéhezünk, — az, amely a „Titok” kis leány-szobájában levendula-illat gyanánt veszen körül, — az, amely elhangzott a „Kaméliás hölgy”-ben — újra fölszendült a Vasgyárosban és ma teljes zenekarral vagy a Sardou Boszorkányában, vagy csillogóan cséveg a „Nászinduló” Sraček-ának aiaján.

Az augsburgi meg az ulmi és nürnbergi meggzagodott szatócsok nem kötik le a publikumot. Várivó kisasszonyok, nyíllal lövöldöző hölcsők sohase lesznek többé népszerűek. Timár kollégám részletesen és alaposan rámutatott, hogy miért? Én még csak azt teszem hozzá, hogy az előadás diapazonja teljesen el volt hibázva.

Az első felvonás elején megütöttek valami rikácsoló, döngő és resecgő hangot, amelyet fokozni aztán nem lehetett. Néha-néha alább hagytak vele, mint a nagy mammut a menydörgéssel, de mindentalan visszaestek beléje s néha-néha olyan verseny-ordítózás volt a színpadon, amely messze lefőzte október tizedikét. Ilyen lármában a romantika kis kanárija szárnyát verdesve lapul meg a kálitka homokján és nem énekel.

Ami a rendezés megtehető, megtette. Költöttek is a darabra eleget. Hogyne, hiszen német és historiai. De az elhibázott diapazon megölte az előadás stílusát. Jótékonyan hatott Odry egy pár meleg, gyöngéd, esendes tónusa, annál is inkább, mert igaz volt.

A diapazonról jut eszembe, hogy mikor Festetics gróf intendánsága alatt az öreg Erkel a zenekari hangolás egységes volta érdekében sürgette a diapazon meghozatalát, — s ugyanakkor Festetics a Nemzeti Kaszinó kedvéért megcsináltatta azt az utálatos, színházcsufító első omeleti keringő-erkélyt, — Lendvay hallja, hogy megjött már az új diapazon.

Kitekint a nézőtérre — s észreveszi az új erkélyt.

— Hm. Hát ez az új diapazon? — Nem rosszul fest — csak attól félek, le fog szakadni!

Váradi Antal.

(*) Kury Klára a Népszínház-Vigoperában. Ma kezdődtek meg a „Bálikirálynő” színpadi próbái a Népszínház-Vigoperában. Kury Klára, mint a Népszínház-Vigopera állandó vendége, ma jelent meg először a színházban. Hicks-Hamilton darabjában Kury Klára játsza a címszerepet, Csontos a herceget. A „Bálikirálynő” Heltai Jenő fordította a tőle megszokott bravúrral. Egy-egy vers valósággal poétai remek. A darabot dr. Hevesi Sándor rendezte és bár az operett ugy zeneileg, mint kiállítás dolgában nagy előkészületet igényel, de előtti is, de után is szakadatlanul próbálnak, hogy a „Bálikirálynő” bemutatója november első felében megtörténhessen!

(*) Zaccani a Vigszínházban. Az első híre, hogy Zaccani Ermete, Olaszország legnagyobb színművésze, vendégszerepelt a Vigszínházban, máris számos előjegyzés történt a Vigszínház pénztáránál. Zaccani, aki társulatával most Udineben játszik, táviratban fejezte ki örömét, hogy ismét játszhatik Budapesten, ahol az ő játékát egy ízben már oly kitüntetett módon méltatták. A Vigszínház r.-t. részvényesei ezekre az előadásokra jegyeiket folyó évi november hó 4-ik napjának déli 1 órájáig válthatják meg a Vigszínház nappali jegypénztáránál, azontul a ki nem váltott jegyek is a nagyközönség rendelkezésére bocsáthatnak.

(*) A Kerülő út. A Magyar Színház ezen a héten is ad bemutatást, szombaton este. Ezzel a bemutatással Henry Bernstein vonul be a Magyar Színházba, a Kerülő út-tal. A három felvonásos dráma női főszerepét — a Susanne Després híres kreációját — nálunk T. Halmi Margit fogja játszani.

(*) Beethoven ismeretlen szerzeményei. A „Berl. Tagbl.” érdekes zeneművészeti eseményről ad hírt. E szerint Beethovennek tizenegy eddig ismeretlen szerzeményét fedezték fel, amelyek nemsokára meg fognak jelenni egy lipcei czég kiadásában. A szerzemények bécsi táncok, még pedig négy keringő, öt menuette és két laendler, amelyek hét vonós- és fuvóhangszerre vannak írva. A szerzemények kiadását dr. Riemann Hugó rendezte. Ezekről a táncokról eddig azt hitték, hogy szerzőjük ismeretlen és rendkívüli szépségük, valamint feltűnő raffinemental való hangszerelésük arra engedtek következtetni, hogy mesterük a 19-ik század elejének valamelyik nagy komponistája volt. Egynéhány dallam Weber Károly Mária-jára emlékeztet, de összehasonlítva ezeket az ő tizenyolcz keringőjével, az tűnt ki, hogy ezek a táncok a fenti tizenegy tánczsal nem egyenlő rangú szerzemények. Ismert dolog, hogy Beethoven 1819-ben, miközben Mödlingben a Missa solemnisen dolgozott, több, hét hangszerre írt tánczot komponált, amelyek elvesztek. Ezeket a tánczokat egy Mödlingben vendégszereplő héttagú zenekar kérésére komponálta, de a partitúrákat elvesztette. Így tehát biztosra lehet venni, hogy a tánczok szerzője Beethoven.

(*) Molnár és gyermeke. Az öreg Raubachnak könnyfacsaró rémdrámája olyan, mint a hazaiaró lélek: nem bír megpihenni a színházak könyvtárában. Mindenszentek idején lerázta magáról az egy év alatt reá szállt port és kilép az elavult izlést jelentő deszkákra. A Nemzeti Színház, hála istennek, már régen lerázta magáról a konvenzió bélyegét, a Vigszínházban is csak fennállásának első éveiben kísérte a „Molnár és gyermeke”. Ma pedig csupán azok a színházak türik meg, amelyek bármennyire hirdetik is magas művészi rendeltetésüket, könnyen megalkuszhatnak a karzati kasszasiker kedvéért a jó izlés rovására is. E napokban négy fővárosi színházban adják a „Molnár és gyermeke”. Még pedig a legtöbbször a Városligeti Színházban: pénteken délután és este, szombaton pedig este. A Király- és Népszínházban holnap, pénteken, mind a két előadás, végre a Magyar Színházban vasárnap délután.

(*) Intim-színház. Gyöngyi Izsó, a népszerű kómikus ma vendégszerepel a Sándor-téri délutáni színházban. Ezenkívül színrekerül: Szépp. Galathia, Suppé remek zenéjű operettje és Gyöngyösvizky Emil bohózata: A kékvérűek. Vasárnap délután Veres Sándor vendégszerepel.

(*) Roda-Roda felolvasása. Roda-Roda, a Simplicissimus szellemes humoristája e hó 14-én, csütörtökön este felolvasást tart a Royal nagytermében.

(*) Hangversenyek. A jövő szerdán tartandó első filharmóniai hangverseny zenekari számai: Beethoven rég nem adott II-ik szimfóniája (D-dur), Grieg I. számú „Teer Gynt” szvitje és Goldmark „Zrinyi” nyitánya először az új befejezéssel. Nagy érdeklődéssel várják az ifjú zongoraművészek, Lengyel Ernőnek szereplését, ki Liszt esz-dur zongoraversenyét fogja játszani. Ezen hangversenyre már csak igen kevés olcsóbb jegy kapható Méry Bélánál (VI. Andrassy-ut 12.)

A Grünfeld-Bürger-társaság első hangversenye vasárnap, november 3-án délután 4 1/2 óra-kor lesz a Royal termében Medek Annie énekesnő és Frank Gizella zongoraművésznő közreműködésével. Müsora: 1. Grieg vonós-négyes 27. mü; 2. a) Schubert „Trockene Blumen”, b) Holmes „l'heure du pourpre”, éneklő Medek A., kíséri Roubal Vilmos; 3. Strauss Rik. zongoranégyes (először); 4. a) Kern, b) Mihalovich, dalok. A hirtelen megbetegedett Berkovits helyett Herzl Miksa tanár vállalta el a mélyhegedűt.

Elite-hangverseny. A november 8-án a fővárosi Vigadó összes termeiben tartandó elite-hangverseny óriási érdeklődést kelt a közönséget. Hisz eddig nem volt eset rá, hogy egy estén három ilyen kiváló művész lépett volna fel, mint Rosenthal, Bertram és Playfair. A jegyeket lázasan kapkodják el Rózsavölgyi zeneműkereskedésében. Számos jegyrendelés történt a vidékről is. Ezen hangverseny igazán az idei szezon clou-ja lesz és meg fog jelenni ott a pesti közönség színe-jáva

(*) Képzőművészet. Charles J. Palmié gyűjteményes kiállítását állandóan és sürin látogatják. A rendkívül érdekes gyűjtemény különösen a műértő közönséget vonzza. A tárlat pénteken, mindenszentek ünnepén is, déli egy óráig, hétköznapokon pedig egész nap díftalanul tekinthető meg a „Könyves Kálmán” nagymező-utcai szalonjában.

(*) „Kéve” címmel Budapesten fiatal festőkől álló egyesület alakult. Az egyesület elnökévé Szablya Frischauf Ferenczet, az ügyvezetőség tagjaivá Benkhard Ágostot, Göröncsér Jánost és Lévy Róbertet választották meg.

(*) Horti Pál-kiállítás. Az ázsiai kutató-utjában oly tragikus véget ért Horti Pál festő és iparművészek hazaszállított művészeti hagyatékát az idei karácsonyi tárlattal egyidejűleg állítják ki az Üllői-uti Iparművészeti Muzeumban. A kiállítást az Iparművészeti Társulat részéről Gyöngyi Kálmán főtákar rendezi.

FŐVÁROS.

(*) Esküdtétel. A tegnap és ma megválasztott fővárosi tisztviselők, ma délelőtt tették le a hivatali esküt a tanács előtt. A megválasztottakhoz dr. Bárczy István polgármester intezett buzditó beszédet, figyelemztetve őket a főváros hatósága és a nagyközönség iránt való kötelességeikre. A polgármesternek és a tanácsnak, a tisztviselők nevében Heuffel Adolf középítési igazgató mondott köszönetet. Igaz, — úgy mond, — hogy szokatlan dolog, hogy egy régi tisztviselő tolmácsolja a tisztviselők halálját, azonban erre őt az az igazságos, méltányos és jóakaratu eljárás készíteti, amelylyel a polgármester és a tanács a mérnöki hivatal személyzetére nézve oly fontos és életbevágó szervezését életbeléptesse. A polgármester és a középítési igazgató beszédét a tisztviselők lelkes éljenzéssel fogadták.

(*) A fővárosi tisztviselők drágasági pótléka. A székesfővárosnak összes végleges és ideiglenes alkalmazottai végrehajtó-bizottságot küldöttek ki a drágasági pótlék engedélyezésének a kérése végett. A végrehajtó-bizottság, Mellly Béla tanácsos elnöklete mellett, elhatározta, hogy küldöttség fog tisztelegni november 5-én Bárczy István polgármesternek.

(*) A Szent István-kórház gyermekosztálya. A székesfőváros hatósága a Szent István-kórházban gyermekosztályul szolgáló pavillont rendeztetett be. Ez az első ilyen gyermek-betegosztály a pesti oldalon levő kórházaknál. Az új osztályt holnap — pénteken — nyitják meg és ezentul ott veszik föl a beteg gyermekeket és ezzel megszűnik a Rókus-kórházban ez az ambulancia. Dr. Müller Kálmán, a pesti oldalon levő kórházak igazgatója, a kórház vezetőjéül dr. Hajniss Géza egyetemi magántanárt hozta javaslatba, akinek a tanács a megbízást kiadta.

Nyílt-tér.

E rovatban közzététel nem vállal felelősséget a szerkesztésért.

Dr. Kálmán Elemér

gyógyász

irodáját VIII. ker., József-utca 15. szám alól
1907. november elején

VI. Teréz-körút 5. sz.
alá helyezte át.

Uj! Folyékony Uj!

Vas-somatose

(Somatose vasval, szerves kapcsolatban)

főleg sápkórasoknak orvosilag ajánlva.

Ritűnő étvágyjavító és idegerősítő.

Kapható gyógyszerárakban és droguerárakban.

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE
a legjobb tejcsokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENC-UTCA 17.

SPORT.

Budapesti igelevények.

— Hétdik nap. —

A pesti őszi igelevény-meeting mai utolsó napjának főszáma az 5000 koronával dotált Nemzeti-díj volt, melyet Hansi C. nyert meg Liselotte és Puzsi-lánya előtt. Hansi C. az első futamban is győzött és így tegnap két győzelmet is aratott. A meglepetések különben egymást érték, Hansi C. győzelmére a Nemzeti-díjban 13-szoros, a Vigasz-handicapban pedig Humbert győzelmére több mint 50-szeres oszálék került kifizetésre.

Részletes eredmény a következő:

I. Pániezi díj. Díj 2500 korona. Táv 2600 méter. 1. Kohlert V. Hansi C. (Wöss), 2. Braun I. Hermann B. 3. Papagini C. Manilla Sprinter. Futottak még: Jansen, Abonnet, Charlotta, Charley, Norma, Deficit. — Tot.: 10 : 40, 20 : 31, 29, 38.

II. Háromévesek handicapja. Díj 1700 korona. Táv 2200 méter. 1. Körmenyi ménes Elemér (Ryerson), 2. Winans W. Hugó, 3. Pusztaberényi ménes Peare Simmons. Futottak még: Gyöngyöm II, Marienküferl I, Drache, Serenissimus, Erstling, Danusia, Grete N. — Tot.: 10 : 162, 20 : 74, 56, 35.

III. Nemzeti díj. Díj 5000 korona. Táv 2600 méter. 1. Kohlert V. Hansi C. (Wöss), 2. Morgenstern és Ruzicka Liselotte, 3. Vencsellői ménes Puzsi-lánya. Futottak még: Pompás, Brigadier, Carrie Simmons, Top Boy. — Tot.: 10 : 135, 20 : 57, 38, 37.

IV. Vigasz handicap. Díj 1700 korona. Táv 2600 méter. 1. Kuplinger H. Humbert (Obersperger), 2. Quidenus T. Antonio H. 3. Hermann R. Robert. Futottak még: Csángó, Adi, Bravo, Atlas, Fondor, Woodcock, Coralle, Paris, Gyömbér II, Adam T, Tutti-Frutti, Admiral, Borrowman. — Tot.: 10 : 508, 20 : 125, 75, 100.

V. Őszi handicap. Díj 2500 korona. Táv 2500 m. 1. Wankó L. Patriot (Ede), 2. Morgenstern és Ruzicka Lord Simon, 3. Morgenstern és Ruzicka Liselotte. Futottak még: Bandit, Sonntagskind, Maxi, Norma, Nani, Puzsi-lánya, Levante, Achilles H. — Tot.: 10 : 37, 20 : 38, 98, 78.

VI. Négyesfogatu urkoesisverseny. Díj 4000 korona. Táv 10.000 méter. 1. Mr. Black Mary Simmons—Csángó—Lucy—Sürgös N (Ypsilanti), 2. báró Sennyei II Kikirit—Estrella—Biztos—Czimer O, 3. Mr. Black Belle Bird—Lator—Vesztes—Fényes. Futottak még: Semper avanti—Elsa—Pálma—Fruska. — Tot.: 10 : 23, 20 : 27, 24

Bécsi versenyek.

— Kilencedik nap. —

Az októberi meeting mai utolsó napjának főszáma a 10.000 koronával dotált 2000 méter távolságú Tokió-verseny volt, mely Come in time távolmaradása következtében Gavotte révén a Dreher-istálló zsákmánya lett Kukuruz előtt, míg a harmadik helyre Bandi érkezett. A Dreher-istállónak jó napja volt, mert Gavotten kívül még két lova, Braganca és Nigger is nyertek és így Carslake három szép győzelmet aratott.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók gátverseny-handicapja. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Mautner V. 56 pm. Curry 66½ kg. Dillon. 2. Brachfeld L. 36 pk. Gardenia 56½ kg. Lawton. 3. Egyedi L. 36 spher Pallas 60 kg. (Csompora). Tot. 10:23, 20:28, 50.

II. Nyereiten létévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1300 méter. 1. Dreher A. pk. Braganza 54½ kg. (Carslake). 2. Mr. Metcalf J. pm. Joseph 56 kg. (Janek). 3. Br. Herzog M. pm. Rodostó 52½ kg. (Hollinger). Tot. 10:49, 20:32, 24.

III. Handicap. Díj 2000 korona. Táv 1300 méter. 1. Junker J. urhölgy 56 sher Loredan 57½ kg. (Krouzil). 2. Mautner V. 66 sher. Ismerős 51 kg. (Birkeruth). 3. Egyedi A. 46 sm. Isobar 57½ kg. (Janek). Tot. 10:130, 20:46, 29, 33.

IV. Tokió-verseny. Díj 8000 korona. Táv 2000 méter. 1. Dreher A. 46 sk. Gavotte 55½ kg. (Carslake). 2. Egyedi L. 56 pm. Kukuruz 59 kg. (Miles). 3.

Festelich P. 36 sm. Bandi 53 kg. (Aylin). Tot. 10:48, 20:37, 31, 47.

V. Eladó-verseny. Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Gróf Batthyány E. 46 pher Martyr 55½ kg. (Janek). 2. Vivian F. 36 sk. Honeyball 51½ kg. (Peschka). 3. Mautner V. 36 siph. Chose á guerre 49½ kg. (Birkeruth). Tot. 10:17, 20:26, 39.

VI. Háromévesek akadályversenye. Díj 4000 korona. Táv 3200 méter. 1. Liptay B. pm. Sípista 64 kg. (Fejes). 2. Mautner V. pk. Mataswitha 68 kg. (Dillon). 3. Mattausch H. sk. Origineli 71 kg. (Slinn). Tot. 10:83, 20:53, 28.

VII. Beaten-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dreher A. 26 stpm. Nigger 55½ kg. (Carslake). 2. Egyedi L. sk. Julietta 52 kg. (Miles). 3. Novotny L. pk. Validol 50 kg. (Vivian). Tot. 10:57, 20:49, 58, 94.

() Galamblovó-verseny a Margitszigeten. Az Országos Magyar Galamblovó-Egylet őszi meetingjének utolsó napja zajlott le ma délután. Az érdeklődés ez alkalommal is óriási volt és a verseny lefolyása mindvégig gyors és fordulatos. A Záró-handicapban Döry Jenő lett az első, a második és a harmadik díjon ifj. gróf Waldeck Frigyes és Gáspárdy Béla osztoztak. Az első két versenyben Libits Adolf, gróf Waldeck Frigyes, a másodikban Döry Jenő Juhász Alberttel, a harmadikban Döry Jenő Libits Adolfal osztozott az elsősegen. A negyedik tétversenyt Gáspárdy Béla nyerte meg. Az aláírási díj győztese Libits Adolf és Gáspárdy Béla lettek. — A mai versennyel véget ért az Egyesület őszi meetingje, azonban néhány nap múlva, már a jövő héten újabb versenyciklust kezdenek, melynek programját most dolgozzák ki.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Hlinka András köröztetése. A rózsahegyű ügyészség visszavonta a Hlinkának adott távozási engedélyt, miután valószínűnek látszik, hogy ezt arra akarja felhasználni, hogy az államfogház elől megszökjék. Ha Hlinka nem jelentkezik, köröztetését elrendelik.

§ A bepanaszolt szinigazgató. Balla Kálmán, jelenleg pozsonyi szinigazgató, még 1905. évi május 20-án a Szinészek Lapjában figyelmeztetést tett közre, amelyben óva int a szinigazgató társait Hirschler Adolf diszletmestertől, aki társulatától előleg felvétele után megszökött. Hirschler e közlemény miatt nyomtatvány útján elkövetett rágalmazásért panaszolta be a szinigazgatót, aki a tárgyaláson behizonyította vádjait, miért is a budapesti kir. törvényszék felmentette Ballát a vád alól. A panaszos felebbezése folytán a kir. tábla Frenreisz István elnökle alatt ma tárgyalta ez ügyet s dr. Faludy Jenő ügyvéd védelme után végkép felmentette a szinigazgatót, kimondván egyúttal, hogy Balla Kálmán jogos magán- és közérdek megóvása szempontjából írt el.

§ Játék a revolverrel. Bittner János fővárosi hentesmester két alkalmazottja, Elbl János hentessegéd és Arangyelovits Strazimir jó barátságban éltek egymással. A múlt év szeptember 30-án Elbl egy revolvert mutogatott barátjának. Mutogatás közben a revolver elsült s a golyó Arangyelovits balhalántékába fúródva, ezt megölte. Gondatlanságból okozott emberölés vétségéért került ma Elbl — aki időközben katonai szolgálatfűtelre vonult be — a büntető bíróság elé. A tárgyaláson a vádlott elmondta, hogy az nap a Gellérthegyre akart kirándulni, azért vette magához a fegyvert, amelyet meg akart mutatni barátjának. Arról, hogy a fegyver töltve volt, nem tudott s nem állott szándékában Arangyelovicsot megölni. A bíróság dr. Tóth ügyész vád- és dr. Erős Samu védelme után Elbl Jánost a vádbeli eseményért 3 havi fogságra ítélte. Az ítélet jogerős.

§ Provizió-ügy. Százezer korona értékű erdeit ajarta tavaly eladni dr. Bleyer Vilmos budapesti ügyvéd és ezáltal megbizta Walder Dávid erdő-ügynököt, hogy szerezzen neki vevőt. Walder a megbízásnak eleget is tett, liferált az ügyvédnek néhány vevőt de az eladás akkor nem sikerült. Néhány héttel utóbb az ügynök megtudta, hogy dr. Bleyer mégis tulajdon az erdeim, a vevő fél pedig egyike volt azoknak, akiket ő halott fél annak idején, az üzletkötésnél azonban róla egészen megfeledkeztek. Fogta tehát magát és egy rövid, de velős levélben tudtára adta az ügyvédnek, hogy ha nyomban nem fizeti ki a provizióját, ott, ahol éri, fel fogja pófozni. E levél miatt az ügyvéd zsarolásért följelentette az ügynököt, akit aztán a törvényszék zsarolás kísérletének vétségéért 40 korona pénzbüntetésre ítélte. A budapesti kir. ítélőtábla a pénzbüntetést ma 10 koronára szállította le azzal a megokolással, hogy a vádlott jogos felláborodásában írta az inkriminált levelet.

KÖZGAZDASÁG.

A szesz kérdés.

Budapest, október 31.

A képviselőházban jövő szerdán a szesz-kérdésben interpellációt intéznek Wekerléhez, mert mindazoknak a megnyugtató szavaknak dacára, amelyeket a mezőgazdasági szesztermelőkhöz a múlt héten intézett, még mindig nagy körökben az aggodalom, hogy a hatalmas ipari szeszgyárosok befolyása erősebb, mint a kormány szándéka, főleg miután ezt a szándékot Wekerle csak nagy általánosságban jelentette ki, anélkül, hogy egyúttal kötelező ígéretet is tett volna.

De van egyéb ok is az aggodalomra.

Azokban a tudósításokban, amelyeket a lapok a képviselőház közgazdasági bizottságának hétfői üléséről közöltek, szerényen huzódott meg Wekerlének az a nagyfontosságú kijelentése, hogy nem gondol a fogyasztási adók felemelésére, hanem csakis a szeszadó az, amit újra akar rendezni. Hogy ez a rendezés miben fog állani, azt Wekerle nem mondta meg, — legalább a hivatalos tudósításban nincs szó róla, — mégis köztudomásu, hogy emelni fogja a szeszadót.

Ebből pedig azt látjuk, hogy tavaly óta nagyot fordult a világ. Tavaly szeptember végén, mikor a költségvetési vitában elhangzott nyilatkozatokból kiindulva a lapok először kezdték feszegetni a szeszadó felemelésének tervét, a M. T. I. egy hivatalos kommunikét tett közzé arról, hogy a kormány nem gondol a szeszadó felemelésére, hanem mindössze arra törekszik, hogy az egész szeszkontingenst a mezőgazdasági szeszgyáraknak engedje át, miáltal az állam megtakarítaná azt a milliókra menő bonifikációt, amit a mezőgazdasági szeszgyárak azért kapnak, hogy az olcsóbban termelő ipari szeszgyárakkal szemben a versenyt felvehessék.

Ami az ipari szeszgyárak kontingensének a mezőgazdasági szeszgyárak részére való átengedését illeti, azt Wekerle most is hangoztatta, mikor a múlt héten a mezőgazdasági szesztermelők nála jártak, de a bonifikáció teljes megszüntetéséről egyelőre nincs szó, s a szeszadó felemelése is körülbelül bevégzett tény.

Mezőgazdasági állam vagyunk, sőt az új kiegyezési javaslatok értelmében még hosszú ideig mezőgazdasági állam maradunk is. Az országnak tehát életfeltétele, hogy a mezőgazdaság minél produktívabb legyen. Ennek pedig leghathatósabb elősegítője az, ha a mezőgazdasági szeszgyártást előmozdítjuk. Wekerle a költségvetésről mondott expositójában kikelt a protekcionista termelés ellen s ebben mindenestre igaza is volt. Az országnak évente sok millió koronáiba kerülnek azok a bonifikációk, amelyeket a mezőgazdasági szeszgyáraknak adunk. Ez olyan ajándék, amelyet az ország nem bír meg s amelyet, ha lehet, egészen, de legalább is részben meg kell takarítani, mert ez a rengeteg összeg állami adóképen szedik be, ily szempontból tehát nem is kifogástalan. A megoldást más uton kell keresnünk.

Keresnünk kell a módot, hogy a mai bonifikáció, amely nyolcz korona hektoliterenkint, részben megszünjön s ezért még a tervbe vett négykoronás bonifikációt sem tarthatjuk teljes megoldásnak. A mezőgazdasági szeszgyártás országos érdek; azt tehát jövedelmezővé és versenyképessé kell tenni anélkül, hogy ily rengeteg összegre rugó bonifikációra tovább is szükség volna, ami milliókra menő közvetlen megtakarítást jelentene az állampénztár számára. Annál is inkább kell valami komoly lépést tenni a mezőgazdasági szeszgyártás érdekében, mert hisz két körülmény kétségtelen. Az egyik az, hogy a szeszadó legalább husz koronával felemelítetik, a másik pedig az, hogy a bonifikáció nyolcz koronáról leszállítatik négyre. Így tehát bármilyen megnyugtatók akarunk is lenni Wekerlének a mezőgazdasági szeszgyárosokhoz intézett szavai, eddig csakis azok a rendszabályok ismeretese, amelyek a mezőgazdasági szeszgyárosok helyzetét nehezebbé teszik. Ezzel nem akarjuk azt mondani, hogy Wekerle nem gondol olyat

rendsabályokra is, amelyek mindezt ellensúlyozzák. De hogy mire gondol, s hogy főleg komoly szándéka-e az ipari szeszkontingens „kiszajátítása”, azt nem tudjuk.

Eddig a leghelytelenebb politikát követték a régebbi kormányok a mezőgazdasági szesztermeléssel szemben.

Azt lehet mondani, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak fennállását csakis a nyolc koronás bonifikáció tette lehetővé, mert a kormány nem számolt azzal a körülménnyel, hogy a magyarországi burgonyatermelés a szeszgyártás szempontjából nem kedvező. Könnyű kimutatni, hogy a kormányok vagy véletlenül, vagy készakarattal, de tényleg legtöbbször azokon a vidékeken engedélyezték a mezőgazdasági szeszgyárakat, hol a mostoha burgonyatermelési viszonyok miatt a mezőgazdák még a kontingensüket sem tudták kitermelni, ahol tehát a mezőgazdasági szeszgyártás jövedelmező nemcsak nem volt, hanem nem is lehetett.

A mezőgazdasági szeszgyártás komoly kríziséről lehet tehát beszélni mindaddig, míg a kormány az egyedüli helyes lépésre nem szánja el magát, tudniillik arra, hogy az ipari szeszgyárak kontingensét successivo bevonja, s a kontingenst teljesen a mezőgazdákra engedi át.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a szeszbarók ez ellen tiltakozni fognak, de az nem tántoríthat meg senkit. Itt nem depossideálásról van szó, s nem „szertett jogok” elkobzásáról, mint ők fel akarják a dolgot tüntetni. Itt egyszerűen csak arról van szó, hogy a nagy ipari szeszgyárak olyan jogokat és előnyöket élveznek, amely őket a mai terjedelemben meg nem illeti, s a melynek megvonása országos érdek. Az országgyűlés akkor, mikor az ipari szeszgyáraknak a kontingenst megadta, nem akart és nem is adott nekik visszavonhatatlan tulajdont, ami különben a javaslat indokolásából is, a parlament tárgyalás aktáiból is kitűnik. Egyszerű kedvezmény volt ez, mely bármikor visszavonható, s a mely törvényben meghatározott időben önként megszűnik, s további tartama csakis a kedvezmény újabb megadásától függ. Arról nem lehet szó, hogy a kontingensük „kiszajátítását”, mert a kontingens mint mondtuk, nem a tulajdonuk volt, hanem az csakis időleges, fix időre szóló, s annak lejártával önmagától megszűnő, de azonkívül is bármikor visszavonható kedvezmény volt.

Egyáltalán nem szabad tehát felülni annak, hogy ők legrosszabb esetben is „kiszajátításról” álmodoznak. Az államnak kötelessége, hogy azt a kontingenst, amelyet edig élveztek, s melynek alapján az adófizetők filléreiből milliókat nyertek, minden kiszajátítási eljárás, tehát az adózó polgároknak nehezédő újabb és jogosulatlan teher nélkül, successivo megvonja tőlük és a kontingenst a mezőgazdák közt ossza föl, mert ez elsőrangú fontosságú állami érdek, s ez az egyetlen, ami a mai körülmények közt a mezőgazdaságot a válságtól megmenhetheti.

Az Angol Bank fölemelte a kamatlábát. A tengerentúli válság következményeképp hasonló indokból, mint röviddel ezelőtt a Német birodalmi banknál, Londonban is bekövetkezett a rátaemelése. Ez a kamatlábemelése napokkal ezelőtt előre vetette árnyékát s a City körében már tegnap biztosra vették annak megtörténését. Ma — amint Londonból jelentik — az angol bank 4% -ra emelte a hivatalos rátát. Az utóbbi napokban óriási összegeket kitévő aranyat vontak el a londoni piacról az amerikai pénzügyi segélyezésére, így az angol bankot is az aranyelvonás megakadályozása készítette a kamatlábemelésre. Alig néhány nap alatt tehát Európa két nagy jegybankja, a német birodalmi bank és az angol bank emelte a kamatlábát egy teljes százalékkal, más módon nem tudtak védekezni az arany kiözönlése ellen, amelyet amerikai számlára vittek Európából. A kamatlábemelés híre azonban nem keltett meglepetést a piacokon, mert a német kamatlábemelése után mindenütt bizonyossá vették, hogy az angol bank sem tarthatja fenn viszonylag alacsony rátáját. A nemzetközi piac helyzetére vonatkozólag még a következőket jelentik lapunknak Párisból. A Banque de France három millió font sterlinget kölcsönzött aranyban három hónapra három százalékos kamattal ellenében. Ennek az intervenciónak a célja, hogy az Amerikába kiszivárgó arany így lehetőleg pótolás-
sék. Berlinből pedig azt írják nekünk, hogy Hollandia felé állandóan szivárog ki arany, míg Anglia felé

nem észlelhető aranyexport, bár az angol váltóárfolyam túlhaladta az aranyponthoz és így lehetővé teszi az oda irányuló aranykivitel. A londoni rátaemelése a tőzsdékre nem volt különösebb hatással, mert ezzel az eshetőséggel már napokkal előbb tisztában voltak a börzéken.

Fizetéseketelenségek. A bécs hitelezői védegyelt a következő fizetéseketelenségeket közli: Ruschil R. kereskedő Temesvár, Bröder Ferencz kereskedő Dees, Zimony mellett.

Burkolt hitelmegegyeztetés a jegybanknál. Mai számunkban e cím alatt hosszabb cikk keretében vázoltuk az Osztrák-Magyar Banknak azt a röviddel ezelőtt gyakorlatba vett eljárását, hogy a bank burkolt formában, kerülő uton a hiteleket csökkentette. E híriünk pénzügyi körökben feltűnt az az újabb tapasztalt körülményt, hogy kevesebbet vehettek igénybe a banknál, mint ezideig. Az érdekelteket kellemetlenül érintette, hogy a jegybank egy évtizedes gyakorlattal szakított, eltörölve a cikkünkben ismertetett két heti spáciumot az impegonál. Súlyosan latba esik ez különösen most, az ultimo alkalmával, amint azt már mai számunkban is kifejtettük és az üzletvilág a legnagyobb csodálkozással tapasztalta, hogy ilyesmi egyáltalában megeshetett.

A balesetügyi kiállítás kiüntetése. A nemzetközi balesetügyi, iparegészségügyi és munkásjóléti kiállítás bíráló-bizottsága a múlt héten befejezte munkálatait és jóváhagyta a zsüri-osztályok javaslatait. A díjkiosztás igen szép eredményre végződött. A bíráló-bizottságnak rendelkezésére álló díjak a következők voltak: nagy díszoklevél (Grand Prix), 25 állami aranyérem, 50 állami ezüstérem, 75 állami bronzérem, 10 iparegysületi ezüst, 15 orsz. iparegysületi bronzérem, továbbá elismerő és közreműködői oklevelek. A bíráló-bizottság 82 hazai, 28 osztrák, 88 németországi és 26 egyéb külföldi kiállítót díjazott. A díjak minősége szerint a bizottság kiosztott 40 nagy díszoklevelet, 25 állami aranyéremet, 50 állami ezüstéremet, 38 állami bronzéremet, 10 iparegysületi ezüstéremet, 9 iparegysületi bronzéremet, 32 elismerő oklevelet és 11 közreműködői oklevelet. 142 külföldi kiállítóval szemben 82 hazai kiállító nyert díjat.

A szövetségi szindikátus működése. Több ízben foglalkoztunk már azzal a huzavonával, mely a szövetségek ugynevezett segítőakcióját jellemzi. A revízió, a cenzúra, mind olyan terjedőssé vált, hogy határozottan ártalmára van az ügynek. Már maga ez is visszás helyzet, tarthatalan állapotnak kell azonban jellemeznünk azt, hogy eddig alig néhány intézet részült abban a különös kegyben, hogy kölcsönt kaphasson. Benyújtott ugyan nagyszámu szövetséget, kölcsönt azonban — mint hírlik — mindössze négynek folyósítottak. Már pedig ez teljesen illuzóriussá, sőt feleslegessé teszi az egész szindikátust, mert felszámolni utóvégre egyedül is tudnak a szövetségek. Lehetetlennek tartjuk, hogy ne akadna több tisztességes szövetséget Budapesten, amelynek segítése megfelelne a szindikátus intenczióinak. Így tényleg arra kell magyarázni az egész segítőakciót, hogy ott csak a protekciósoknak jut hitel, amit éppenséggel nem vártunk a szindikátustól. — Itt említjük még, hogy a szindikátus — amint értesülünk — holnap ülést tart.

A Hazai Bank kötvényei katonai házassági biztosítókra alkalmas papírok. A Hazai Bank Részvénytársaság 4% -os kamatozó kötvényeit — mint értesülünk — a magyar királyi honvédelmi minisztérium 108.889/15. számú rendeletével és a cs. és kir. közös hadügyminisztérium 5918/4H. számú rendeletével a katonai házassági biztosítók letévéseére alkalmas papírok jegyzékébe felvették.

Igazgatósági és felügyelő bizottsági választások egy részvénytársaságnál. Az Első Magyar Részvénytársaság jövő hó 16-án tartja rendes közgyűlését, melyen az ezidei mérleg előterjesztésre kerül. Ugyanennek a közgyűlésnek a napirendjén szerepel három igazgatósági tag és négy felügyelő-bizottsági tag választása, kiknek mandátuma lejár. Ezekre az állásokra — amint értesülünk — a lemondó tagokat fogják újból megválasztani.

Az Iparegysület és a szénkérdés. Megirtuk, hogy az Országos Iparegysület a szénkérdés tárgyában felterjesztést intézett Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterhez. A felterjesztésre a kereskedelemügyi miniszter válaszolt s értesítette az Országos Iparegysületet, hogy a pénzügyminiszterrel tárgyalásokat folytatott az iránt, hogy a bányakapitányságok kerületüknek széntermelését időnként mutassák ki. Az egyesület kérte azt is, hogy az országos központi statisztikai hivatal mutassa ki az országba érkező és az innen kivitt szénmennyiségeket. Ezt a javaslatot a kereskedelemügyi miniszter nem fogad-

hatta el, azért, mert az adatgyűjtés ebben az irányban rendkívül nehézségekkel jár. Az Iparegysület végrehajtó bizottságának határozatából felszólítást intézett és hivatalos lapjában állandóan felszólítást közöl tagjaihoz, hogy amennyiben üzemi szénhiány miatt fennakadást szenvedett, ezt azonnal jelentse be. E felszólításnak már eddig is van eredménye, amennyiben több vidéki gyár jelentést tett arról, hogy kénytelen volt beszüntetni az üzemet.

A cukorárak leszállítása. A magyar cukorgyárak ma megkezdték a cukor eladását november hóra és tekintettel a nyerscukor-piacz eszkendő irányzatára, az árakat métermázsánként egy koronával leszállították. Az egyesült osztrák cukorgyárak — mint Bécsből jelentik — ugyancsak egy koronával szállították le a cukor árát métermázsánként és az árak ennél fogva ma a következők: 70 korona ab gyár, 70.50 korona ab Prága és 71 korona ab Bécs, bázis elsőrendű finomítvány, a szokásos rabatt betudásával. A gyárak egyben november hóra a kontingens 6%-át szabaddá tették. A cukor-piacz helyzetére vonatkozólag még a következőket jelentik nekünk Fiuméből: A cukorárak alakulása Ausztria-Magyarországban, valamint Amerikában csak ritkán teszi lehetővé, hogy innen Amerikába cukrot exportáljanak. Az utóbbi napokban azonban ab Fiume nagyobb tételt kötöttek amerikai számlára. Az amerikai cukorkivitel szempontjából természetesen csak azok a gyárak jöhetnek tekintetbe, melyek az adriai kikötőkhöz közel fekszenek.

Palackk-artel. Már régebben megirtuk, hogy a magyar és az osztrák palack-üvegyárosok tárgyalásokat folytatnak kartel-alakítás céljából. A palackgyárosok — mint értesülünk — Bécsben gyűlést tartottak, melyen véglegesen megkötötték a kartelt. Együtt elhatározták, hogy az egyesült gyárosok közösen megvásárolnak egy palackfúvó-gép szabadalmat.

Drágább lett a kartonár. A magyar-osztrák kartongyárosok közös megállapodásra jutottak, amelynek eredményeképp elhatározták, hogy az 1908. évi tavaszi idényre eladási árakat az összes cikkekben egyöntetűen felemelik. Ez áremelkedések a múlt év októberi árakkal szemben a következők: a) a könnyebb minőségű karton mollino és köper cikkekben legalább 6 fillér, b) jobb minőségű kartonokban és egyéb cikkekben 7 fillér, c) 1/4 szélességű mollinokban 9 fillér, d) finom minőségű szatinokban 9 fillér. A gyárosok azt mondják, hogy ezekkel az áremelkedésekkel „csak egy lépést tettek előre”. Ennek folytán számolnunk kell azzal, hogy ugyanugy, mint a lefolyt évben, jövőre is okvetlen be fog állni a nyomott cikkek további áremelése.

A mohácsi hajó. A Dunagőzhajózási társaság közli, hogy a Budapest—Mohács között naponként közlekedő személyszállító hajó november 1-étől fogva a folyó hajózási évadban Mohácsról Budapestre déli 12 óra helyett délelőtt 10 órakor indul, minél fogva a hajó a közbeeső állomásokról is a menetrendben közzétett indulási idő helyett két órával korábban indul és két órával korábban érkezik Budapestre. Az indulási idő Budapestről és a közbeeső állomásokról lefelé Mohácsra az eddigi marad.

Az amerikai válság. Az amerikai üzleti viszonyok még mindig nem tértek rendes mederbe, bár a nagyfokú izgatottság lassankint élet vesztí. A kormány teles erejével arra törekszik, hogy az üzletvilágra bénítóan ható nagy pénzdrágaságot ellensúlyozza s kiemelendő az az intézkedés, hogy a jegy kibocsátó bankoknak lehetővé tegye a kibocsátási képesség fokozását, azonkívül Cortellyou tanácskoztott ebben az irányban a gazdasági körökkel. Pittsburgban még mindig zárva van a tőzsde, a Knickerbocker tröszt ügyeinek megvizsgálására kiküldött bizottság megnyugtató kijelentést tett — ezek a nap fontosabb eseményei. A helyzetre vonatkozó tudósítások ezek: Cortellyou kincstári államtitkár ma a gyapot-, cukor-, gabona-, fa- és egyéb nagy kereskedelmi ágak képviselőivel tanácskoztott áruik kereskedelmi forgalmának megkönnyítése céljából, hogy a súlyos amerikai pénzügyviszonyokon segítsen. Az értekezleten résztvett két ismert new-orleansi bankár is. — (Associated Press.) A pénzforgalmi főfelügyelő a pénzügyi államtitkár utasítására teljes erejéből azon törekszik, hogy a nemzeti bankok forgalmát, amely még nem érte el a törvényesen megengedett legmagasabb összeget, emelje. A főfelügyelő a pénz forgását más módon is igyekszik fokozni, különösen oly központokban, ahol ez különös előnyökkel járhat. Azt várják, hogy a történet intézkedések a forgalom nagyfokú emelkedését fogják eredményezni — A Kalifornia Safe Deposit and Trust társaság bezárta üzlethelyiségeit. A társaság közhírré teszi, hogy néhány napra meg kell szüntetnie fizetmenetét, miután nem tagja valamely Clea-

ringhousenak és ezért az utalványokat nem használhatja. A társaság egyike a legtekerősebb bankoknak. — (Associated Press.) A Knickerbocker tröszt-társaság ügyeinek megvizsgálására kiküldött bizottság kijelentette, hogy a társaság abban a helyzetben van, hogy betevőinek minden dollárt, amivel tartozik, kiizethessen. — (Associated Press.) A tőzsde ma még zárva marad. Ma runt intéztek Al Nationsbankra, amelynek üzlefelei főleg külföldi munkásokból kerülnek ki. Ezek betéteinek összege a banknál fél millió dollár. — A szövetségi bíróságot felkérték, hogy a South Baltimore Steelcare and Foundry társasághoz gondnokot rendeljen ki. A passzívák közel 1 millió dollárt tesznek ki. A társaság nagyértékű aktívák felett rendelkezik, amelyeket azonban ez idő szerint nem tud értékesíteni. — Indítványt tettek arra nézve, hogy a Frien Paper Co.-hoz törvényes gondnok rendeltesse ki. A passzívák nagysága 1 millió dollár, az aktíváké 2 millió dollár, amelyeket azonban nem lehet pénzzé tenni.

4%-%os záloglevelek kisorsolása. Ma volt a Magyar Jeizálog Hiteibank 4%-%os (forint értékű) zálogleveleinek sorsolása. Ez alkalommal kihúztak: 15 darab 5000 frtos záloglevelet: 945 1248 1359 1830 2009 2527 2658 3033 3061 3223 3540 3947 4061 4460 4614 számokat; 55 darab 1000 frtos záloglevelet, 7 drb 500 forintosat és 21 darab 100 forintosat. E kisorsolt záloglevelek 1908. május 1-től kezdve teljes névértékben váltanak be: Budapest: a bank pénztáránál (V., Nádor-utca 7.) és a Magyar leszámítoló- és pénzváltó-banknál. Bécsben: az Union-Banknál. A fenti záloglevelek kamatozása 1908. május 1-én megszűnik.

A jutaárak emelése. Az egyesült magyar és osztrák jutagyárosok a nyersjuta-piacz szilárd irányzatára és az üzemi költségek emelkedésére való tekintettel — jelentik Bécsből — a jutaszövetek, valamint a jutaszakok árát átlag három százalékkal feleremelték.

A visszavándorlók telepítése. A Magyar Gazdaszövetség mozgalmat indított, amelynek célja az, hogy elősegítse az Amerikába kivándoroltak visszatérését s itthon való letelepedését. Ebben az akciójában a szövetséget leginkább az O. M. G. E. üzemi osztálya támogatja, amely nyilvántartja a bérbeadó és eladó birtokokat, melyeken a visszavándoroltak leginkább letelepíthetők. Az akció e része főleg a némi tőkével rendelkező visszatérőkre vonatkozik, akiket a Gazdaszövetség birtokbérleti szövetkezetekbe kíván tömöríteni. A Carpathiával visszaérkezett magyarokat a Magyar Gazdaszövetség képviselőjeként dr. Ybl Félix fogadta s részletes felvilágosítást nyújtott nekik a szövetség akciójáról, tanácsal, utbaigazítással látta el őket a letelepülésre vonatkozólag. A visszavándoroltak ezen első nagyobb csapatánál is kelendő sikere volt a Magyar Gazdaszövetség közbejárásának, úgy, hogy a visszavándorlást előre láthatólag sikerülni fog úgy irányítani, ahogy azt egyrészt a visszatérők, másrészt az ország mezőgazdaságának érdekei leginkább megkívánják.

Montenegró valutaviszonyai. Ismeretes, hogy Montenegrónak néhány év előtt még nem volt önálló pénzügyi rendszere, hanem a magyar és osztrák érméket használta. Csakis a tavalyi évben verettek 2, 10 és 20 filléres pénzdarabokat és ennek következtében megvonták a magyar és osztrák érméktől a forgalomképességet. Remélhető, hogy az illetékesek úgy nálunk, mint Ausztriában hasonló intézkedést alkalmaznak a montenegrói érmékre, melyekből különösen a Montenegróhoz közel fekvő vidékeken, főleg Cattaróban nagymennyiségű van forgalomban.

Záloglevelek sorsolása. A Magyar Földhitelintézet ma tartotta 4%-%os papírtékű zálogleveleinek nyilvános kisorsolását, amely alkalommal 4 drb 10000 frtos, 126 drb 1000 frtos és 322 drb 100 frtos záloglevelet 198.200 frt (396.400 K) értékben sorsoltak ki.

Nagyobb fizetéképtelenség. Egy huszonkét év óta fennálló cég vált ma fizetéképtelenné Budapesten. A Hatsek J. (Nagykorona-u. 4.) posztó-nyereskedő cég ugyanis inszolvenziát jelentett. A passzívák 352.084 koronára rúgnak, míg az aktívumok 302.000 koronát tesznek ki, ez utóbbiban azonban 80.000 koronányi kétes követelés is befoglalható.

Mintázó tanfolyam iparosoknak. A műipar mai fejlettségével alig tart lépést iparosaink művészeti kiképzése s akárhányszor hallhatjuk tervező művészeink ama panaszát, hogy alig találnak iparost, ki rajzaik után művészi kivitelű munkát készíthet. E bajon akar segíteni az Erzsébet Népakadémia azzal, hogy iparosok (ékszerészek, műlakatosok, műasztalosok stb. stb.) számára mintázó (szobrászati) tanfolyamot nyit, mely hat hónapi tart, november elején kezdődik s hetenként 2-2 kettős órán, mindenkor este 7 órától 9 óráig

fog megtartani. Valamennyi tanfolyamra naponként (vasárnap is) lehet beiratkozni este 6 és 9 óra között az Erzsébet Népakadémián, VIII., Német-utca 40. I. em. 9. sz. alatt.

A tokaji bor Németországban. A tokaji bor sokkal finomabb és drágább ital, semhogy a fogyasztó közönség mást elfogadhatna tokaji borul, mint ami Tokaj Hegyalján termelt és teljesen bírja azokat a kiváló tulajdonságokat, amelyeket csak ennek a borvidéknek talaja és szőlőfirtje adhat a bornak. A borkereskedők eljárása főleg a szomszédos Ausztriában és Németországban a tokaji jelzöt nem származási, de minőségi jelzőnek igyekezett értelmezni. Ennek fogva a német piacot elárastották szárított gyümölcs levéllel, besűrített musttal és egyébként csinált édesborokkal Medicinal Tokajer cím alatt. Ez a tág lelkiismeretű eljárás oda süllyesztette a tokaji bor hírnevét, hogy kényesebb igényű német ember nem is mert tokaji bort vásárolni. Mint illetékes helyről értesülünk, a Németországgal kötött vám- és kereskedelmi szerződés eltiltotta, hogy a német birodalomban más, mint Tokaj-Hegyalján termelt bor e név alatt hosszabb forgalomba. A szerződés rendelkezése értelmében a német birodalmi törvényszék egy konkrét esetről kifolyólag már gyakorlati érvényt is szerzett a megállapodásnak, mert egy berlini borkereskedőt, aki, bár állítólag Magyarországból, de nem a tokaji borvidékről származó édesbort tokaji gyógybor elnevezés alatt hozott forgalomba, elmarasztalt. Hasonló védőintézkedést foglal magában az új magyar-osztrák kiegyezés, és így lassanként hozzácsöklik majd a fogyasztó közönség, hogy tokaji elnevezés alatt igazán a tokaji borvidéken termelt bort keressen és kapjon.

Csőd. László és Sugár budapesti bejegyzett cég (üzlete V. ker., Váci-körút 74. szám), melynek társasági tagjai László Sándor és Sugár Tibor ügyvédi és bizományi ügylettulajdonosok ellen a budapesti váltótörvényszék csődöt nyitott. Csődbiztos dr. Szaffka Dénes kir. törvényszéki bír., tömeggondnok dr. Radó Lajos ügyvéd, tömeggondnok-helyettes dr. Kerekes Sándor ügyvéd. A követelések bejelentésére deczember 4., felszámolási tárgyalásra január 2., a csőd-választmány megválasztására január 4. tűzött ki határidőül.

Gazdatisztek gyűlése. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete Bujanovics Sándor udvari tanácsos elnöke alatt választmányi ülést tartott, amelyen Jeszenszky Pál ügyvezető igazgató előterjesztése alapján 20 új tagot vett fel a tagok sorába, kikkel az egyesület tagjainak száma közel 1200-ra emelkedett. Foglalkozott továbbá a választmány a számadásokkal s megállapította, hogy az egyesület tiszta vagyona meghaladja a 100.000 koronát. Megszavazott továbbá 800 korona segélyt és végül tudomásul vette, hogy az egyesület által tervezett gazdatisztek árvái és gyermekei nevelésére szolgáló internátusra újabban ismét 3000 korona adomány folyt be. Beható eszmecsere történt elő a földművelésügyi miniszternek Baranyamegye közigazgatási bizottságához intézett egy leirata, melyet könnyen arra lehetne magyarítani, hogy a 3000 koronánál több földadót fizető kötétt birtokok tulajdonosai az esetben, ha a birtokot apróbb gazdaságokra tagolva kezelik, okleveles gazdatiszt alkalmazására nincsenek kötelezve. A választmány feliratilag kéri a minisztert, hogy egyrészt a gazdatiszti cím használatának a jogát szabatosan határozza meg, másrészt a 3000 koronánál több adót fizető kötétt birtokok tulajdonosait a törvény értelmében okleveles gazdatisztek alkalmazására kötelezze.

Szoptató anyák

gyönyörködve látják, micsoda erőt és életörömet kölcsönöz nekik a SCOTT-féle Emulsió. Amellett hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá

Az Emulsió valóban a SCOTT-féle módszer védjegye — a halászt — a kizárólagosan készült.

erősítőleg hat az egészségre

és az egész szervezetre. De a mellett igen jótékony hatással van a szopós gyermekekre is, rózsás színt ad neki, erősíti, tehát kettős a szerető szülők öröme.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.
Kapható minden gyógyszerárban.

TŐZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

A tőzsde ma is üzletelen volt. Arra a kis esőre, ami az éjjel esett, az irányzat kezdetben lanya volt, de később megszilárdult. A készáru-piaczon nagyon kevés üzlet köttetett, egyrészt azért, mert a kínálat tartott volt, másrészt a malmok sem érdeklődtek nagyon az üzlet iránt, úgy, hogy mindössze 9000 mm. buza került forgalomba, eleinte olcsóbb, később azonban változatlan áruk mellett. Rozs lanya volt, a többi czikkek sem változtak. A határidő-piaczon a mai üzlet lanyhán és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban egyre jobb vételkedv mutatkozott, mivel a vidékről beérkezett jelentések szerint, sehol sem volt eső. Így aztán szilárdult az irányzat és lassan felélelőre fordult az árfolyamok.

Eladatott:

Buza. Pestvidéki: 100 mm. 78.8 kg. 24 korona, 300 mm. 78.5 kg. 24.20 korona, 100 mm. 78.5 kg. 23.90 korona, 100 mm. 77.3 kg. 23.90 korona, 100 mm. 77.3 kg. 23.90 korona, 200 mm. 78 kg. 23.80 korona, 500 mm. 78 kg. 23.20 korona, 1000 mm. 78.3 kg. 24.20 korona, 100 mm. 77 kg. 24 korona, 100 mm. 77 kg. 24.20 korona, 150 mm. 77 kg. 24 korona.
Tiszavidéki: 100 mm. 80 kg. 24.50 korona, 6-buza, 100 mm. 80 kg. 24.60 korona, 6-buza, 100 mm. 70 kg. 24.55 korona, 6-buza, 100 mm. 78 kg. 24.70 korona, 200 mm. 78 kg. 24.30 korona, 100 mm. 78 kg. 24.30 korona, 100 m. 78 kg. 24.20 korona, 300 mm. 77 kg. 24.25 korona, 150 mm. 76.5 kg. 24 korona, 100 mm. 76 kg. 23.70 korona, 500 mm. 76.5 kg. 24.25 korona, 150 mm. 76 kg. 24 korona, 200 mm. 75.5 kg. 23.06 korona, 200 mm. 75.5 kg. 23.70 korona.
Fehérmegyei: 300 mm. 78 kg. 23.90 korona, 100 mm. 77.5 kg. 23.80 korona.
Bihari: 250 mm. 75.5 kg. 23.60 korona.
Felsőmagyarországi: 300 mm. 78.5 kg. 24.20 korona.
Makói: 1000 mm. 76.3 kg. 27.25 korona.
Rozs: 100 mm. 21.80 korona, kpf., par., 500 mm. 22 korona, kpf., par., decz., 500 mm. 21.80 korona kpf., par.
Zab: 500 mm. 16.70 korona, 100 mm. 16.30 korona
Uj tengeri: 100 mm. 12.30 korona, kpf., par., 100 mm. 12.40 korona, kpf., par.
Luczerna: 20 mm. 124 korona.
Az árak 100 kg.-kint koronákban értendőek.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. október 30-tól október 31-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	10741	695
Rozs	1775	—
Arpa	1985	304
Zab	408	4075
Tengeri	404	—
Liszt	122	20782
Korpa	400	2343

A határidő-piaczon köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. áprilisra 12.45, 12.44, 12.52, 12.57.
Rozs 1908. áprilisra 11.67, 11.75, 11.77.
Zab 1908. áprilisra 8.51.
Tengeri 1908. májusra 7.12, 7.13, 7.11, 7.15.

Déli 1 órákor zárulnak

Buza 1908. áprilisra — — — — — 12.56 — 12.57
Rozs 1908. áprilisra — — — — — 11.77 — 11.78
Zab 1908. áprilisra — — — — — 8.52 — 8.53
Tengeri 1908. májusra — — — — — 7.15 — 7.16

Délutáni forgalom.

Délután emelkedtek pár fillérral az árak.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza 12.58 — 12.59
áprilisi rozs 11.78 — 11.79
áprilisi zab 8.54 — 8.55
májusi tengeri 7.17 — 7.18

Értéktőzsde.

A tőzsde irányzatán ma már nem hagyott annyira nyomot a nemzetközi pénzpiacz helyzetének megitélése s az angol bank rátaemeléseiről szóló hír — mivel ez már jóelőre eszkomptálva volt — nyugodtan fogadták.

A mai előtőzsde tartózkodó irányzattal folyt le és az áringadozások esekélyek maradtak. A forgalom szűk keretben mozgott. A déli tőzsde magasabb ber-

lini jegyzésekre megszilárdult és az értékek árfolyamai 1-2 koronával emelkedtek, különösen jelzálogbank részvények 4 koronával magasabban zárultak. A forgalom helyenkint élénk volt. Az utótőzsdére jött meg a londoni kamatlábemelési híre, azonban ennek nem volt különösebb hatása.

Előtőzsde.

Előtőzsde tartózkodó.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 631.75-631.—
Magyar hitelrészvény 742.50-740.75. Déli vasút
Rimamurányi vasút 541.57-541.—
Közúti vaspálya 523.—. Hazai bank —. —.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde szilárdabb.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 632.25-632.75.
Magyar hitelrészvény 743.25-743.—. Osztrák magyar államvasút 651.75-652.75. Déli vasút —. —.
Rimamurányi vasút 543.—. Magyar leszámitolóbank 463.25-464.50. Jelzálogbank 420.—423.—.
Közúti vaspálya 523.—524.50. Városi villamos vasút 275.25-275.50. Magyar korona járadék 92.75-92.85.
Jelzálog-sorsjegy —. —. Hazai sorsjegy 100.—.
Konvertált —. —. Hazai bank —. —. Kereskedelmi részv. társ. 585.—585.50 Orosz járadék —. —. Belvárosi takarékpénztár 598.—. Erzsébetvárosi takarékpénztár —. —. Salgótarjáni kőszénbánya r.-l. —. —. Neuschloss-féle Nasiczki tannin-gyár 100.—.
Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy 7.40.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.—5.—. K, 8 napra 13.—15.—. K, november végére 25.—27.—. K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde irányzata tartott maradt.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 633.—. —.
Magyar hitelrészvény 743.50.—. —. Jelzálogbank —. —. Déli vasút —. —. Orosz járadék —. —.
Végül maradt: Osztrák hitelrészvény —. —. Magyar hitelrészvény —. —. Jelzálogbank —. —.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, október 31. (Az Egyetértés távirata.) A mai tőzsdén vásárlási kedv nem jelentkezett, a kínálat is rezervált volt és majdnem teljes fizetelenség mellett az árak változatlanok.

Jegyzetelt buza: új tiszavidék 12.60-13.10 korona, mosoni 11.90-12.30 korona, tótfelvidéki 11.90-12.45 korona, déli vasúti 11.95-12.25 korona, marchfeldi 11.80-12.10 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 11.60-11.80 korona, csepeli 11.55-11.75 kor., pestmegyei 11.55-11.85 kor., különféle magyar és osztrák 11.50-11.90 korona.

Arpa: morvaországi 9.40-10. kor., marchfeldi 9.—9.50 kor., bécsvidéki 8.90-9.50 kor., tótfelvidéki 8.25-9.90 kor., győri 8.30-9.25 kor., közép-dunai 7.75-8.50 kor., déli vasúti 8.10-9.75 kor., tiszavidéki 7.20-8.25 kor.

Magyar tengeri: 7.70-8.85 korona, új 6.85-7.25 korona, cinquantin 8.30-8.55 korona.

Magyar közepes zab: 8.30-8.55 korona, elsőrendű 8.50-8.80 kor., válogatott 8.75-9.—korona, selejtes 8.20-8.35 korona

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, okt. 31. Az amerikai piacokról jövvő jobb hírek és a Banque de France intervenciójának híre s ennek kapcsán a nemzetközi pénzügyi viszonyok kedvezőbb megítélése a mai előtőzsdére jó hatást gyakorolt, később azonban ismét rezervált hangulat uralkodott, úgy, hogy az előtőzsde végével ismét kedvetlen lett az irányzat. A déli tőzsde szilárdabb irányzattal nyílt meg, mert Berlinből a bányáértékek jelentékenyebb áremelkedéséről jött hír. A jelzáloghitelbank értékei 421 koronára emelkedtek. A zárlat, dacára a londoni rátaemelési hírenek, szilárd volt.

11 órákor zárulnak:

Osztrák hitel. 631.50, Magyar hitel. 742.—, Länderbank 411.50, Államvasút 650.75.—. —. —. Elbavölgyi vasút —. —. Déli vasút 146.25.—. —. —. Alpési bányatársulat 598.50, Rimamurányi 541.—, Májusi járadék 95.85, Magyar koronajár. 92.60, Orosz érték 86.40, Török sorsjegy 183.50, Német márka 117.35.

A déli tőzsde szilárd hangulattal nyílt meg. 1 órákor jegyezték:

Osztrák hitel 632.50, Magyar hitel 742.—, Länderbank 412.—, Unto-bank 531.—, Államvasút 651.75, Angol-bank —. —, Bankverein —. —, Déli vasút 147.50, Gőzhajó —. —, Alpési bányarészvény 599.—, Májusi járadék 95.85, Magyar

koronajáradék 92.60, Török sorsjegy 183.50 Német márka 117.35, Elbavölgyi vasút —. —, Rimamurányi —. —, Orosz járadék —. —, Keleti vasutak —. —, Skoda —. —, Magyar jelz. —. —, Kárpáti petroleum.

Bécs, október 31. (Osztrák értékek zárlata.)

4.2 százalékos papír-járadék 95.85, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.15, 1860-as sorsjegy 147.50, Osztrák hitelsorsjegy 439.—, Angol osztrák bankrészvény 291.50, Bécsi Bankverein 522.75, Osztrák-magyar bank 1774.—, Déli vasút 147.50, Dunagőzhajózási társaság 995.—, Dohány részvény 403.—, Cs. kir. arany (vert.) 1136, Német bankváltók 111.20, Osztrák Lloyd 410.—. 4.2 százal. ezüst járadék 95.70-75.—, Osztrák koronajáradék 95.95, 1864-es sorsjegy 253.—, Osztrák hitelintézeti részvény 529.50, Union-Bank 529.50, Osztrák Länderbank 412.10, Osztrák-magyar államvasút 651.60, Elbavölgyi vasút 419.75, Alpési részvény 599.—, 20 frankos 19.18, Londoni váltóár 240.75, Lipótkohó 398.—, Töröksorsjegy 189.25. Szilárd.

Bécs, október 31. (Magyar értékek zárlata.)

7 százalékos arany-járadék 109.80, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 140.—, Magyar hitelbank részvény 743.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 463.—, Rimamurányi 341.25, Magyar cukoripar —. —, Adria hajózási részvénytársaság —. —, Magyar koronajáradék 92.70, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.20, Magyar nyér.-k. sorsjegy 189.50, Kassa-Oderberg vasutársaság —. —, Magyar jelzálogbank 421.50, Magyar keresk. bank 32.70 kor.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, október 31. (Az Egyetértés távirata.) Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék 97.30, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.25, osztrák hitelrészvény 199.25, Déli vasút 28.25, orosz bankjegyek 216.25, 4 százalékos új orosz kölcsön —. —, Disconto Commandit 169.10, Dinamit-truszt 157.25, Harpeni 199.25, Unifikált török járadék 92.60, 4.2 százalékos ezüst-járadék 95.80, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.50, Magyar koronajáradék —. —, Osztrák-magyar államvasút 139.80, Bécsi váltóár 85.25, Olasz járadék —. —, Alt. villamosági Edison 195.25, Gelsenkircheni 192.75, Laurakohó 220.60. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) október 31. 4.2 százalékos papírjáradék —. —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.25, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.60, Osztrák hitelintézeti részvény 199.10, Osztrák-magyar államvasút 139.50, Északnyugati vasút —. —, Bustiehradi vasút —. —, Londoni váltóár 205.30, Bécsi Bankverein 131.70, Villamos részvény 385.80, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.40, Osztrák koronajáradék 95.80, Magyar koronajáradék 92.60, Osztrák-magyar bank 127.—, Déli vasút részvény 28.—, Elbavölgyi vasút —. —, Bécsi váltóár 851.83, Párisi váltóár 81.60, Union bankrészvény —. —, Alpési bányarészvény 284.—. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) október 31. 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.10, 1860. sorsjegy 148.—, Déli vasút 28.10, 4 százalékos Aranyjáradék 96.70, Osztrák hitelrészvény 198.70, Osztrák-magyar államvasút 139.—, Olasz járadék 101.70, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.25. Engedő.

London, október 31. Angol consol 82 1/2.

Páris, okt. 31. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.65, Osztr. aranyjáradék 95.60, Magyar aranyjáradék 93.60, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —. —, 4 százalékos Olasz járadék —. —, Déli vasút elsőbbségi kötv. 308.—, 5 százalékos marokkói járadék 510.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —. —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 87.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 92.65, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 504.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —. —, 4 százalékos spanyol járadék 91.60, 4 százalékos unifikált török jár. 91.90, Török sorsjegy 167.75, Török dohányrészvény 423.—, Osztrák földhitelintézet —. —, Osztr. Länderbank 445.—, Magyar jelzálogbank —. —, Banque de Paris 13.97, Banque Ottomane 690.—, Osztr. magyar államvasút —, Déli vasút 151.—, Meridional vasút 649.—, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 620.—, Rio Tinto 18.01, Sucrerie d'Egypte 34, Tula —, Thomson Houston —, Urikányi közszén Chartered 21.—, De Beers 446.50, East Rand 80.50, Jagersfontein 126.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 36.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.31, Váltó német piacokra (rövid) 122.43, Váltó Bécsre (rövid) 104.31, Váltó

Belgiumra (rövid) 1/4. — Olasz aranyváltó (rövid) 1/2. Váltó Svájcra (rövid) 21/32. Csek Londonra 251.65, Magánkamatláb 3 1/2. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapesti vágómarhavásár. (Braun József és fia jelentése az Egyetértés részére.) 1907. október 31-én. Vágómarhák: Felhajtás: 2612 darab, és pedig: 1741 darab magyar és tarka ökör, 424 darab magyar és tarka tehén, 174 darab bosnyák ökör, 32 darab bosnyák tehén, 155 darab magyar és tarka bika, 3 darab bosnyák bika, 83 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly, — bosnyák növedékmарha. Származási hely szerint: 2403 magyar marha, 209 bosnyák marha.

A husnak tartós gyenge kelendőse folytán az itteni mészárosok tartózkodtak a vásárlástól, idegen vevők pedig a még mindig fennálló kivitel korlátozás miatt csak csekély számban jelentek meg; ennélfogva az üzlet általában nagyon vontatott irányzat mellett nehézkes hangulatban folyt le. — Az egységi árak közép és alárendelt minőségeknél ismételtén 2-3 koronával csökkentek. — Körülbelül 300 darab eladatlanul maradt.

Következő árak jegyeztettek métermázsánként élőszuliban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 78.—
88.— koronáig, kivételesen —. —. koronáig, középminőségű 66.—76.— koronáig, silány minőségű 54.—60.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 80-92 koronáig, kivételesen — fill, középminőségű 68-78 koronáig, silány 56.—60.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű —. —. koronáig, középminőségű 60.—72.— koronáig, silány 50.—58.— koronáig. — Boszniai ökör, legjobb minőségű —. —. koronáig, középminőségű —. —. koronáig, silányabb minőségű —. —. koronáig, silány 50.—58.— koronáig. — Boszniai ökör, legjobb minőségű 70.—82.— koronáig, kivételesen —. —. koronáig, középminőségű 62.—66.— koronáig, silányabb minőségű 50.—56.— koronáig. Bika legjobb minőségű 74.—83.— koronáig, kivételesen —. —. koronáig, középminőségű 66.—72.— koronáig, silányabb minőség 52.—62.— koronáig. Bivaly legjobb minőségű —. —. koronáig, középminőségű 46.—50.— koronáig, silányabb minőségű 36.—42.— koronáig. Kicsontozni való marha —. —. koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű —. —. koronáig, középminőségű 58.—64.— koronáig, silányabb minőségű 48.—56.— koronáig. Növedékmарha —. —. koronáig. Mind 100 kilónként élőszuliban.

Birkavásár. (1907. október 28.) Felhajtott: 2609 darab birka. A vásár nagyon rossz volt. — Következő árak jegyeztettek: (levonás nélkül.) Hizott ürü nyirott kilónként, élőszuliban, legjobb minőségű 42-54. Középmínőségű —. —. Silány minőségű —. —. Anyabirka legjobb minőségű 38-42. Közép minőségű —. —. Silány minőségű —. —. Kiverési birkáért legjobb minőségű —. —. Középmínőségű —. —. silány minőségű —. —. Raczka legjobb minőségű —. —. Középmínőségű —. —. Silány minőségű —. —. Kosokért legjobb minőségű —. —. Középmínőségű —. —. Silány minőségű —. —.

Borjuvásár.

Budapest, október 31. (Hiv. tud.) A mai vásárra hajtottak 613 darab élő borjút. Az irányzat élénk volt, az árak azonban nem változtak. Fizettek elsőrendű élő borjuért 100-110 fillért, kivételesen 116 fillért. Középmínőségűért 88-98 fillért, harmadrendűért 60-80 fillért kilónkint.

Értékeskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, Október 31-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 126-128 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 128-129 fillér. Könnyt

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Naszalata valódi áldás gyomorbafo-
soknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi

Keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt telje-
sen rendbe hozza.
Kapható mindenütt
kis és nagy üvegekben.

(páronként 250 kgr-ig) 130-132 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) fillérig, könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) fillérig.

Sertésleltétel: 1907. évi október 29. napján volt észlelt 32900 drb., 1907 október hó 30-án felhajtott 135 darab, 1907 október 30. napján elszállított 347 darab, 1907 okt. 31. napjára maradt készletben 32688 drb. A hizott sertésleltet irányzata: változatlan.

Sortéskonsumvásár.

Budapest, okt. 31. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 101 darab sertés, 67 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 1469 darab sertés, 95 darab süldő, — darab malacz. Összesen 1570 darab sertés, 162 darab süldő — darab malacz. Eladatott 1106 darab sertés, 162 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 464 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsúlyban 106 — fillér, ételsúlylevonással 128-130 fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kg.-ig 101 — fillér, ételsúlylevonással 122-126 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül fillérig, ételsúlylevonással 127-136 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig korona, ételsúlylevonással 127-137 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, ételsúlylevonással 132-134 fillérig. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő 86-100 korona. Malacz — korona. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 31. —

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter Prokiewicz Emil szigorló állatorvost, az állatorvosi főiskola élettani tanszéke mellé, 2 év tartamára tanársegédet; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Soós Ignác szerélségi lakos, volt cz. csendőrszervezőt a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőse-

géhez és tanácsához ideiglenes minőségű szolgálva, Atádi Béla és Atádiné Móra Eugénia okleveles tanító, illetve tanítókat a teregovai állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, illetve tanítósnévé; a debreczeni itélőtábla elnöke Bihari Kálmán hajduszo-boszlói járáshírségi díttalan jogszakornokot segélydiás joggyakornokká és a nagykarolyi pénzügyigaz-gatóság Voisza Teofil nagybányai adóhivatali díttalan gyakornokot a szendrőváraljai adóhivatalhoz se-gélydiás gyakornokká nevezte ki.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Handels-mann Benjámin péczeli lakos a saját, valamint Re-gina, Imre és Andor nevű kiskorú gyermekei családi nevének Harkányira kért változtatását megengedte.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for dates (október 30, október 31) and locations (Duna, Horvát, Rába, Dráva, Sáva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborea, Úniz). It lists water levels in meters for various stations.

Feladás szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1907. október 31-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap sok helyütt volt csapadék, de a Nagy Alföldön, meg a Dunántúlon — Vas-megyét kivéve — ismét csak szóróványosan fordult elő néhány mm.-nyi, míg az északkeleti hegyes vidéken, meg a Tengerparton többnyire megha-ladt a 10 mm.-t. A hőmérséklet nem változott lényegesen; maximuma: Szegeden 22 C°, mini-muma: Arvaváralján 18 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhe idő várható elvételre esővel.

Weather forecast table with columns: Allomás, Levegő hőmérséklete, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérőskálák.

Table of commodity prices for various goods like flour (liszt), oil (olaj), and other items, listing prices in different units.

Table of exchange rates and financial data, including 'Allamadésságközlökök' and 'Záloglevelek'.

Table of stock market prices for various companies and financial instruments, including 'Bankok részvényei' and 'Takarékpénztárak'.

S Z I N H Á Z A K

Pénteken, 1907. november 1-én.

Nemzeti színház

Délután fél 3 óraker
Egy szegény Ifjú története
Színmű 5 felv. Irtá Femillet Ok-
év. Fordította Feleki és Hegedűs

III. Kir. Operaház

Pillangó kisasszony.
Tragikus dalmít 2 felvonásban
8 részben. Szövegét Long János
L. és Belasco Dávid nyomán

Este fél 8 óraker

Rabenstein Bersabé.

Romantikus színmű 4 felvonás-
ban. Irtá Wilgenbruch Ernő.
Fordította Vértési Jenő.

Kezdeté 7 óraker.

Népszínház-Vígopera

Délután 3 óraker
A molnár és gyermeke.
Népies dráma 5 felvonásban, Irtá
Raupach.

Este fél 8 óraker
Carmen.

Opera 4 felvonásban. Zongéjt
szerezte Bizet, Szövegét Meri-
móe Prosper boazolye után Irták
Meilhac és Halévy L.

Urdnia színház

Délután fél 4 óraker.
Az élet komédiája.
Este fél 8 óraker
A tenger.

FOLIES CAPRICE.
RÉVAY-UTCA 18.
Igazgatók: LEHNER és HEDEL. Rendező: ROTTSANDOR
Az előadás kezdete 1/2 9 óraker.
Ma, szenzációs ujdonság! 11 óraker!
„Ländliche Unschuld“
Európai bohózat Irtá: Sany. Rendező: Werner Hanó.
Est megkezdé 9 1/4 óraker.
Biztos diagnózis
bohózat Irtá: Cagliostro.
Tovább: Trebitsch Sándor és Eaura Emil irak u/
szólo számaikkal.
Nappali pórtár 3-1 ig és délután 3-6 órdig.
Az 1-5 emeleti Casino de Paris minden este 12-től
angol és francia katonaságok fellépte, November
1-én a Casino de Parisban új műsor.

WERTHEIMER-féle MULATÓ
VIII., Népszínház-utca 28. BASS LAJOS igazgató.
Ma!! Szenzációs műsor!! 0 0 egyedül létező 0 0
LENGYEL BIBLIAI OPERETTE TARSULATNAK.
Színe kerül: A Zsidó Leár Király. Életkép.
Az előadás kezdete pont 8 óraker. Jegyek előre váltva 10-15 nappali
pánztárnál. Minden vasárnap délután előadás fél-helyárakkal

XIV. ÉVFOLYAM TELEFON 63-45.
BEIRÁSOK
naponta 9-7-ig a
SOMOGYI MÓR tanár
ZONGORAMŰVÉSZ
államilag képesített okleveles zenetanár
igazgatója alatt álló zono-
CONSERVÁTORIUMBAN
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 44. SZ.
ZONGORA, ÉNEK HEGEDŰ,
és az összes tanszakokra az ország legkiválóbb
művészei és pedagógusai oktatása mellett.
Prospektussal kívánatra készséggel szolgál
az Igazgatóság.

TÁTRA-MULATÓ
VII., KIRÁLY-UTCA 77.
A főváros legelőkelőbb családi mulatója.
1907. november hó 1-től kezdve
teljesen új műsor.
Főlépnek többek között:
WOLLNER ADOLF
szalonhumorista, Budapest kedvencze teljesen új műsorral
Aleitha hávóné Les Titos
diszco akrobata tánczkettős
BERMONY MINA proulongálva!!
Merton Hansi Adrienne & Lewis
angol excentrique néger excentrique-kettős.
Az említettek kivül fölép még naponta 16 elsőrangú attrak-
ció. Teljesen új bohózatok Páhoiyok! Fentartott helyek!
Az előadás kezdete 8 óraker.

Rosenthal Mór
roman kir. udv. zongorantűvész
Bertram Tivadar
kamara énekes
Playfair Elzie
ausztráliai hegédűművész
Jegyek: 10, 8, 6, 4 és 2 kor. Kaphatók: Róssavügyi és Társas-
zeneműkereskedésbe Kristóf-tér 3.

ROMULUS RÉMUS
15 kor. 15 kor.
Legdivatosabb és gyönyörű
szép facon, mely erős, mint
karsu hölgyeknek kitűnően
All, mely ráncokba rakva,
melyek köröskörül a csipőn
testhez simulók és alul gaz-
dagon nyitának szét.
Napsugár-plissé-aj, sikkes
elegáns viselet, mely napról-
napra kedveltebbé válik.
Plissék font keskenyek, aul
szőszűlnek, tartósak, mert
a legújabb patent villany
plissézó-berendezésvel vannak
redőzve.
Ezen aljak mindegyike direkt az előírt méretek után tinom
és gazdag kiállításban elkészítve, francia női posztóból,
barna, zöld, lilá, sötétkék, fekete és krém színekben
15 korona.
Méretnék tessék a schuss és csipő hőségét, az alj elő- és
hátsó hosszát előírni.
Amennyiben a faconokon kivül a sima angol és a díszes
franciai genre öszres ujdonságait hozzuk meg, a melyek
ujjonnan megjelent albumunkban öszse vannak gyűjtve,
aink, kosztümök és blousok, az iránta érdeklődő hölgyek-
nek kívánatra 40 fillér levéljegyekben való beküldése
ellenében megküldjük és ezt a legkisebb megrendelésnél
visszaérüljük.

„ZUR SCHOSSENFABRIK“
Wien, XVI., Neulerchenfelderstr. 2.
Magyar levelezés. Magyar levelezés.
Rendkívül érdekesítő ujdonság!
X. PIUS PÁPA
ÉLETÉNEK ÉS URALKODÁSÁNAK TÖR-
TÉNÉTE NAPJAINKIG.
IRTÁK:
Dr. CZAICH A. GILBERT Fényes kiállítású
és FRATER ALADÁR. d/ismű 44 mű-
lappal a szövetségben
ÁRA DÍSZES, SZÉP KÖTÉS- 12 KOR.
BEN

Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM Irodalmi
és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII.,
Ráday-tér-út 54. és minden könyvkereskedésben.

Jogot a népnek!

Október 10-én a pesti utcán
100000 munkás tüntetett;
Jogot a népnek! — ez volt a
jelszó —
Nem láttam dicsőbb ünnepet.

Jogot a népnek! Jussa van hozzá!
Jogot a népnek! Jöjjön a regg!
A kit anya szült: mind egyenlő
Testvérek vagyunk, emberek.

Jogot a népnek! Fontos a jog...
De az egészség se kutya!
És épen azért helyén való,
Ha minden derék elvtárs tudja:
Hogy nincs egészség, nincs csak
[ezzel,
Fehérkeresztes sósorszeszszel.

Az Alföldi fehérkeresztes

sósorszesz egyedüli gyártója a...

Első

Alföldi Cognacgyár

részvénytársaság

és szeszfinomítógyár
Kecskeméten.

0 cs. és. kir. fensége József főherczeg
kamara szállítója.

Rendelhető postán utánvétellel vagy a pénz elő-
zetes beküldése után.

Oriási próbaüveg

40 fillér.

Mindenütt kapható.

er I.
elentező
ete:
csapadék,
n — Vas-
an fordult
i hegyes
megha-
változott
0, mini-
:
Csapadék mm Hőmér-
séklet
max. min.
6 14 9
9 13 3
11 11 3
7 11 9
4 19 9
1 19 11
12 17 10
4 17 8
20 12 12
1 17 12
21 17 12
2 19 12
3 19 8
5 16 12
3 15 7
1 12 1
1 11 9
3 18 8
18 7
16 7
22 10
2 18 13
2 17 11
1 12 8
ny 20 13
ny 22 11
ny 22 13
ny 17 7

SZÍNHÁZAK

Pénteken, 1907 november 1-én

Vígyszínház

Délután 3 óraker Ocskay brigadéros. Történelmi színmű 4 felvonásban. Irtá Herceg Ferenc.

Este fél 8 óraker Az ingovány. Színmű 3 felvonásban. Irtá Pierre Wolff. Erdőtitta Szinti Gyula.

Magyar színház

Délután 3 óraker Ejjeli szállás. Jelenetek az élet mélységeiből. Irtá Maxim Gorkij.

Este fél 8 óraker A harang. Legenda 8 felvonásban. Irtá Pásztor Árpád.

Király színház

Délután 3 óraker. Molnár és gyermeke. Népies drama 5 felvonásban. Irtá Raupach.

Este fél 8 óraker. A vig özvegy. Operette 3 felvonásban. Irták Leon és Stein. Zenei szerzők: Lohár Ferenc.

Modern Színház-Kabaret

Andrássy-ut 69. Három istennő. Prölög, Irtá és előadja Pálmay. A trónörökös. Előképz, Irtá Szomaházy István.

APOLLO-SZÍNHÁZ

Kedvenczeinek védelme alatt. (A Werne olvasmányok körletkezménye.) A vetélytárs. Téli sportok Svédországban.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17

ELLEN MILFORD

JOHN BARLEY

HILDE v. BERNEGG báróné

GERDA COLIN

VITTORIO és GIORGETTO

MISS NORTON

BENT és GERDA

LONA NANSEN

Geerts Family | Käthe Seeth

MADELEINE de NOCE

Amerikai tingli-tangli előadás.

Mozgó fényképek.

Ingóságokat.

III. Braun Testvérek.

HETI MŰSOR.

Varieté-Színház

ezelőtti Nemzetközi Orfeum. BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.

— November 1-től új műsor —

Les 2 Gautiers modern akrobaták. Ritta 6 Karras excentrikusok.

La Perle villanytáncosnő. Wolfner-család zenői jelenet.

A férj szüretre megy. Boh. 1 felv. Irtá: Adorján L.

— Az előadás kezdete este 8 óraker. —

A téllkertben éjjeli 12 órától reggeli 5 óráig

NAGY BALL MABILLE

A téllkertben reggeli 5 óráig HEGEDŰS GYULA elsőrendű cigány zenekara hangverseny.

Minden künep- és vasárnap délután 1/4-kor előadás.

Nászajándékok

jubileumi dísz tárgyak, evő- észközök, műipari cikkek

részletfizetésre

is kaphatók jutányos áron

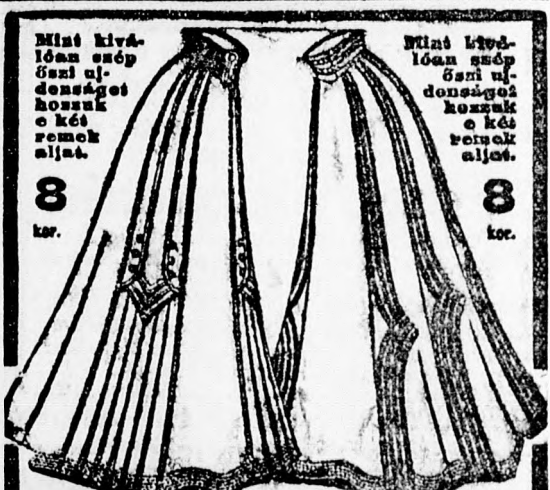
POLGÁR KÁLMÁN

művészi ékszerterelepén

Budapest, Erzsébet-körut 29. l. em.

Arjegyék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Invitásokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítva.

Mint kiválóan szép és új divatú, hosszú és két remek alját. 8 kor.

Mint kiválóan szép és új divatú, hosszú és két remek alját. 8 kor.

Páris. Sikkes divatú gyönyörűen díszített oldalszakokkal, gazdagon berakott színyű szegélyekkel. Az alj a kelméhes lila színyűvel berakott v. béreli paszpólirozható, cséles paszpólirozható, készíthető.

London. Meglepően sikkes szoknya hosszában művészi applikációval, saját kelméjéből díszítve, a nyugodt és finom lábat képviseli és föltétlen tetszik mindon urihölgynek.

Ugy a 'Páris' mint a 'London' 8 K. kintű művészi lódomból, fekete, sötét, szürke, drapp és barna színyben, v. legdivatosabb angol mintázatú fűz-rubaszínyűből szürke, drapp és oliv színyben. Kivánatra és szoknyákat finomabb kivitelben is szállítunk. u. m.: legkiválóbb mintázatú és kockázott finom mintázatú angol kelméből, drapp, barna, szürke, oliv és sötét színyben, v. fekete atlasz karmarnból 11 K-rt. Aljait kintűnek extra jó szabású és pontos kivitelű Alj. Minden egyes darab mérték után készült, melyhez szükséges a schuss, csipő-bőség, elő- és háti hossza a szoknyának, továbbá a színy előírása.

„ZUR SCHÖSSENFABRIK“

XVI., Neulerchenfelderstrasse 2.

Magyar levelezés. BÉCS. Magyar levelezés.

Szeptember 15-én jelent meg nagy szabású és teli albumunk, mely gazdag tartalmánál fogva érdekes betekintést nyújt az új divat terére azon tisztelt urhölgyeknek, kik az új divat érdekkel viselkednek. 40 f. levelezésben való beküldése ellen ezen divatlap franco megküldésük és a belőle eszközölt legkisebbi rendelésért a 40 f. levelezés nyoma.

BUDAPESTI Cabaret Tere-körut 28

(BONNBONIERE.) Telefon 52-88.

Minden este 8-tól 12-ig új programmal nagy előadás. A teljesen új novemberi műsor: A vájda az Abbazában. A czipringer. Egy válpör története. (Színházi paródia nagy jelenetben.)

Magyarnak Pécs!

Ne küldjék pénzünket külföldre.

Kockázat kizárva. Nem tetsző árut kicserélek vagy a pénzt adom vissza. — Csak általam szabályozott, kipróbált órákat szállítok.

Legnagyobb raktár! Legelőcsőbb árak!

«Kortés» ebresztő óra külön szerkezettel, 1 haranggal ... K 3.— Dupla csengős ... 4.— Éjjeli világító számlappal, 1 haranggal ... 4.— Vasutas ebresztő, legjobb minőségben ... 5.— Toronyharang ebresztő óra, kellemes csengésű fali óra ... 7.—

Oszták vagy esoh áru 1 koronával olcsóbb. Megrendelés legcélszerűbb postai utalványon eszközölni. Ki ezen lapra hivatkozik, megkapja 3000 ábrájú árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

Schönwald Imre órásmester és Pécs ékszergyáros

Table with 9 columns: November, Nemzeti Színház, M. str. Operaház, Vígyszínház, Király-Színház, Nepszínház (Vis-Opers), Magyar Színház, Var Színház, Urania. Rows include Szombat and Vasárnap with program details.

Óriási szerencse GAEDICKE-nél!

UTOLÉRHETETLEN gyűjtődém szerencséje. Hiszen Magyarországon ugyszólván nincsen város, hol GAEDICKE egy vagy több főnyereményt ne fizetett volna ki. Rövid időn belül a következő nyereményeket fizettem ki szerencsés vevőimnek:

A nagy jutalmat **602.000** koronát a 62551. számra
4-szer a nagy főnyereményt:

400.000 koronát a 11119. számra | **400.000** koronát a 28916. számra
400.000 koronát a 19406. számra | **400.000** koronát a 33464. számra

továbbá 3-szor a 100.000, 90.000, 80.000, 70.000, 5-ször a 60.000, 50.000, sok 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, és 10.000, korona nyereményeket.

Hivatkozással ezen egyedülálló nyereményekre, ajánlok a **november 21. és 23-iki** húzásokhoz

Egy nyolczad	Egy nyenyed	Egy fél	Egy egész sorsjegyet
1.50	3.-	6.-	12.- koronáért,

melyek az összeg előzetes beküldése, avagy utánvétellel küldetnek szét. Hivatalos játéktervek, valamint postai befizetési lapok ingyen és bérmentve.

GAEDICKE

Bankház, Budapest,
Kossuth Lajos-u. II. szám

MEGCSALT ASSZONYOK.

REGÉNY. —

Írta: E. GABORIAU.

Alig mult el egy év a gróf megérkezése óta, amikor Sancresy egy este oly lázasan és betegesen érkezett haza a vadászatról, hogy azonnal ágyba kellett feküdnie. Megijedt felesége rögtön orvost hozatott, aki tüdőgyulladást állapított meg.

Sancresy fiatal, erős ember volt. Ezért az orvosa nem is aggódott miatta valami nagyon komolyan. Sancresy csakugyan alig tizennégy nap mulva teljesen felgyógyult. De nem volt eléggé óvatos s ezért visszasett újra a betegségébe. Most már lassabban haladt a gyógyulás utján s bizony sokat kellett szenvednie.

Alighogy felgyógyult, ismét visszakapta régi baját. Most már olyan nagy fokban, hogy az orvos és jó barátai a legnagyobb aggodalommal állták körül betegágyát s igen féltek a bekövetkező katasztrófától.

Berta és Hektor gróf fáradhatatlan buzgalommal és önfeláldozással virrasztottak éjt napot mellette s maga a beteg sem talált hálálkodó szavakat, amelyekkel ezt a nagy áldozatot megköszönhette volna. Mindenkinek, aki csak fölkereste, ismételten és újra elmondotta, mily boldognak érezi magát, hogy ilyen nemes felesége és önfeláldozó barátja van, igen, szinte megáldotta a fájdalmait is, hogy megismertették vele, mind a kettőnek igazi és valódi értékét. Gyakran mondotta nekem:

— Ha meg nem betegedtem volna, soha, sohasem tudom meg, hogy milyen nagyon szeretnek ők engemet!

— Ezt nemcsak nekem, de feleségemnek és Laura leányomnak is elmondotta! — vágott itt közbe Courtois.

A tapasztalt és ügyes orvosok tudománya, valamint a gondos ápolás végre is igen enyhít-

tették Sancresy betegségét — folytatta a békebiró elbeszélését — de az egykor oly erős és fiatal kedvtől duzzadó ember inkább csak a maga árnyéka volt. Egy reggel két és három óra között végre is megvált szenvedéseitől és feleségének karjai között kilehelte jó lelkét.

Utolsó pillanatáig teljesen az öntudatánál volt. Egy órával halála előtt azt parancsolta, hogy ébresszék fel az egész cselédséget és gyűjtsék össze az ágya körül. Amikor már mindnyájan együtt voltak, azt kérte a feleségtől és a barátjától, esküdjenek meg, hogy halála után, az egymáséi lesznek. Aztán megfogta a kezüket, egymásba tette és megáldotta őket.

Berta és a gróf eleinte szinte ösztönszerűen ellenkeztek, de Sancresy megmaradt állhatatosan kívánsága mellett és végül is kijelentette, hogy ez a késtekedés az ő utolsó pillanatait is megkeseríti. Vére is engedniök kellett!

Az a gondolat, hogy Berta és a gróf az ő halála után egymásé legyenek, ez a gondolat nem most ötlött fel előtte először. Sokat foglalkoztatta már azelőtt is, mert végrendeletében, amelyet röviddel halála előtt a közjegyzőnek lediktált, nyíltan és világosan kimondotta, hogy feleségének és barátjának új házassága szívének leghőbb kívánsága és óhaja lenne, mert az a meggyőződése, hogy ők hűen fogják emlékét megőrizni és igen boldogok lesznek.

— Sancresy házaspárnak nem volt gyermeke? kérdezte a vizsgálóbíró.

— Nem voltak! — felelte Plantet és így folytatta vallomását:

A fiatal özvegy és a hü barát fájdalma hártatlan volt. A gróf örülten tiltakozott a végrendelet ellen, míg Berta elzárkózott a világtól és senkit sem fogadott. Még a legjobb barátait, a Courtois nővéreket sem akarta látni.

Amikor az özvegy ismét a társaságba kezdett járni, alig lehetett ráismerni, oly rossz színben volt s oly nagy változáson ment keresztül. De még nagyobb volt az a változás, amely a grófort érte. Mintha csak husz évet öregedett volna.

A szolgaszemélyzet által Sancresy kívánsága általánosan ismertté lett és most már min-

denki a legélnkebben érdeklődött az iránt, hogy a két szenvedő tényleg teljesíteni fogja-e a halott kívánságát.

— Ismeretes-e az ön előtt, — szakította itt félbe Domini a békebiró elbeszélését, hogy a gróf és a szép párisi hölgy találkozásai ezután megszakadtak volna?

— Fölteszem, hogy igen! — felelte ez.

— Én pedig egész bizonyos vagyok benne — mondotta dr. Gendron, — mert emlékszem, hogy úgy hallottam, — Corbeilben az ember mindent megtud — hogy egy napon igen heves jelenet folyt le a gróf és a szép barátnője között, aminek következtében ők ketten többet nem is találkoztak abban a hotelben.

A békebiró mosolygott.

— Van még más hotel is ezen a világon — felelte. — Melunban például, amely ott fekszik egész a közelünkben. Jó lóval Fontaineblau, Versailles, sőt maga Páris is könnyen megközelíthető. Az istállókban ott álltak a legjobb lovak és a gróf kilovagolhatott, ahová éppen akart. Így minden gyanút is elkerülhetett.

A vizsgálóbíró igen figyelmesen tekintett a beszélőre. Ezekkel a szavakkal bizonyos gyanujának akart-e kifejezést adni. Avagy csak teljesen alaptalan föltevését nyilvánította?

A helyes választ nem tudta Domini kiolvasni a békebiró nyugodt arcának vonásairól. Mert az arca semmit sem árult el gondolataiból.

— Kérem, folytassa, — szolt kisebb szünet után a vizsgálóbíró.

— Példaszó mondja, hogy semmi sem örök ezen a földön. Még a legnagyobb fájdalom sem. A példaszó ebben az esetben is bevált. Határtalan kétségbeesés után csendes gyász és fájdalom következett, szelid bánat és aztán... aztán egy évre Sancresy halála után a vigasztalhatatlan özvegy Tremorel grófné lett.

Ezalatt a hosszú vallomás alatt a polgármester többször is nyugtalanságának és türelmetlenségének adta nyílt kifejezését. Most már nem tudott magán tovább uralkodni és beszélni kezdett:

(Folyt. köv.)

Ez idén rendkívül nagy választék

valódi
perzsa szőnyegekben

minden létező fajta és minőségben

Agobián és Adorján

IV. Váci-utca 36. (Klotild-palota).

*Eredeti Indiai, Perzsa, és Török
hímzések.*

OSZTÁLYSORSJÁTEK

HUZÁSA

NOVEMBER-
HÓ

21-23-án

HECHT BANKHÁZ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

FÉRENCZIEK-TERE, BUDAPEST

SZERENCSE-
SORSJEGYEINKBŐL
KÉRJEN SZÁMVÁLASZTÉKOT.

Fogkefék rendkívül jó minőségűek nagy és olcsó választék.

MÜLLER J. L.-féle

Szalicil-szájviz és fogpor

Használatát ettől minden fogfájdalmat, biztosan megszünteti a fogak
romlását a kullencellenes szájbűst. — Egy üveg szájviz ára 40 kraj-
czár, 60 krajczár. nagyobb üveg 1 forint 60 krajczár és 2 forint

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor

szaliczil vizet használva nemcsak hófehérre teszi a fogakat, hanem a már létező fog-
betegségeket tovább terjedését is megállítja. Doboza 60 krajczár és 1 forint 60 krajczár.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép

darabja 60 krajczár. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor.
Minden főni elcsorult készítmények orvosorvoslás után készíthetők.

MÜLLER J. L.

es. és kir. udvari illatszerek és pipere-csappan gyárműve.
Budapest, IV., Koronaheczeg-cs. 2. Az országban mindenütt kapható.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halottak napján.

Vérző, elporladt szívek,
És vádoló, — szétfoslott sóhajok! . . .
Én fényt kereső,
Én fényt imádó
Ebben a sápadt ragyogásban
Most a sötét után megyek . . .
S leroskadok egy eldugott sírnál . . .
— Lángoljanak csak a vak lángok,
Itt az én lelkem a halotti mécs,
Az én lelkem ragyog,
Mit föld alól táplál isteni láng! . . .
— Rám virrad a kietlen éj . . .
Most hunyiatok el égi csillagok, —
Kezdődik a nagy lelkek menete . . .
Vezessetek nagyszívűek:
Komjáthy, Reviczky!
Megharsant az ítélet harsonája!
Halljátok az élet zaját?
Hogy zug a robot népe:
Jogot a népnek!
Hát csak a nagyszívűeknek,
Kik sírnak milliók szívében;
Hát csak szomorú nagy lelkeknek,
Kik megszenvednek az egész világért,
Né lenne egyéb joguk
Az átkozott virágtalan sírnál?! . . .
Fel, fel, fujom a néma harsonát!
És csendesen sirva
A sír bokra közé huzódom,
Akár egy száműzött.
Hisz itt van, itt az én világon,
Szegény, beteg rajongó . . .
S elveszem a fegyverem . . .
És a sírból előbúj egy rémes váz;
Csak a szeme lángol,
Csak a szive dobog,
S fagyos kezét reám feszli:

Menj élni bohó ifjú,
Hírdesd a tudást és szeretetet,
Folytasd te csak a szenvedés utját,
Viseld te csak az eszme keresztjét . . .
— S a testem összeressen,
S az őszi szél így felzokog,
S most, hogy a lelkem felszabadult,
Haj! kivezetnek a temetőrök . . .

Sikabonyi Anta.

(Nagy hadisarcok.) Amint tudjuk, az angol-bur
háború költségeit Anglia fizette, holott rendes körülmények közt a legyőzött vagy vesztes fél terhe volna. Az 1870—71-iki hadjárat után Franciaország nemcsak két nagy tartományt veszített, hanem azonfelül még öt milliárd frank hadiköltséget is fizetett. Ennél nagyobb hadisarc a világtörténelemben nem ismeretes. Sőt Bismarck eredetileg nyolcz milliárdot követelt, melyből csakis I. Vilmos császár határozott kivánságára engedett. Igaz ugyan, hogy 1878-ban Oroszország a san-stefanoi béke megkötésekor Törökországtól 1410 millió rubelt követelt, mely összeg utóbb 900 millió koronára szállítottatott le, de míg a francziák a rájuk kivetett óriási sarcot alig négy hónap alatt az utolsó fillérig kifizették, Törökország 1878 óta ama összegnek egy harmadrészét sem tudta előteremteni. Poroszország Königrázt után Ausztriától 144 millió koronát követelt, azonfelül Ausztria kénytelen volt a velencei tartományokat Poroszországnak szövetésének, Viktor Emánuel királynak átengedni. Szászország pedig, amiért Ausztriával tartott, a poroszoknak kilencz millió tallért fizetett és a német szövetségbe belépni kénytelen lévén, állami önállóságát majdnem teljesen elvesztette. Dániának az 1864-iki háborúja Poroszország és Ausztria egyesült seregei ellen, Schleswig-Holstein és Lauenburg tartományokba, azonkívül hatszáz millió korona hadisarcba került.

Drágán fizették meg a békét a kínaiak is, kik 1895-ben a Japánnal folytatott háború után Formosa szigetét s a Liao-tung félszigetet elvesztették, azonkívül a győztesnek 920 millió korona hadisarcot fizettek. 1841-ben Kína Angliával háborúba keveredvén, ennek Hong-Kong szigetét volt kénytelen átengedni s nagy kereskedelmi előnyök engedélyezésén kívül egy milliárd koronát fizetett. Husz évvel utóbb, vagyis 1861-ben Kína az egyesült angol-francia expedíció költségének fejében szintén egy milliárdot fizetett. A boxer-lázadás megint temérdekbe került. Szóval Kína az utóbbi 60 év lefolyása

alatt a béke költségeinek fejében hat milliárdot készpénzben fizetett és harmadfél millió négyszög kilométernyi területet veszített.

Legjobban járt aránylag Spanyolország, mert ámbár Éjszak-Amerika a spanyol hajóhadat és szárazföldi sereget a Kubáért folytatott háborúban tönkre tette, keletindiai birtokait — melyek az anyaországnak ugyis csak terhére voltak — 1396 millió koronáért vette meg.

(Napszurás a növényeknél.) A napszurás az emhereknél eléggé ismert tünet, mely sokszor halált okoz, de a növényeknél is előfordul. Sokszor megtörténik, hogy fiatal barackfák a déli nap perzselő sugarainak kitéve, egy pár óra alatt elhervadnak és nem képesek többé magukhoz térni. Más esetekben a fának csak egyes ágai kapiák meg a napszúrás és csak ezek az ágak száradnak le, míg az egész fa életben marad. Vannak olyan növények is, melyek képesek magukat a napsugarak ily káros behatásától megvédeni. Ilyen többek között a sóska, melynek virágai és levelei a forró déli órákban lekonyulnak a föld felé, úgy hogy a növény mintegy déli álmát alussza. Berthelot, a híres francia vegyész 1900-ban egy szőlőt figyelt meg, melyet napszurás ért. A napsugarak hatása a tőkére nem volt olyan erős, hogy teljesen elpusztult vagy ágait elvesztette volna, de a szőlőfürtök fejlődésükben visszamaradtak. Egyrésze a bogynak teljesen előnyadt, más része pedig satnya és kicsi maradt. A szőlőszemnek héja vastag, érdes és hasadozott volt; a leginkább megviselt szemek egészen megfeketedtek, más, némileg megérett szemnek a héján barna foltok mutatkoztak. Berthelot megvizsgálta a napsugár megviselt szőlőszemeket és azt tapasztalta, hogy a kevésbé megviselt szemekben aránylag elegendő cukor volt, a jobban megviselt azonban leginkább csak savakat tartalmaztak. Kiténik ebből, hogy nemcsak a szőlőhegyek árnyas oldalán terem savanyú szőlő, hanem ugyanez lehet a hatása a nagyon is forró napsugaraknak is, melyektől a szőlő szintén megsavanyodik.

(Villamos posta.) Gróf Taeggi nápolyi mérnök érdekes tervet terjesztett az olasz postaiügyi miniszter elé a villamos posta behozataláról. Eszerint az összes postaszolgálatot, a levelezést, a levelek bélyegezését, rendezését, stb. villamos önműködőgépekkől végznék s a leveleket egyik városból a másikba apró hajtógépekkel ellátott drótvezetéken szállítanák óránként négyszáz kilométer sebességgel. A gróf engedelmét kért arra, hogy ezt a villamos szolgálatot Róma és Nápoly között saját költségén berendezhesse. A költség kilométerenként háromezer korona.

Hollandi

életbiztosító részvénytársaság.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
AMSTERDAM.

MAGYARORSZÁGI IGAZGATÓSÁG:

BUDAPEST, VII., RAKÓCZI-UT 1.

Az 1905-ik év végén:

a biztosítások összege a 300,000.000 K-át meghaladta:

a díjtartalékok összege: 86,846.253-34 K.

A díjtartalék az összes bevételeknek 50-17%-át teszi.

Liberális feltételek. Legelőcsőbb díjak.

Prospektusokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál az igazgatóság és a társaság hivatalnokai, valamint képviselői az ország egész területén.

Gőzeke-, BARDI.

Kocsirud-, Spritzbogen-, kézi-, udvari- és asztali-

Acetylen-lámpák

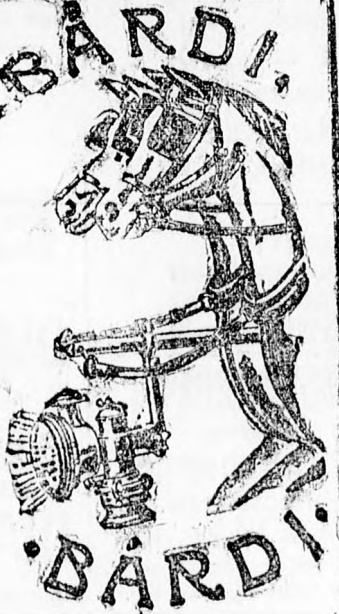
Bárdi József

RÉSZVÉNYTÁRSASÁGRÁL,

Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

(Fővárosi Orfeum mellett).

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Szép mell

nyerhető két hónap alatt a Párisi orientális

(keleti pántok) használatára. Ezek a keletet fejlesztik, szilárdítják, újólag helyreállítják, a női mellnek szép teltéget kölcsönöznek, az egészséget minden ártalmat nélkül. Arzenmentessegérszavatolunk. Orvosi tekintélyek is elismerik. Diszkrét szállítás. Egy doboz használati utasítással kor. 6.45 Utánvételkor. 6.75.

J. RATIS gyógyszerész PÁRIS.
Budapest: Török I. gyógyszertára Király-utca 12.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

nik bármily

nemi betegségben szenvednek

mint húgycső és hólyagbajok, húgyvesztések, vizelet zavarok, éjjeli magömlések, sebék és bonyokos bántalmak (syphi- lis), az enteritózis utóhátként fellépő idegbajok, icorai férfi erő elgyengülés, bármily békifütesek stb. nőknél fehérletés méh bajok, záporos, gyors és gyökörös gyógyításra szigorú tudományos és lelkiismeretes gyógymódjánál fogva legjobb ajánlunk

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírd és a legelőcsőbb 20 éve fennálló rendelés intőzőit

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvesztés és hólyag bajok vizsgálata villamos húgyvesztés (úszó segélyvel). Védőkészítményekre kimerült választás és szakszerű tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

ORVOSI SZOBA-GYMNASTIKA

Az egészségre és gyógy-gymnasztikai szabad gyakorlatok rendezője. Minden életkorú és neműek számára. Schreter műve után fordította és edzőgyakorlatokkal bővítette

dr. Bognár Antal

Ára díszes egész vászonkötésben 2 korona 40 fill.

Kapható az ATHENAEUM r.-társulat kiadóhivatalában, Budapest, VII., Rakóczy-út 64. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

Titkos betegségek szakorvosa

Dr. Kajdacsy József

v. cs. és kir. ezredorvos és v. kórházi főorvos.

Rendel d. e. 9-4-ig, este 7-8-ig.

Lakik: október 23-tól

Budapest, VIII., József-körut 2.

Levél útján is biztos gyógy siker.

Kossuth sírja.

Eről a fényes szent helyről, a magyar nemzet szent sírjáról, festett ihletett ecsettel képet Kovásznai Kováts István festőművész. A kép méltó arra, hogy bármely hazafi vagy konleány szobája falát díszítse, mert míg egyrészt hű ábrázolása a Kossuth-mauzoleumnak, Strobl Alajos szobrász és Gerster Kálmán építész nagy alkotásának, addig másrészt nagyszabású költői kompozitív, mely Kossuth sírjának keretétől a magyar történelem legnagyobb mozzanatait használja föl, hogy Kossuth világtörténelmi alakját méltóan ünnepelhesse.

Dr. Kacziány Géza.

A Szent-sír képét szerezzé meg mindenki és ékesítse fel vele szobája falát, hogy oltárként ott legyen az ő emléke minden magyar házában, hova imádkozni járunk a szenvedés óráiban, megerősödni hitünkben a küzdelem napjain.

Ő ott lakik mindnyájunk szívében, a Szent-sír képe legyen az oltárkép minden hazafinak házi templomában.

Lengyel Zoltán.

Ezen színes aquarell-képet 85x100 cm. nagyságban magam adom ki.

- Megrendelhető 7 koronáért. -

A szétküldés utánvét mellett történik.

Kovásnai Kováts István

festőművész

Budapest, VIII., József-körut 26.

Vadász-fegyverek

amerikai, lüttichi, suhli, weiperti gyártmányok.

Serótos, golyós, egy-, két-, háromosóví fegyverek:

Revolverek. Flóbertek.

Elsőrangú gyártmányok. Dús választék.

Aufrecht és Goldschmied

fegyverosztálya

VII., Rakóczy-út 26. sz.

Képes fegyverárjegyzék ingyen és bérmentve.

Havi részletfizetésre.

Havi részletfizetésre.

Dr. FÜREDI

v. kórházi főorvos, katonai-, megyei és ker. pénztári főorvos, a medjidie-rend lovagja stb.

Titkos betegségek

minden neme, impotentia, nemi és női bajok, legképzettebb specialista, rendel: 9-től 4-ig és este 7-től 8-ig.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 60. sz.

Vegyél és góresői vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógy siker. Mérsékelt díj.

Most jelent meg!

A tékozló fiu. Irta: Hall Gaine.
Regény három kötetben.
Ára kötetenként 1 kor.

A tékozló fiu

egy csapásra peratlanul népszerűvé tette szerzőjének nevét. Rövid idő alatt egész csomó kiadást ért, s színradra is került. Ma alig van művelt nyelv, melyre le nem fordították volna. Több millió példányban forog közkézben. A TEKOZLÓ FIU gyönyörűen megírt története egy zseniális művészembernek, aki talentumánál fogva nagy dolgokra van hivatva, de gyöngé jelleme már-már a züllés örvényébe kergeti. Millióje a vadregényes Izland azután London és Monte Carlo. E három helyen felváltva játszódik története, amely amellyel, hogy szórakoztat, hogy poétikus részleteivel telkölti képzelőnk, egyszerűsége nemest s mélyebb hatásu. A TEKOZLÓ FIU az Egyetemes Regénytár XXIV. évfolyamának első három köteté. A 4-5. köteté Mikszáth Kálmán Almanachja az 1908. évre lesz. — 3 korona előzetes beküldése esetén bérmentve küldi meg kiadóhivatataunk A TEKOZLÓ FIU három kötetét.

Minden könyvkereskedésben kapható.
SINGER és WOLFNER
könyvkereskedése
Budapesten, VI. ker., Andrássy-ut 10. sz.

BUTOR DUS VÁLASZTÉKBAN A LEGTÖBB SZERZŐTŐL A LEGNOMÁBB ÉS LEGJELLESEBB KIVITELŰ RENDKIVÜLI OLCSÓN KAPHATÓ

EHRENTRE U TESTVÉREK NÉL

BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 14 (ANDRÁSSY-UTCA 10.)
ADÓTIS ÁRJEJYZÉK INGYEN. — TELEFON 56-19

- Felöltő K 20
- Öltöny . 26
- Gallér . 14
- Gaszdászati kabát K 20
- Szőrmebéléssel K 34
- Télikabát . 30
- Nadrág . 10
- Fiu- és gyermekruha
- dus választékban.

!! Tisztigallérok !!
Mérték szerinti megrendelésekre csakis kiváló jó minőségű Honi és Angol szöveteket tartok raktáron. — Telefon 56-19

Titkos betegségek
biztos és lelkiismeretes meggyógyítására óriási tapasztalata folytán legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR
egyetemi orvos tudós speciálistát.

Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemi szervek, hólyag vagy idült hurutját, viselkedési nehézségeket, hólyagbajt, fekélyeket, syphilist, ideg- és hájgerinczbajt és bármily női betegségeket.

Budapest, IV., Karoly-körút 10. I. emele.
Rendel. d. c. 10-4 és este 6-8 óráig.

Vidékiet levél útján is biztos eredményvel gyógykezelés és gyógyszerrel is gondoskodik. — Nőeknek külön váróterem, külön kijárat.

Rézbutor, Vas-szoba gyermekkocsi

gyártmányaink modern, stilszerű kivitelben városi üzletünkben kiállítva megtekinthetők. Eladás jutányos árak mellett. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

PAPAI ES RÁTHÁN gyermekkocsi-, vas- és rézbutor-gyár 7557.

Budapest, VI., Andrássy-ut 2. (Fonóiere-palota).

„LELEKRABLÁS.”
Regény.
A Pécely díj nyertese.
Irta: HERCZEG FERENCZ.
Ára füzve 3.50 kor., kötve 5.50 kor. — Kapható minden könyvkereskedésben.
Singer és Wolfner kiadása.
Bpest, VI., Andrássy-ut-2

PONTOS ÉS LEGJOBB ÓRÁK

5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT

RÉSZLET FIZETÉSRE IS

KÜLÖNLEGESSÉG
ALKALMI AJÁNDÉKOKNAK VALÓ ÉKSZEREBEN.
CHINA-EZÜST DISZTÁRGYAKBAN.
ÉVŐESZKÖZÖKBEN ÉS EGYNÁZI SZENT ÉDÉNYEK DUS VÁLASZTÉKBAN.

JAVÍTÁSOKRA és VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK
ÁRJEJYZÉK 2000 RAJZAL INGYEN és BÉRMENTVE.
POLGÁR KÁLMÁN ékszerész és műorás
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.

Két vegyészeti vélemény!

I. Bizonyítvány.

Ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla budapesti gyógyszerész ur által forgalomba hozott DIANA sósborszeszt megvizsgáltam és megállapítottam, hogy az az egáagszagra ártalmas alkotórészeket nem tartalmaz.

A vegyi összetételt azorint, vízzel hígítva bdsőleg és változatlan alakban külsőleg, a legjobb hatásu gyógyszereszesznek jelentem ki.

Budapest, 1907. márczius hó 12.

Dr. Telbisz János
kir. kereskedelmi törvényeszkői hitos vegyész.

II. Bizonyítvány.

Alokrött ezennel bizonyítom, hogy az Erényi Béla gyógyszerész ur, budapesti lakostól eredeti palackban bemutatott Diana-sósborszeszt megvizsgálva, azt kollemes illatú, ártalmatlan, éterikus testekkel kevert, borszeszes sóoldatnak találtam, amely kisebb mennyiségben (cseppekben) avagy vízzel hígítva belső, továbbá változatlan alakban külső használatkor ártalmas vagy mérges. anyagokat nem tartalmaz, miért is ugy belsőleg mint külsőleg alkalmazható sósborszesznek minősítendő és így mint hájiszer, annak forgalombahozatala kifogás alá nem esik.

Budapest, 1907. máj.

Nyilvános vegykísérleti állomás

Dr. Neumann Zsigmond m. p.
kir. keresk. és váltótörvényeszkői hitos vegyész.

Esténként

miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt

minden házban?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van eröltetve, annak okvetlen szükseges, hogy lefekvéskor jól masszírozza be magát a

DIANA sósborszeszszel

Mert erősíti és edzi a testet.
Mert erősíti és edzi a csontokat.
Mert erősíti és edzi az inakat.
Mert erősíti és edzi az ereket.
Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek miáltal felfrissül az egész szervezet.
Mert a nyomott kedélyhangulatra nagyon kollemesen hat.
Mert az általános gyengeséget rögtön megszünteti.
Mert a has masszírozása által a széklet teljesen rendbe jön.
Mert bágyadság a homlok bedörzsölése által végképen elmúlik.

Aki egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, írnak, rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel
mely a fájdalomat már a masszírozás alatt szünteti meg

— Egyedül készített —

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész
Budapest, Károly-körút 5.

(Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.)

Minden üvegnek plombálva kell lenni.

Egy üveg Diana sósborszesz	Egy nagy üveg Diana sósborszesz	Egy legnagyobb üveg Diana sósborszesz
40	1.-	2.-
fillér	korona	korona

Figyázzon jól az utánzatokra, mert csak az a valódi, amely üvegen látható feltűnően a két sző

DIANA-SÓSBORSZESZ,

KISS SZERENCSEJE NAGY

HOGY HÍVJÁK?

Központ: IV. ker., KOSSUTH LAJOS-utca 13. szám.

A SOK NAGY NYEREMÉNY melyet t. vevőinknek az utolsó hetekben szerencsés bankházunk kifizetett, ismét tanuskodik arról, hogy mily előnyös, ha osztálysorsjegyeket KISS-nél vásárolunk, mert KISS szerencsésége NAGY!

A legközelebb kezdődő XXI. sorsjáték I. osztályához különös gonddal válogattuk össze az alábbi szerencsesorsjegyeket. Neve mellett mindenki megtalálja azt a sorsjegyet, melyet a sors neki szánt, hogy boldogságát megállapíthassa.

Rendelje meg a neve mellett álló sorsjegyet azonnal

Kiss Károly és Társa

bankházában, Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13. és Önnek szerencsésége lesz, mert

KISS szerencsésége NAGY!

Table with 10 columns of names and numbers, listing lottery ticket numbers and winners.

A szíves megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adják!

Kiss Károly és Tsa

Központ: Kossuth Lajos-utca 13. Flóközlet: Erzsébet-körút 22. sz. Váci-körút 5. szám.

A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusító helye.

A XXI. sorsjáték első osztályának húzása máj

november 21 és 23-án lesz.

Tessék kivágni és almünkre beküldeni.

MEGRENDÉLÉS

KISS KÁROLY és TÁRSA BANKHAZA Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Szíveskedjék nekem a XXI. sorsjáték I. osztályára a... sorsjegyet, hivatalos tervet és huzás után hivatalos nyereményjegyeket küldeni.

A sorsjegy ára (mellékelve bélyegeken küldöm, egyidejűleg postautalványon küldöm) K... f. (kérem utánvételezni).

Pontos cím: Név: Lakhely, utca, házszám: Utolsó posta. (megye)

Az I. osztályú sorsjegyek árai:

- Egy nyolczad K. 1.50
Egy negyed K. 3.-
Egy fél K. 6.-
Egy egész K. 12.-

Flók-üzlet:

Erzsébet-körút

22. szám.

Flók-üzlet:

Váci-körút

5. szám.

